1/GTT

ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ-ਪੰਜਾਬੀ

ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ

(ਇਤਿਹਾਸ)

1296

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ
ਪਟਿਆਲਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ-ਪੰਜਾਬੀ

ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ

(ਇਤਿਹਾਸ)

Prof. Dr. Harnam Singh Shan
Principal Project Investigator
U.G.C. Research Project on Sikhism
605, Sector 16, Chandigarh.

1296

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ
ਪਟਿਆਲਾ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ

ਫਰਵਰੀ, 1969

3000 ਕਾਪੀਆਂ

ਗੌਰਮਿੰਟ ਪ੍ਰੈੱਸ, ਪਟਿਆਲਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੂਮਿਕਾ

ਸ਼ਬਦ ਖ਼ਿਆਲਾਂ ਦੇ ਵਾਹਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਖ਼ਿਆਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਰੀਕੀ ਤੇ ਗਹਿਰਾਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿਚ ਸੂਖਮਤਾ ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਫੁੱਟਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

1948 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਕੇਵਲ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਰਹੀ। ਮਾਨਵੀ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਮਜ਼ਮੂਨ ਫ਼ਾਰਸੀ ਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲਦੇ ਰਹੇ। ਸਿਖਿਆ ਤੇ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਫ਼ਾਰਸੀ ਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਦੱਈਆਂ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਮਾਨਵੀ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਰਹੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੈਪਸੂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮਜ਼ਮੂਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਰਾਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਮੂਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮਿਡਲ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਤਕ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣ ਸਕੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੇ ਹੁਣ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਮਜ਼ਮੂਨਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 1963 ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ ਵਜੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਦੇ ਫਲ ਸਰੂਪ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਭਾਗ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਭਾਗ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਮਿਥੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਕੇ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੱਧਰ ਤਕ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸਿਰਜਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਅਰੰਭਿਆ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੌਤਿਕ-ਵਿਗਿਆਨ, ਰਸਾਇਣ-ਵਿਗਿਆਨ, ਬਨਸਪਤੀ-ਵਿਗਿਆਨ, ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨ, ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨ, ਭੂਗੋਲ, ਗਣਿਤ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨ, ਇਤਿਹਾਸ, ਦਰਸ਼ਨ-ਸ਼ਾਸਤਰ, ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ, ਸਿਖਿਆ ਆਦਿ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਤਕ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦ ਬਣ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ, ਵਿਦਿਅਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਜਾਣਨ ਲਈ 'ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ'

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਆਏ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ।

ਇਹ ਕੰਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ:—

(ੳ) ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਹੀ ਅਪਣਾ ਲਈ ਜਾਵੇ ;

(ਅ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅੰਤਰ–ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਤ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਅਪਣਾ ਲਏ ਜਾਣ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸਰਲਤਾ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇ ;

(ੲ) ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ, ਫ਼ਾਰਮੂਲਿਆਂ, ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਅਤੇ ਅੰਕ–ਪੱਧਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਦੇ, ਅੰਤਰ–ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ;

(ਸ) ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਅੰਤਰ–ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਲਿੱਪੀ–ਅੰਤਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਚਾਰਣ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇ;

(ਹ) ਯੌਗਿਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਮੂਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਮਜ਼ਮੂਨਵਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਲਈ ਹੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਰਬ–ਸਮਰੱਥ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਬਦ-ਸਿਰਜਨ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੀਆਂ ।

ਇਹ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸ੍ਰੀ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ, ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਸਰਵਸ੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਾਰਾਇਣ ਦੱਤ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖੋਜ ਸਹਾਇਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਘਾਲ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਗਨ ਤੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਸ਼ਨਾਸੀ ਪਰਸੰਸਾ ਜਿਤਣ ਵਾਲੀ ਹੈ

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਇੰਨੀ ਵਧੀਆ ਛਪਾਈ ਇੰਨੇ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸ੍ਰ. ਪਵਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਡਿਪਟੀ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਕ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ।

ਲਾਲ ਸਿੰਘ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਬੋਰਡ

(ਮਾਨਵੀ ਵਿਸ਼ੇ)

ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ, ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ (ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ)

ਨਾਰਾਇਣ ਦੱਤ, ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ (ਸਿੱਖਿਆ)

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ (ਇਤਿਹਾਸ)

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ (ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

A

abacus	ਗਿਣਤਾਰਾ; ਫ਼ਲਕ
abandon	ਤਜਣਾ, ਛੱਡਣਾ
abandonment	ਤੱਜਣ, ਤਿਆਗ
Abbevillian	ਐਬੇਵਿਲੀ (Abbeville = ਉੱਤਰੀ ਫ਼ਰਾਂਸ ਦਾ ਇਕ ਸਥਾਨ)
abbey	ਮੱਠ, ਡੇਰਾ
abbot	ਮਹੰਤ, ਐਬਟ
abdicant	ਅਧਿਤਿਆਗੀ, ਅਧਿਤੱਜਕ; ਰਾਜ-ਤਿਆਗੀ
abdicate	ਅਧਿਤਿਆਗ ਕਰਨਾ; ਰਾਜ ਤਿਆਗਣਾ
abdication	ਅਧਿਤਿਆਗ, ਰਾਜ-ਤਿਆਗ
abdication crisis	ਰਾਜ-ਤਿਆਗ ਸੰਕਟ (ਇਹ ਸੰਕਟ ਸੰਨ 1936 ਵਿੱਚ ਐਡਵਰਡ VIII ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿਮਸਨ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ)
abet	ਅਵਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇਣਾ, ਸ਼ਹਿ ਦੇਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ
abode	ਵਾਸ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

abode, place of	ਵਾਸ-ਸਥਾਨ
abolition of slavery	ਦਾਸਤਾ ਦਾ ਅੰਤ, ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ
abolition of titles	ਉਪਾਧੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤ, ਖ਼ਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ
abolition of untouchability	ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨਿਵਾਰਣ
abolition of Zimindari	ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰੀ-ਸਮਾਪਨ
aboriginal	ਆਦਿਵਾਸੀ
aboriginal tribe	ਆਦਿਵਾਸੀ ਕਬੀਲਾ
aborigines	ਆਦਿਵਾਸੀ ਲੋਕ, ਆਦਿਵਾਸੀ ਕਬੀਲੇ
absolute	ਨਿਰਪੇਖ, ਪਰਮ, ਸਰਬ-ਸਮਰੱਥ, ਨਿਰੋਲ, ਪੂਰਣ, ਅਟੱਲ, ਨਿਰੰਕੁਸ਼
absolute authority	ਪਰਮ ਅਧਿਕਾਰ; ਪਰਮ ਅਧਿਕਾਰੀ
absolute law	ਅਟੱਲ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ
absolute monarch	ਸਰਬ-ਸਮਰੱਥ ਰਾਜਾ, ਨਿਰੰਕੁਸ਼ ਰਾਜਾ
absolute right	ਪੂਰਣ ਅਧਿਕਾਰ, ਪਰਮ ਅਧਿਕਾਰ
absorbing state	ਵਿਲੀਨਕਾਰੀ ਰਾਜ
abuse	ਕੁਵਰਤੋਂ, ਦੁਰਉਪਯੋਗ
abuse of law	ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ
abuse of official position	ਸਰਕਾਰੀ ਪਦ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ
abuse of right	ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ
abuse of trust	ਅਮਾਨਤ ਵਿੱਚ ਖ਼ਿਆਨਤ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਘਾਤ
abyss	ਪਤਾਲ, ਅਥਾਹ-ਡੂੰਘਾਣ
accede	ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ, ਰਲਣਾ; ਮੰਨ ਲੈਣਾ
acceptance of office	ਪਦ-ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ
access	ਪਹੁੰਚ, ਰਸਾਈ; ਪ੍ਰਵੇਸ਼
accession	ਰਾਜ ਤਿਲਕ, ਤਖ਼ਤ-ਨਸ਼ੀਨੀ, ਸੰਮਿਲਨ
acclimatisation	ਦਸ਼ਾ-ਅਨੁਕੂਲਣ; ਜਲਵਾਯੂ-ਅਨੁਕੂਲਣ
accord	ਸਹਿਮਤੀ; ਸਮਝੌਤਾ
account	ਹਾਲ, ਵਰਣਨ; ਲੇਖਾ, ਖਾਤਾ
accountability	ਉੱਤਰ-ਦਾਇਤਾ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

accreditation — ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਕਰਣ (ਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਭੇਜਣਾ)

accredited diplomat — ਵਿਸ਼ਵਾਸਿਤ ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨ

accretion (to territory) — ਕੁਦਰਤੀ ਸੀਮਾ-ਵਾਧਾ

acculturation — ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਮੇਲ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ-ਸੰਕਮਣ (ਇਕ ਸਮਾਜੀ ਗਰੁਪ ਦੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਤੱਤ, ਦੂਜੇ ਸਮਾਜੀ ਗਰੁਪ ਵਿੱਚੋਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ)

acculturation, antagonistic — ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਮੇਲ

acculturation, marginal — ਸੀਮਾਂਤਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਮੇਲ

Achaean League — ਏਕੀਅਨ ਲੀਗ

Achates — ਅਖ਼ਾਤੀਸ, ਅਕੇਟਜ਼

Acheulian — ਐਸ਼ੂਲੀ (St. Acheul = ਫ਼ਰਾਂਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਥਾਨ)

Acheulian culture — ਐਸ਼ੂਲੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ

Acheulian period — ਐਸ਼ੂਲੀ ਕਾਲ

achievement — ਸਫਲਤਾ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ

acquiring state — ਪ੍ਰਾਪਤਕਾਰੀ ਰਾਜ

acquisition of territory — ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਇਲਾਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ

acrolith — ਕੱਠ-ਪੱਥਰ ਮੂਰਤੀ, ਐਕ੍ਰੋਲਿਥ (ਉਹ ਮੂਰਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਤੇ ਹੇਠਲਾ ਭਾਗ ਪੱਥਰ ਦਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਭਾਗ ਲਕੜੀ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ)

acropolis — ਐਕ੍ਰੋਪੋਲਿਸ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨ ਵਿਚ ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਤੇ ਵੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਕੋਈ ਨਗਰ)

acroterium — ਐਕ੍ਰੋਟੀਰੀਅਮ

act — ਐਕਟ, ਕਾਰਜ

Acta Diurna — ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ, ਐਕਟਾ ਡਾਇਅਰਨਾ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

acta senatus	ਸੈਨਿਟ-ਵਿਵਰਣ, ਐਕਟਾ ਸੈਨੇਟਸ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ)
acte	ਪ੍ਰਪੱਤਰ, ਅਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲਿਖਤ (ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਜਾਵੇ)
acte authentique	ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲਿਖਤ, ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪ੍ਰਪੱਤਰ (ਸਮੱਰਥ ਤੀਜੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਸਵੈ-ਪੂਰਣ ਲਿਖਤ । ਇਸ ਲਈ ਸਮੱਰਥਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ)
acte final	ਕਾਰਵਾਈ-ਸਾਰ (ਉਹ ਸਾਰ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਬੰਧੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ)
actian games	ਐਕਟੀਅਨ ਖੇਡਾਂ
action	ਲੜਾਈ; ਕਾਰਵਾਈ
active service	ਜੰਗੀ ਸੇਵਾ
act of aggression	ਹਲਾ, ਪੇਸ਼-ਕਦਮੀ, ਅਗਰਧਰਖਣ
act of hostility	ਵੈਰਪੂਰਣ ਕਾਰਜ
act of insurgents	ਰਾਜ-ਵਿਦਰੋਹੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ
Act of Parliament	ਐਕਟ ਆਫ਼ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ
Act of Settlement	ਐਕਟ ਆਫ਼ ਸੈਟਲਮੈਂਟ (ਸੰਨ 1701 ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਐਕਟ)
Act of Supremacy	ਐਕਟ ਆਫ਼ ਸੁਪਰੀਮੇਸੀ (ਸੰਨ 1534 ਵਿਚ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਐਕਟ)
act of war	ਯੁੱਧਜਨਕ ਕਾਰਜ
acts, short of war	ਯੁੱਧ-ਸਮੀਪ ਕਾਰਜ
acts of state	ਰਾਜ-ਕਾਰਜ
adherence	ਸੰਲਗਨਤਾ, ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ad hoc	ਤਦ-ਅਰਥ
ad hoc committee	ਤਦ-ਅਰਥ ਕਮੇਟੀ
ad hoc political committee	ਤਦ-ਅਰਥ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਮੇਟੀ
adjoining territory	ਲਾਗਵਾਂ ਇਲਾਕਾ
adjourned since die	ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਥਗਿਤ
adjournment	ਸਥਗਨ
adjournment motion	ਸਥਗਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ
administer	ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨਾ; ਚੁਕਾਉਣਾ (ਸਹੁੰ); ਦੇਣਾ (ਜਿਵੇਂ ਜ਼ਹਿਰ); ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ
administering authority	ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਧਿਕਾਰੀ; ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਧਿਕਾਰ
administering power	ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੇਸ਼
administration	ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਪ੍ਰਬੰਧ; ਲਾਗੂ ਕਰਣ
administration, centralized	ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਕੇਂਦਰਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ
administration, decentralized	ਵਿਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਕੇਂਦਰਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ
administration, general	ਜਨਰਲ ਪ੍ਰਬੰਧ
administrative	ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ, ਇੰਤਜ਼ਾਮੀਆ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ; ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ
administrative ability	ਪ੍ਰਬੰਧ-ਯੋਗਤਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ-ਯੋਗਤਾ; ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਯੋਗਤਾ
administrative advice	ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਲਾਹ
administrative control	ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੰਟਰੋਲ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ
administrative function	ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਜ
administrative ministry	ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨੀ ਮੰਤ੍ਰਾਲਾ
administrative organisation	ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨੀ ਸੰਗਠਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੰਗਠਨ
administrative set up	ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚਾ, ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚਾ
administrative system	ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ; ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
administrator	ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਟਰ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

Administrator General	ਮਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਟਰ ਜਨਰਲ
Admiral	ਐਡਮਿਰਲ
admirality	ਜਲ-ਸੈਨਾ ਵਿਭਾਗ, ਐਡਮਿਰੈਲਿਟੀ
admission of new states	ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼
adobe	ਕੱਚੀ ਇੱਟ
adult education	ਬਾਲਗ ਸਿਖਿਆ
adult franchise	ਬਾਲਗ ਵੋਟ-ਅਧਿਕਾਰ
adult sufferage	ਬਾਲਗ ਵੋਟ-ਅਧਿਕਾਰ
adviser	ਸਲਾਹਕਾਰ
adviser, legal	ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ
adviser, military	ਸੈਨਿਕ ਸਲਾਹਕਾਰ
adviser, naval	ਜਲ-ਸੈਨਾ ਸਲਾਹਕਾਰ
advisory	ਸਲਾਹਕਾਰ ਸਲਾਹਕਾਰੀ
advisory board	ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ
advisory commission	ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ
advisory committee	ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ
advisory council	ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਕੌਂਸਲ
Advocate General	ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ
adytum	ਮੂਰਤੀ-ਗ੍ਰਿਹ (ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ)
adze	ਬਸੌਲਾ, ਤੇਸਾ
adze pharaonic	ਫਰਊਨੀ ਬਸੌਲਾ
Aedile	ਈਡਾਈਲ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਇਕ ਨਗਰ-ਅਧਿਕਾਰੀ)
aegis	ਈਜਿਸ (ਜ਼ਿਊਸ ਅਤੇ ਅਥੇਨਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਰਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਤੀਕ)
aenolithic	ਤਾਂਬਾ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ, ਤਾਂਬਾ ਯੁਗ, ਈਨੋਲਿਥਿਕ
aerarium	ਇਰੇਰੀਅਮ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਦਾ ਰਾਜ ਖਜ਼ਾਨਾ)
aerial bombardment	ਹਵਾਈ ਬੰਬਾਰੀ
aerial navigation	ਵਿਮਾਨ-ਚਾਲਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

aerial navigation convention	ਵਿਮਾਨ-ਚਾਲਨ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ
aerial warfare	ਹਵਾਈ ਯੁੱਧ
aerodrome	ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ
aeromancy	ਵਾਯੂ-ਸਗਨ ਕਲਾ
aesthetic configuration	ਸੁਹਜਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ, ਸੁਹਜਾਤਮਕ ਆਕ੍ਰਿਤੀ
affair, settlement of an	ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ
affairs	ਮਾਮਲੇ, ਕੰਮ
affairs of the union or the state	ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ
affidavit	ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ, ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ
affirm	ਪ੍ਰਤਿੱਗਿਆ ਕਰਨੀ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨੀ
affirmation	ਪ੍ਰਤਿੱਗਿਆ, ਪੁਸ਼ਟੀ
affirm the decision	ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨੀ
affranchise	ਵੋਟ-ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ
Afro-Asian Conference	ਅਫ਼ਰੀਕੀ-ਏਸ਼ੀਆਈ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ
Agadir incident (or affair)	ਅਗਾਦੀਰ ਘਟਨਾ (ਇਕ ਯੂਰਪੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਕਟ, ਜੋ ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਰਾਕੋ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੰਨ 1911 ਵਿੱਚ ਆਗਾਦੀਰ ਬੰਦਰਗਾਹ ਵਿਖੇ ਇਕ ਗਨਬੋਟ ਭੇਜਣ ਤੇ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ।)
against public interest	ਲੋਕ-ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ
agamang	ਕੁਮਾਰੀ ਨਿਵਾਸ, ਐਗੇਮਾਂਗ
Age	ਯੁਗ, ਕਾਲ, ਸਮਾਂ, ਆਯੂ
Age, Azoic	ਅਜੀਵ ਯੁਗ
Age, Brass	ਪਿੱਤਲ ਯੁਗ
Age, Bronze	ਕਾਂਸੀ ਯੁਗ
Age, Bronze (late)	(ਮਗਰਲਾ) ਕਾਂਸੀ ਯੁਗ
Age, Cainozoic (Cenozoic)	ਕੈਨੋਜ਼ੋਇਕ (ਸੀਨੋਜ਼ੋਇਕ) ਯੁਗ
Age, Chalcolithic	ਤਾਂਬਾ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ, ਕੈਲਕੋਲਿਥਿਕ ਯੁਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Age, Classical	ਕਲਾਸਕੀ ਯੁਗ
Age, Copper	ਤਾਂਬਾ ਯੁਗ
Age, Crude Stone	ਅਣਘੜ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ
Age, Dark	ਅੰਧਕਾਰ ਯੁਗ
Age, Early Bronze	ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਕਾਂਸੀ ਯੁਗ
Age, Epic	ਮਹਾਂ-ਕਾਵਿ ਯੁਗ, ਵੀਰ-ਗਾਥਾ ਯੁਗ
Age, Geological	ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਯੁਗ
Age, Glacial	ਹਿਮ-ਨਦ ਯੁਗ, ਹਿਮਾਨੀਯੁਗ
Age, Golden	ਸਵਰਨ ਯੁਗ, ਸੁਨਹਿਰੀ ਕਾਲ
Age, Heroic	ਵੀਰ ਯੁਗ
Age, Historic	ਇਤਿਹਾਸਕ ਯੁਗ
Age, Ice	ਹਿਮ ਯੁਗ
Age, Iron	ਲੋਹ-ਯੁਗ
Age, Mammal	ਥਣ-ਧਾਰੀ ਜੀਵ ਯੁਗ
Age, Metal	ਧਾਤ ਯੁਗ
Age, Middle Stone	ਮੱਧ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ
Age, Modern	ਆਧੁਨਿਕ ਯੁਗ
Age, Neolithic	ਨਵ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ, ਨਵ-ਪੱਥਰ ਕਾਲ, ਨੀਓਲਿਥਿਕ ਯੁਗ
Age, Palaeanthropic	ਆਦਿਮਾਨਵ ਯੁਗ, ਪੇਲਿਐਂਥਰਾਪਿਕ ਯੁਗ
Age, Palaeolithic	ਪੁਰਾ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ, ਪੇਲੀਓਲਿਥਿਕ ਯੁਗ
Age, Palaeozoic	ਪੁਰਾ-ਜੀਵੀ ਯੁਗ, ਪੇਲੀਓਜ਼ੋਇਕ ਯੁਗ
Age, Pleistocene	ਨਵੀਨਤਮ ਯੁਗ, ਪਲੀਸਟੋਸੀਨ ਯੁਗ
Age, Pre-historic	ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਯੁਗ
Age, Protohistoric	ਆਦਿ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਯੁਗ
Age, Pyramid	ਪਿਰਾਮਿਡ ਯੁਗ
Age, Silver	ਚਾਂਦੀ ਯੁਗ, ਰਜਤ ਯੁਗ
Age, Stone	ਪੱਥਰ ਯੁਗ
Age, The Great Ice	ਮਹਾ ਹਿਮ ਯੁਗ
Age, Wood	ਕਾਠ ਯੁਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Age for suffrage	ਵੋਟ-ਉਮਰ, ਮਤਦਾਨ ਆਯੂ
agency	ਏਜੰਸੀ
Agency, United Nations Korean Reconstruction	ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕੋਰੀਆ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਾਣ ਏਜੰਸੀ
Agency, United Nations Relief and Rehabilitation	ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਹਾਇਤਾ ਤੇ ਪੁਨਰ-ਵਾਸ ਏਜੰਸੀ
agenda	ਏਜੰਡਾ, ਕਾਰਜ-ਸੂਚੀ
agent	ਏਜੰਟ
agent, political	ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਏਜੰਟ
age of Caesarism	ਸੀਜ਼ਰ ਯੁਗ
Age of Reason	ਤਰਕ ਯੁਗ
Ages of Man, Three	ਮਾਨਵ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੜਾ
aggression	ਹੱਲਾ, ਪੇਸ਼ਕਦਮੀ, ਅਗਰਧਰਖਣ, ਧਾਵਾ
aggressive	ਅਗਰਧਰਖੀ
aggressiveness	ਅਗਰਧਰਖਤਾ, ਅਗਰਧਰਖੀਪੁਣਾ
aggressive war	ਅਗਰਧਰਖੀ ਯੁੱਧ
aggressor	ਅਗਰਧਰਖਕ, ਹਮਲਾਵਰ
aggrieved	ਅਨਿਆਂ-ਪੀੜਤ; ਪੀੜਤ, ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ
agitate	ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨਾ
agitation	ਅੰਦੋਲਨ, ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ
agitator	ਅੰਦੋਲਕ, ਅੰਦੋਲਨ-ਕਰਤਾ
agora	ਸਭਾ-ਚੌਂਕ, ਐਗੋਰਾ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨ ਵਿਚ ਸਭਾ ਭਵਨ ਜਾਂ ਮੰਡੀ)
agpo	ਐਗਪੋ (ag=agricultural, po=pottery)
agrarian	ਭੋਂ-ਸਬੰਧੀ; ਭੋਂ-ਸੁਧਾਰਕ, ਭੋਂ-ਪੁਨਰਵੰਡ ਹਾਮੀ
agrarianism	ਭੋਂ-ਪੁਨਰਵੰਡਵਾਦ
agrarian law	ਭੋਂ-ਕਾਨੂੰਨ
agrarian policy	ਭੋਂ-ਨੀਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

agrarian reform	ਭੋਂ-ਸੁਧਾਰ
agrarian revolution	ਭੋਂ-ਸੁਧਾਰ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
agreement	ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਸਮਝੌਤਾ
agreement (agr'eation)	ਪਰਵਾਨਗੀ, ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ (ਰਾਜਦੂਤ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਬੰਧੀ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ/ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ)
agricultural revolution	ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ, ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਇਨਕਲਾਬ
agriculture	ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ, ਜ਼ਰਾਇਤ, ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ
agriculture, hoe	ਕੁਦਾਲ-ਖੇਤੀ
agriculture plow (plough)	ਹਲ-ਖੇਤੀ
agriculture, rites of	ਖੇਤੀ-ਸੰਸਕਾਰ
agrionia	ਐਗ੍ਰੀਓਨੀਆ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨ ਦਾ ਇਕ ਤਿਉਹਾਰ)
agrofacts	ਖੇਤੀ-ਸੰਦ ਅਵਸ਼ੇਸ਼
agroteras thusia	ਐਗ੍ਰੋਤੇਰਸ ਥੂਸੀਆ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨ ਦਾ ਇਕ ਤਿਉਹਾਰ)
aid	ਸਹਾਇਤਾ; ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣੀ
aid, military	ਸੈਨਿਕ ਸਹਾਇਤਾ
aid-de-camp	ਏਡੀ-ਕਾਂਗ, ਪਰਿਸਹਾਇਕ
aide-memoire	ਸਮਾਰਨ ਪੱਤਰ, ਯਾਦਦਾਸ਼ਤੀ ਪੱਤਰ
air-action	ਹਵਾਈ ਕਾਰਵਾਈ, ਹਵਾਈ ਹਮਲਾ
air adviser	ਹਵਾਈ ਸਲਾਹਕਾਰ
air attack	ਹਵਾਈ ਹਮਲਾ
air base	ਫ਼ੌਜੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ
air battle	ਹਵਾਈ ਲੜਾਈ
air bombardment	ਹਵਾਈ ਬੰਬਾਰੀ
aircraft	ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼, ਵਿਮਾਨ, ਵਾਯੂਯਾਨ
aircraft, civil	ਅਸੈਨਿਕ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼, ਸਿਵਲ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼
aircraft, foreign	ਬਦੇਸ਼ੀ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

aircraft, hostile	ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼
aircraft, military	ਸੈਨਿਕ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼
aircraft, neutral	ਤਟੱਸਥ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼, ਨਿਰਪੱਖ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ
aircraft, non-military	ਅਸੈਨਿਕ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼
aircraft action	ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ
air force	ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ
air-raid-precaution	ਹਵਾਈ-ਹਮਲਾ-ਇਹਤਿਆਤ
air-route	ਹਵਾਈ ਮਾਰਗ
air supremacy	ਹਵਾਈ ਪ੍ਰਭਤਾ, ਹਵਾਈ ਬਰਤਰੀ
air transport	ਹਵਾਈ ਢੋ-ਢੁਆਈ ਹਵਾਈ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ
air warfare	ਹਵਾਈ ਯੁੱਧ
aisle	ਗਿਰਜਾ-ਬਗਲ; ਗਿਰਜਾ-ਲਾਂਘਾ, ਗੁਫਾ-ਲਾਂਘਾ
Akkadian	ਅੱਕਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ (ਮੱਧ ਮੈਸੋਪੋਟੇਮੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ)
alabaster cup	ਸਲਖੜੀ ਦਾ ਪਿਆਲਾ, ਐਲਾਬਾਸਟਰ ਕੱਪ
album	ਐਲਬਮ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਵਿਚ ਇਕ ਫੱਟੀ, ਜਿਸ ਉਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਆਦਿ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ)
alder-bark	ਆਲਡਰ-ਛਿਲਕਾ
Algeciras Conference	ਐਲਜੇਸਿਰਾਸ ਕਾਨਫਰੰਸ
algoja	ਅਲਗੋਜ਼ਾ
alien	ਗ਼ੈਰ-ਮੁਲਕੀ, ਪਰਦੇਸੀ
alien resident	ਗੈਰ-ਮੁਲਕੀ ਵਾਸੀ
alien enemy	ਗ਼ੈਰ-ਮੁਲਕੀ ਦੁਸ਼ਮਣ
alien friend	ਗੈਰ-ਮੁਲਕੀ ਮਿੱਤਰ
allegation	ਇਲਜ਼ਾਮ, ਆਰੋਪ, ਦੂਸ਼ਣ
allegiance	ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ, ਨਿਸ਼ਠਾ
alley, covered	ਛੱਤੀ ਗਲੀ
alliance	ਗਠਜੋੜ ; ਮਿੱਤਰਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

alliance, defensive	ਰਖਿਆਤਮਕ ਗਠਜੋੜ
alliance, dual	ਦੋ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗਠਜੋੜ
Alliance, Holy	ਪਵਿੱਤਰ ਸੰਧੀ, ਪਵਿੱਤਰ ਗਠਜੋੜ, ਹੋਲੀ ਐਲਾਇੰਸ (ਆਸਟਰੀਆ, ਰੂਸ ਅਤੇ ਪਰੱਸ਼ਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਨ 1815 ਵਿਚ ਹੋਈ ਇਕ ਸੰਧੀ)
alliance, offensive	ਅਕਰਮਕ ਗਠਜੋੜ
alliance, quintuple	ਪੰਜ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗਠਜੋੜ
alliance, subsidiary	ਸਹਾਇਕ ਗਠਜੋੜ
alliance, triple	ਤ੍ਰੈ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗਠਜੋੜ
allied	ਇਤਹਾਦੀ ; ਇਤਹਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ
allied and associated powers	ਇਤਹਾਦੀ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਇਤਹਾਦੀ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਤਾਕਤਾਂ
Allied Commission	ਇਤਹਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ
Allied Commission for Austria	ਆਸਟਰੀਆ ਲਈ ਇਤਹਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ
allied contingent	ਇਤਹਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੈਨਾ ਦਲ
Allied Control Commission	ਇਤਹਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਮਿਸ਼ਨ
Allied Control Committee	ਇਤਹਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਮੇਟੀ
Allied High Commission	ਇਤਹਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ
Allied Military Government	ਇਤਹਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੈਨਿਕ ਸਰਕਾਰ
allied nations	ਇਤਹਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ
allied war debt	ਇਤਹਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦਾ ਯੁੱਧ-ਕਰਜ਼ਾ
allies	ਇਤਹਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ
alluvial slope	ਕਛਾਰੀ ਢਲਾਨ, ਜਲੌਢ ਢਲਾਨ
alluvium	ਕਛਾਰੀ ਮਿੱਟੀ, ਜਲੌਢ ਮਿੱਟੀ
ally	ਇਤਹਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ
almanac, log	ਕੱਠ-ਪੰਚਾਂਗ
alphitomancy	ਰੋਟੀ-ਪਰੀਖਿਆ (ਮਸ਼ਕੂਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਜੌਆਂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਖੁਆਕੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪ੍ਰਥਾ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

alphorn	ਸੁਰ-ਸਿੰਗ
Alpine region	ਐਲਪਾਈਨ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
altamira cave	ਅਲਤਾਮੀਰ ਗੁਫਾ
altar	ਬਲੀ-ਵੇਦੀ, ਵੇਦੀ
altis	ਆਲਟਿਸ
amalgamate	ਸੰਮਿਲਿਤ ਕਰਨਾ, ਵਿਲੀਨ ਕਰਨਾ
amalgamation	ਸੰਮਿਲਨ, ਵਿਲੀਨਤਾ
Amazon	ਐਮੇਜ਼ਨ (ਇਕ ਯੋਧਾ ਇਸਤਰੀ, ਜਿਹੜੀ ਸਿੱਥੀਆ ਜਾਂ ਏਸ਼ੀਆ ਮਾਈਨਰ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੀ ਸੀ)
ambassador	ਰਾਜਦੂਤ, ਸਫ਼ੀਰ
ambassador, extraordinary	ਅਸਾਧਾਰਣ ਰਾਜਦੂਤ
ambassador, extraordinary and plenipotentiary	ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਪੂਰਣ-ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਰਾਜਦੂਤ
ambassadoress	ਇਸਤਰੀ ਰਾਜਦੂਤ
Ambassador of India	ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਦੂਤ
ambassador plenipotentiary	ਪੂਰਣ-ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਰਾਜਦੂਤ
amber	ਐਂਬਰ; ਅੰਬਰ (ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸੁਗੰਧੀ)
amendment	ਤਰਮੀਮ, ਸੋਧ
amenities	ਸੁਖ-ਸਾਧਨ
amicable	ਦੋਸਤਾਨਾ, ਸ਼ਾਂਤਮਈ, ਸਦਭਾਵਨਾ-ਪੂਰਣ
amirate	ਅਮੀਰਸ਼ਾਹੀ
amity	ਮਿੱਤਰਤਾ, ਸਦਭਾਵਨਾ
ammunition	ਗੋਲਾ-ਬਰੂਦ; ਜੰਗੀ ਸਾਮਾਨ
Amphictyonic Council (League)	ਐਮਫਿਕਟਿਓਨੀ ਪਰਿਸ਼ਦ (ਲੀਗ)
amphidromia	ਐਂਮਫ਼ੀਡਰੋਮੀਆ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨ ਦਾ ਇਕ ਸੰਸਕਾਰ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਗਨੀ-ਕੁੰਡ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁਮਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਡ-ਵਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

amphipitheeus	ਐਁਮਫ਼ੀਪਿਥੀਕਸ
Amphipoda	ਐਁਮਫ਼ੀਪੋਡਾ
amphitheatre	ਅਖਾੜਾ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਵਿਚ); ਰੰਗ ਭੂਮੀ, ਐਁਮਫ਼ੀ-ਥੇਟਰ
amphora	ਐਁਮਫ਼ੋਰਾ, ਦੋ-ਹੱਥੀ ਸੁਰਾਹੀ
amration	ਅਮਰਾਤੀ, ਐਮਰੇਸ਼ਨ
amration figurine	ਅਮਰਾਤੀ ਮੂਰਤੀ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਸਬੰਧੀ), ਐਮਰੇਸ਼ਨ ਮੂਰਤੀ
amulet	ਤਵੀਤ
amulet, cranial	ਕਪਾਲੀ ਤਵੀਤ
amygdaloid	ਬਦਾਮ-ਨੁਮਾ
anabaptist	ਪੁਨਰ-ਦੀਖਿਆਵਾਦੀ, ਐਨਾਬੈਪਟਿਸਟ
analysis, site	ਥਾਂ-ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਮੌਕਾ-ਪਰੀਖਣ
anarchism	ਅਰਾਜਵਾਦ, ਅਰਾਜਤਾ
anarchist	ਅਰਾਜਵਾਦੀ
anarchy	ਅਰਾਜਤਾ, ਅਰਾਜ, ਰਾਜ-ਰੌਲਾ
Anatolian ware	ਐਨਾਤੋਲੀ ਬਰਤਨ (Anatolia= ਏਸ਼ੀਆ ਮਾਈਨਰ)
ancestor	ਪੂਰਵਜ, ਪਿਤਰ
ancestor worship	ਪਿਤਰ-ਪੂਜਾ
ancestorial	ਪੂਰਵਜੀ, ਪਿਤਰੀ
ancestorship	ਪੂਰਵਜ-ਪਰੰਪਰਾ, ਪਿਤਰੀ ਪਰੰਪਰਾ
ancestral	ਪੂਰਵਜੀ, ਪਿਤਰੀ, ਜੱਦੀ
ancestral group	ਪੂਰਵਜੀ ਗਰੁਪ, ਪਿਤਰੀ ਗਰੁਪ
ancestral home (of the Aryans)	(ਆਰੀਆ ਲੋਕਾਂ ਦਾ) ਮੂਲ ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ
ancestral land	ਪਿਤਰੀ ਭੋਂ, ਜੱਦੀ ਭੋਂ, ਪੂਰਵਜੀ ਭੋਂ
ancestral occupation	ਪਿਤਰੀ ਕਿੱਤਾ, ਜੱਦੀ ਕਿੱਤਾ
ancestral profession	ਪਿਤਰੀ ਪੇਸ਼ਾ, ਜੱਦੀ ਪੇਸ਼ਾ
ancestry	ਬੰਸ, ਜੱਦ; ਬੰਸ ਕ੍ਰਮ; ਪੂਰਵਜ ਲੋਕ
ancient	ਪ੍ਰਾਚੀਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ancient civilization	ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੱਭਿਅਤਾ
ancient document	ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼
ancient monument	ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮਾਰਕ, ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯਾਦਗਾਰ
ancient writings	ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਲਿਖਤਾਂ, ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਲੇਖ
Angakok	ਐਂਗਕੋਕ (ਐਸਕੀਮੋ ਪ੍ਰੋਹਿਤ)
Angang	ਐਂਗਾਂਗ (ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਆਦਿਮ ਜਾਤੀ ਸਗਨ)
angle-measure	ਗੁਣੀਆ
Anglo-Amercian War	ਐਂਗਲੋ-ਅਮਰੀਕਨ ਯੁੱਧ
Anglo-French Entente	ਐਂਗਲੋ-ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸਮ-ਹਿਤ (ਮਿਤੀ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1904 ਨੂੰ ਨਿਊ ਫਾਊਂਡਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਬੰਧੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਫ਼ਰਾਂਸ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸਮਝੌਤਾ)
Anglo-Indian	ਐਂਗਲੋ-ਇੰਡੀਅਨ
Anglo-Russian Entente	ਐਂਗਲੋ-ਰੂਸੀ ਸਮ-ਹਿਤ (ਮਿਤੀ 31 ਅਗਸਤ 1907 ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਰੂਸ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸਮਝੌਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਾਰਸ ਸਬੰਧੀ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਸੂਖ ਅਤੇ ਤਿੱਬਤ ਤੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਵਤੀਰੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ)
Angra Mainyu	ਆਂਗਰਾ ਮੈਨਯੂ (ਪਾਰਸੀ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਟ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)
anhistoric	ਮਿਤੀ-ਰਹਿਤ
animal, domesticated	ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰ, ਪਾਲਤੂ ਪਸ਼ੂ
animal, mythical	ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਪਸ਼ੂ, ਕਲਪਿਤ ਪਸ਼ੂ
animal, sacred	ਪਵਿੱਤਰ ਪਸ਼ੂ
animal, worship of	ਪਸ਼ੂ-ਪੂਜਾ
animatism	ਚੇਤਨਵਾਦ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ankh	ਅੰਖ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ-ਰੂਪ ਚਿੰਨ੍ਹ)
anklet	ਪੰਜੇਬ, ਝਾਂਜਰ
annex	ਮਿਲਾ ਲੈਣਾ, ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ
annexation	ਮਿਲਾ ਲੈਣਾ, ਇਲਹਾਕ
annexationist	ਇਲਹਾਕਵਾਦੀ; ਇਲਹਾਕਕਾਰੀ
annexed territory	ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਇਲਾਕਾ, ਮਿਲਾਇਆ ਇਲਾਕਾ
annihilate	ਸਰਬਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ, ਸਤਿਆਨਾਸ ਕਰਨਾ
annihilation	ਸਰਬਨਾਸ, ਸਤਿਆਨਾਸ
anniversary	ਵਰ੍ਹੇ-ਗੰਢ, ਬਰਸੀ
anschluss	ਐਂਸ਼ਲੁਸ (ਮਾਰਚ, 1938 ਵਿੱਚ ਆਸਟਰੀਆ ਦਾ ਜਰਮਨ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ)
antechamber	ਡਿਉਢੀ, ਬਾਹਰਲਾ ਕਮਰਾ
antediluvian	ਪਰਲੋ-ਪੂਰਵ, ਪਰਲੋ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ
antennal sword	ਦੋ-ਸਿੰਗੀ ਤਲਵਾਰ, ਦੋ-ਫਲੀ ਤਲਵਾਰ
anthroarchaeologist	ਮਾਨਵ ਪੁਰਾਤਤਵ ਮਾਹਿਰ
anthropic	ਮਾਨਵੀ
anthropoculture	ਮਾਨਵ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
anthropogeography	ਮਾਨਵੀ ਭੂਗੋਲ
anthropolatry	ਮਾਨਵ-ਪੂਜਾ
anthropological	ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨ ਸਬੰਧੀ
anthropology	ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨ
anthropometry	ਮਾਨਵ-ਮਿਤੀ
anthropomorphic	ਮਾਨਵ-ਵਿਧ, ਮਾਨਵ-ਬ੍ਰਹਮ
anthropomorphism	ਮਾਨਵ-ਬ੍ਰਹਮਵਾਦ
anti-clericalism	ਪਾਦਰੀਅਤ ਵਿਰੋਧਵਾਦ, ਪਾਦਰੀ-ਪ੍ਰਥਾ ਵਿਰੋਧ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Anti-Corn Law League	ਅਨਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੋਧੀ ਲੀਗ (ਇਹ ਲੀਗ ਸੰਨ 1839 ਵਿੱਚ ਖੁਲੇ ਵਪਾਰ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਅਨਾਜ ਤੋਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮਾਨਚੈਸਟਰ ਵਿਖੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ)
antiquarian	ਪੁਰਾਵੇਤਾ, ਪੁਰਾ-
antiquarianism	ਪੁਰਾਤਨਵਾਦ; ਪੁਰਾ-ਰੁਚੀ
antiquarian society	ਪੁਰਾ-ਸਮਾਜ
antiquary	ਪੁਰਾਵੇਤਾ
antiquities	ਪੁਰਾਤਨ ਲੱਭਤਾਂ, ਪੁਰਾ-ਅਵਸ਼ੇਸ਼
antiquity	ਪੁਰਾਤਨਤਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਪੁਰਾਤਨ ਲੱਭਤ
anti-semitism	ਯਹੂਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ, ਯਹੂਦੀਵਾਦ-ਵਿਰੋਧ
anti-war pact	ਯੁਧ-ਰੋਕ ਸਮਝੌਤਾ
anubis	ਅਨੁਬਿਸ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਦਾ ਇਕ ਦੇਵਤਾ)
Anyang	ਐਨਯਾਂਗ
Anyathian	ਐਨੀਏਥਿਆਈ
Anzus Pact	ਅਨਜ਼ੁਸ ਸਮਝੌਤਾ (ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਅਤੇ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸਮਝੌਤਾ)
apartheid	ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰਾ
apepi	ਅਹਿ, ਅਪੇਪੀ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਦੇ ਮਿਥਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੈਂਤ ਰੂਪੀ ਸੱਪ)
aphrodite	ਐਫਰੋਡਾਇਟੀ (ਯੂਨਾਨੀ ਮਿਥਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਰੇਮ ਦੀ ਦੇਵੀ)
apiculture	ਮਖੀਰ-ਪਾਲਣ, ਮਧੂ-ਮੱਖੀ-ਪਾਲਣ
apiculturist	ਮਖੀਰ-ਪਾਲਕ, ਮਧੂ-ਮੱਖੀ ਪਾਲਕ
apis	ਏਪਿਸ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਦਾ ਸਾਨ੍ਹ-ਦੇਵਤਾ)
apostolic internuncio	ਪੋਪ-ਅੰਤਰਨੰਸੀਓ
apotropaism	ਝਾੜ-ਫੂਕਣ, ਉੱਚਾਟਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

applique	ਕਟਾਨ, ਜੜਾਊ ਕੰਮ
Appollonian rituals	ਐਪੋਲੋ ਰਹੁ-ਰੀਤਾਂ, ਐਪੋਲੋ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ
Apus	ਏਪਸ
arabesque	ਅਰਾਬਸਕ
aralu	ਅਰਾਲੂ (ਬੈਬੀਲੋਨੀ ਪਤਾਲ)
arbitral award	ਸਾਲਸੀ ਫ਼ੈਸਲਾ
arbitral tribunal	ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰੀਬਿਊਨਲ
arbitration	ਸਾਲਸੀ
arbitration tribunal	ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰੀਬਿਊਨਲ
arbitrator	ਸਾਲਸ
arblast	ਕਲਦਾਰ ਕਮਾਨ, ਅਰਬਲਾਸਟ
arbour	ਕੁੰਜ
arcade	ਛੱਤੀ ਗਲੀ, ਛੱਤਾ; ਡਾਟਦਾਰ ਰਸਤਾ
Archaeolithic Age	ਆਦਿ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ, ਆਰਕੀਓਲਿਥਿਕ ਯੁਗ
archaeological	ਪੁਰਾਤਤਵੀ; ਪੁਰਾਤਤਵ-; ਪੁਰਾ-ਵਿਦਿਆ ਸਬੰਧੀ
archaeological blank	ਪੁਰਾਤਤਵੀ ਘਟਨਾ-ਰਹਿਤ ਸਮਾਂ; ਪੁਰਾਤਤਵੀ ਕੋਰਾ ਸਮਾਂ
archaeological Chemistry	ਪੁਰਾਤਤਵੀ ਰਸਾਇਣ-ਵਿਗਿਆਨ
archaeological department	ਪੁਰਾਤਤਵ ਵਿਭਾਗ
archaeological exploration	ਪੁਰਾਤਤਵੀ ਖੋਜ
archaeological period	ਪੁਰਾਤਤਵੀ ਕਲਪ, ਪੁਰਾਤਤਵੀ ਕਾਲ
archaeological phenomenon	ਪੁਰਾਤਤਵੀ ਘਟਨਾ, ਪੁਰਾਤਤਵੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ
archaeological reconstruction	ਪੁਰਾਤਤਵੀ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਾਣ
archaeological time	ਪੁਰਾਤਤਵੀ ਸਮਾਂ
archaeologist	ਪੁਰਾਤਤਵ ਮਾਹਿਰ, ਪੁਰਾ-ਵਿਦਿਆ ਮਾਹਿਰ
archaeology	ਪੁਰਾ-ਵਿਗਿਆਨ, ਪੁਰਾ-ਵਿਦਿਆ, ਪੁਰਾਤਤਵ
archaeology, classical	ਗੌਰਵਕਾਲੀ ਪੁਰਾਤਤਵ, ਕਲਾਸਕੀ ਪੁਰਾਤਤਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

archaios	ਪੁਰਾਤਨ
archaistic	ਪੁਰਾਤਨ -
archanthropic	ਪ੍ਰਾਚੀਨ-ਮਾਨਵੀ
Arch Bishop	ਆਰਚ ਬਿਸ਼ਪ, ਮਹਾ ਲਾਟ ਪਾਦਰੀ
architect	ਉਸਾਰੀ ਮਾਹਿਰ, ਆਰਕੀਟੈੱਕਟ
architecture	ਉਸਾਰੀ ਵਿਗਿਆਨ, ਉਸਾਰੀ ਕਲਾ; ਉਸਾਰੀ
architecture, monumental	ਸਮਾਰਕ-ਉਸਾਰੀ; ਯਾਦਗਾਰੀ ਉਸਾਰੀ
archives	ਪੁਰਾਲੇਖ; ਪੁਰਾਲੇਖ ਭਵਨ
Archives, National	ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਰਾਲੇਖ ਭਵਨ
archivist	ਪੁਰਾਲੇਖਪਾਲ
arch lintal bracket	ਮਹਿਰਾਬੀ ਲਿੰਟਲ ਬਰੈਕਟ
archon	ਆਰਕਨ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਮੱਖ ਦੰਡ–ਅਧਿਕਾਰੀ)
arch pendant	ਲਮਕਵੀਂ ਡਾਟ (ਪੱਥਰ ਦੀ)
arch type	ਮਹਿਰਾਬੀ
archway	ਛੱਤਾ, ਛੱਤਿਆ ਮਾਰਗ
archwindow	ਡਾਟਦਾਰ ਖਿੜਕੀ
ard	ਆਰਡ, ਕੁਦਾਲੀ (ਇਕ ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਸੰਦ)
ard, crook	ਖੂੰਡਾ-ਆਰਡ, ਖੂੰਡੀ-ਕੁਦਾਲੀ
ard, spade	ਫਹੁੜਾ-ਆਰਡ, ਫਹੁੜਾ-ਕੁਦਾਲੀ
area, age	ਯੁਗ-ਖੇਤਰ
area, habitation	ਵਾਸ-ਖੇਤਰ
area of conflict	ਸੰਘਰਸ਼-ਖੇਤਰ
area of peace	ਸ਼ਾਂਤੀ-ਖੇਤਰ
argaric burial jar	ਆਰਗੇਰੀ ਦਫ਼ਨੀਣ ਕਲਸ਼
argilla	ਚੀਕਨੀ ਮਿੱਟੀ, ਪੋਤਨੀ ਮਿੱਟੀ
aristocracy	ਕੁਲੀਨਤੰਤਰ; ਰਈਸ ਤਬਕਾ
armada	ਆਰਮੇਡਾ (ਸਪੇਨ ਦਾ ਜੰਗੀ ਬੇੜਾ, ਸੰਨ 1588)

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

armament	ਸੈਨਾ ਸ਼ਕਤੀ; ਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ; ਸ਼ਸਤਰ
armament, limitation of	ਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ
armament, naval	ਜਲਸੈਨਾ ਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ
armed action	ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਾਰਵਾਈ
armed attack	ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹਮਲਾ
armed conflict	ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼
armed contest	ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਮੁਕਾਬਲਾ
armed forces	ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫ਼ੌਜ
armed neutrality	ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਤਟੱਸਥਤਾ
armed peace	ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸ਼ਾਂਤੀ
armed ship	ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਜਹਾਜ਼
armed vessel	ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਪੋਤ, ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼
armistice	ਆਰਜ਼ੀ ਜੰਗਬੰਦੀ
armistice, general	ਵਿਆਪਕ ਆਰਜ਼ੀ ਜੰਗਬੰਦੀ
armistice, local	ਸਥਾਨਿਕ ਆਰਜ਼ੀ ਜੰਗਬੰਦੀ
armistice, partial	ਅੰਸ਼ਿਕ ਆਰਜ਼ੀ ਜੰਗਬੰਦੀ
arms	ਹਥਿਆਰ, ਸ਼ਸਤਰ
arms race	ਹਥਿਆਰ-ਹੋੜ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਲਈ ਦੌੜ
army	ਫ਼ੌਜ, ਸੈਨਾ, ਥਲ-ਸੈਨਾ
army, irregular	ਅਨਿਯਮਿਤ ਸੈਨਾ
army, regular	ਨਿਯਮਿਤ ਸੈਨਾ
army, standing	ਸਥਾਈ ਸੈਨਾ
Arretine	ਅਰੇਟਿਨੀ, ਐਰਟਾਈਨ
arrow	ਤੀਰ
arrow, chisel shaped	ਛੈਣੀਨੁਮਾ ਤੀਰ
arrow, iron tipped cane	ਲੋਹ-ਮੂੰਹਾਂ ਬੈਂਤ-ਤੀਰ
arrow, lop-sided	ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਤੀਰ
arrow, rhomboid	ਚੁਕੋਨਾ ਤੀਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

arrow, transverse	ਆੜਾ ਤੀਰ
arrow, triangular	ਤ੍ਰਿਕੋਨਾ ਤੀਰ
arrow butt	ਤੀਰ-ਪੁੰਖ
arrowhead, hallow based	ਖੋਖਲੀ ਤੀਰ-ਨੋਕ
arrowhead, leaf-shaped	ਪੱਤਾਨੁਮਾ ਤੀਰ-ਨੋਕ
arrow point	ਤੀਰ-ਨੋਕ
arrow straightner	ਤੀਰ-ਰਿਜੁਕ
arroyo	ਰੇਗਿਸਤਾਨੀ ਨਦੀ, ਖੁਸ਼ਕ ਨਾਲਾ
arsenal of democracy	ਲੋਕਰਾਜ ਦੀ ਹਥਿਆਰਗਾਹ
art and architecture	ਕਲਾ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ-ਕਲਾ
art and craft	ਕਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਲਪ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਦਸਤਕਾਰੀ
art, biomorphic	ਜੀਵ-ਰੂਪ ਕਲਾ
art, cave or cromagnon	ਗੁਫ਼ਾ (ਕਰੋਮੈਗਨਨ) ਕਲਾ
art, cycladic	ਸਾਈਕਲੈਡਿਕ ਕਲਾ
art, Egyptian	ਮਿਸਰੀ ਕਲਾ
art, Franco-Cantabrian	ਫਰੈਂਕੋ-ਕੈਂਟੇਬਰੀਅਨ ਕਲਾ, ਫ਼ਰਾਂਸੀਸੀ-ਕੈਂਟੈ-ਬਰੀ ਕਲਾ
art, geometrical	ਜੁਮੈਟਰੱਈ ਕਲਾ
art, home	ਗ੍ਰਿਹ-ਸ਼ਿਲਪ, ਗ੍ਰਿਹ-ਕਲਾ
art, mobilier	ਚੁਕਵੀਂ ਕਲਾ (ਵਸਤਾਂ)
articles of war	ਯੁੱਧ-ਨਿਯਮਾਵਲੀ, ਯੁੱਧ-ਨਿਯਮ
artifact	ਸ਼ਿਲਪ ਪਦਾਰਥ
artificier	ਕਾਰੀਗਰ, ਸ਼ਿਲਪਕਾਰ
artificial	ਬਣਾਉਟੀ, ਮਸਨੂਈ, ਨਕਲੀ
art of diplomacy	ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਲਾ
ascendancy	ਸੱਤਾ ਆਰੋਹਣ, ਸੱਤਾ ਸਥਾਪਨ
ascendants	ਪਿਤਾਮੇ, ਪਿਉ-ਦਾਦੇ
ash laden soil	ਰਾਖ ਭਰੀ ਮਿੱਟੀ
ashlar	ਐਸ਼ਲਰ, ਤਰਾਸ਼ਿਆ ਪੱਥਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Asian Legal Consultative Committee	ਏਸ਼ੀਆਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ
Asian Relations Conference	ਏਸ਼ੀਆਈ ਸੰਪਰਕ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ
Asian Relations Organisation	ਏਸ਼ੀਆਈ ਸੰਪਰਕ ਸੰਗਠਨ
asphaltum	ਐਸਫ਼ਾਲਟ
assassinate	ਹੱਤਿਆ ਕਰਨੀ
assassination	ਹੱਤਿਆ, ਛਲ-ਘਾਤ
assault	ਧਾਵਾ, ਹੱਲਾ; ਧਾਵਾ ਬੋਲਣਾ; ਹੱਲਾ ਕਰਨਾ
assegai (=assaigai)	ਅਸੇਗਾਈ (ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਭਾਲਾ)
assembly, constituent	ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
assembly, legislative	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
assent	ਸੰਮਤੀ; ਸੰਮਤੀ ਦੇਣੀ
assets	ਲੈਣਦਾਰੀਆਂ, ਸੰਪਤੀ
assignat	ਐਸਿਗਨੈਟ [ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਗਜ਼ੀ ਸਿੱਕਾ (ਨੋਟ) ਜੋ ਫ਼ਰਾਂਸ ਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਰਕਾਰ (1790-95) ਨੇ ਚਲਾਇਆ ਸੀ]
assignment	ਸੌਂਪਣੀ
assistance	ਸਹਾਇਤਾ
associated powers	ਸਹਿਯੋਗੀ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਸਹਿਯੋਗੀ ਤਾਕਤਾਂ
association	ਸੰਸਥਾ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ
association of states	ਰਾਜ-ਮੰਡਲ
Asturian	ਅਸਤੂਰੀਅਨ, ਅਸਤੂਰਿਆਈ
astylar	ਸਤੰਭਹੀਨ, ਥੰਮ੍ਹ-ਰਹਿਤ
asylum	ਸ਼ਰਣ, ਸ਼ਰਣ-ਸਥਾਨ
atheist	ਨਾਸਤਕ, ਕਾਫ਼ਰ
at home	ਜਲ ਪਾਨ, ਪ੍ਰੀਤੀ ਭੋਜਨ
Atlantic Charter	ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਚਾਰਟਰ
Atlantic Conference	ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ
Atlantic Powers	ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਰਾਸ਼ਟਰ; ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਤਾਕਤਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Atlantic Union	ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਸੰਘ
atomic age	ਪਰਮਾਣੂ-ਯੁਗ
atomic bomb	ਪਰਮਾਣੂ ਬੰਬ, ਐਟਮ ਬੰਬ
Atomic Energy Commission	ਪਰਮਾਣੂ ਸ਼ਕਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ
atrocity	ਅਤਿਆਚਾਰ; ਕਹਿਰ
attack	ਹਮਲਾ
attacker	ਹਮਲਾਵਰ
attentat clause	ਅਟੈਂਟਾਟ ਖੰਡ (ਉਹ ਖੰਡ, ਜਿਹੜਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਕ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜੁਰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦਾ ਹੈ)
attorney general	ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ
attrition process	ਰਗੜ ਕ੍ਰਿਆ, ਘਸਾਈ-ਕ੍ਰਿਆ
audi	ਔਦੀ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਨੋਕਦਾਰ ਚਾਕੂ-ਫਲਕ)
auger	ਗਿਲਮਿਟ; ਵਰਮਾ
Aurignacian	ਔਰਿਗਨੇਸੀ, ਔਰਿਗਨੇਸ਼ਿਆਈ
Aurignacian Culture	ਔਰਿਗਨੇਸੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
ausgleich	ਆਉਸਗਲਾਇਸ਼ (ਆਪਸੀ ਸਮਝੌਤਾ)
Australopithecus	ਆਸਟਰੇਲੋਪਿਥੀਕਸ
autarchy	ਨਿਰਕੁੰਸ਼ ਰਾਜ; ਪੂਰਣ ਪ੍ਰਭੁਤਾ; ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ
authoritarian	ਸੱਤਾਵਾਦੀ
authoritarianism	ਸੱਤਾਵਾਦ
authority	ਅਧਿਕਾਰ; ਸੱਤਾ; ਹੈਸੀਅਤ; ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸੱਤਾਧਾਰੀ
authority of the flag	ਝੰਡੇ ਦੀ ਸੱਤਾ
authorize	ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ
autocracy	ਸ਼ਖਸ਼ੀ ਰਾਜ; ਨਿਰੰਕੁਸ਼- ਪ੍ਰਭੁਤਾ
autocratic	ਸ਼ਖਸ਼ੀ-; ਨਿਰੰਕੁਸ਼-
automatic belligerency	ਆਪਮੁਹਾਰੀ ਜੰਗਕਾਰਿਤਾ
autonomous	ਸਵਾਧੀਨ; ਖੁਦ-ਮੁਖਤਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

autonomous area or region	ਸਵਾਧੀਨ ਖੇਤਰ, ਸਵਾਧੀਨ ਇਲਾਕਾ
autonomous neutralization (self neutralization)	ਆਤਮ ਤਟੱਸਥੀਕਰਣ
autonomous republic	ਸਵਾਧੀਨ ਗਣਰਾਜ
autonomous statehood of the dominions	ਡੋਮੀਨੀਅਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਧੀਨ ਰਾਜ-ਪਦ
auxiliary force	ਸਹਾਇਕ ਸੈਨਾ
avenue	ਮਾਰਗ, ਪ੍ਰਵੇਸ਼-ਮਾਰਗ; ਰੁੱਖਦਾਰ ਸੜਕ
award	ਪੰਚਾਟ, ਸਾਲਸੀ ਫ਼ੈਸਲਾ; ਪੰਚਾਟ ਦੇਣਾ, ਸਾਲਸੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦੇਣਾ
axe, battle	ਜੰਗੀ ਕੁਹਾੜਾ
axe, core	ਕਰੋੜ ਕੁਹਾੜਾ, ਕੋਰ-ਕੁਹਾੜਾ
axe, double	ਦੁਧਾਰਾ ਕੁਹਾੜਾ
axe, greenstone	ਹਰਾ-ਪੱਥਰ ਕੁਹਾੜਾ
axe, hammer	ਹਥੌੜਾ-ਕੁਹਾੜਾ
axe, kitchen midden	ਫਹੁੜਾ, ਕੂੜਾ-ਕੁਹਾੜਾ
axe, knob-hammer	ਮੁੱਠ-ਹਥੌੜਾ-ਕੁਹਾੜਾ
axe, lugged	ਢਾਗਾ
axe, oval hand	ਅਡਾਕਾਰ ਹਥ-ਕੁਹਾੜਾ
axel, pointed butt	ਨੁਕੀਲਾ ਪੁੰਖ ਕੁਹਾੜਾ
axe, pointed hand	ਨੁਕੀਲਾ ਹੱਥ-ਕੁਹਾੜਾ
axe, Yarmuquiars	ਯਾਰਮੁਕਿਆਈ ਕੁਹਾੜਾ
axe, grinder	ਕੁਹਾੜਾ ਸਾਣ
axe, halve	ਕੁਹਾੜਾ-ਮੁੱਠਾ
axe sheath	ਕੁਹਾੜਾ-ਖੋਲ, ਕੁਹਾੜਾ-ਮਿਆਨ
axe-tain-butted flint	ਅਲਪ ਪੁੰਖੀ ਚਕਮਾਕ ਕੁਹਾੜਾ
axe wedge	ਕੁਹਾੜਾ ਫਾਨਾ
axis powers	ੁਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਧੁਰੀ ਤਾਕਤਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Axis, the Rome-Berlin	ਰੋਮ-ਬਰਲਿਨ ਧੁਰਾ (ਨਾਜ਼ੀ ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਫਾਸਿਸਟ ਇਟਲੀ ਦੇ ਸੰਨ 1936 ਤੋਂ 1945 ਤਕ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)
Azilians	ਐਜ਼ੀਲਿਆਈ, ਐਜ਼ੀਲੀਅਨ
Azilian industries	ਐਜ਼ੀਲੀਅਨ ਉਦਯੋਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

B

Babeuf's Conspiracy	ਬਾਬਫ਼ ਸਾਜ਼ਸ਼ (ਸੰਨ 1796)
bacchanalia	ਬੈਕੇਨੇਲੀਆ (ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਨਾਚ, ਜੋ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨੀ ਪੁਰਖ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਪਾਦਰੀ ਮਿਲਕੇ ਨੱਚਦੇ ਸਨ)
backed blade	ਇਕਧਾਰੀ ਚਾਕੂ
backward classes	ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ
backward tribes	ਪਛੜੇ ਕਬੀਲੇ
Bacsonian	ਬੈਕਸੋਨੀਅਨ, ਬੈਕਸੋਨਿਆਈ
bacteriological warfare	ਜੀਵਾਣੂ-ਯੁਧ
Baghdad Pact	ਬਗ਼ਦਾਦ ਸਮਝੌਤਾ, ਬਗ਼ਦਾਦ ਪੈਕਟ (ਇਹ ਈਰਾਕ, ਤੁਰਕੀ, ਬਰਤਾਨੀਆ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 24-1-1950 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ)
bait	ਤਾਮਾ, ਭਿੱਤੀ
baking	ਪਕਾਉਣਾ
balance of power	ਸ਼ਕਤੀ-ਸੰਤੁਲਨ
balconied turret	ਛੱਜੇਦਾਰ ਬੁਰਜ
balk (baulk)	ਵੱਟ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

Balkan Alliance	ਬਾਲਕਨ ਗਠਜੋੜ
balkanize	ਬਾਲਕਨਿਤ ਕਰਨਾ (ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਕੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦੇਣਾ)
Balkan Pact	ਬਾਲਕਨ ਸਮਝੌਤਾ, ਬਾਲਕਨ ਪੈਕਟ (ਇਹ ਯੂਨਾਨ, ਤੁਰਕੀ ਅਤੇ ਯੂਗੋਸਲਾਵੀਆ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 9-2-1934 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ)
Balkan Sub-Commission	ਬਾਲਕਨ ਉਪ-ਕਮਿਸ਼ਨ
ballista	ਅਸਤਰਖੇਪੀ ਇੰਜਣ, ਬੈਲਿਸਟਾ (ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਪੱਥਰ ਜਾਂ ਭਾਲੇ ਸੁਟਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਫ਼ੌਜੀ ਹਥਿਆਰ)
Baltic State	ਬਾਲਟਿਕ ਰਾਜ
bamboo curtain	ਬੈਂਬੂ ਪਰਦਾ, ਬਾਂਸ ਪਰਦਾ (ਰਾਜਨੀਤਕ, ਫੌਜੀ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤਕ ਰੋਕ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਛੇੜੀ ਕੀਤਿਆਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ)
banded clay	ਤਹਿਦਾਰ ਮਿੱਟੀ, ਪਰਤਦਾਰ ਮਿੱਟੀ
banish	ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਦੇਣਾ
banishment	ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ
bank for international settlement	ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭੁਗਤਾਨ ਬੈਂਕ
ban on emigratin	ਪਰਵਾਸ ਰੋਕ, ਪਰਵਾਸ ਬੰਦਸ਼
banquet, state	ਰਾਜ-ਭੋਜ
barbarian	ਬਰਬਰ, ਵਹਿਸ਼ੀ
barbarian, half	ਅਰਧ-ਬਰਬਰ, ਨੀਮ-ਵਹਿਸ਼ੀ
barbaric	ਬਰਬਰ, ਵਹਿਸ਼ੀ
barbarical	ਬਰਬਰਤਾ ਭਰਪੂਰ, ਵਹਿਸ਼ੀਆਨਾ
barbarism	ਬਰਬਰਤਾ, ਵਹਿਸ਼ੀਪੁਣਾ
barbarity	ਬਰਬਰਤਾ, ਵਹਿਸ਼ੀਪੁਣਾ
barbarization	ਬਰਬਰੀਕਰਣ, ਵਹਿਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਬਰਬਰ ਬਣਾਉਣਾ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

barbarous	ਬਰਬਰ-, ਵਹਿਸ਼ੀ
barbarousness	ਬਰਬਰਤਾ, ਵਹਿਸ਼ੀਪਣਾ
barbed arrow	ਕੰਡਿਆਲਾ ਤੀਰ
barbed bone	ਕੰਡਿਆਲੀ ਹੱਡੀ
barbed harpoon	ਕੰਡਿਆਲਾ ਹਾਰਪੂਨ (ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਮਾਰਨ ਲਈ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਰਛਾ)
barbican	ਗੜ੍ਹੀ-ਬੁਰਜ
barbotine	ਬਾਰਬੋਟੀਨ (ਮਿਟੀ ਦੇ ਬਰਤਨਾਂ ਉਤੇ ਸਜਾਵਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਮਿਟੀ ਦਾ ਲੇਪ)
bar celt	ਲੰਬਾ ਤੇਸਾ
bar chisel	ਲੰਬੀ ਛੈਣੀ
bark conoe	ਛਿੱਲ-ਡੋਂਗਾ
bark peeler	ਛਿਲਕਾ ਲਾਹੁਣ ਵਾਲਾ
bark raft	ਛਿੱਲ-ਬੇੜਾ
barn	ਖਲਵਾੜਾ, ਤਬੇਲਾ
baron	ਬੈਰਨ (ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਲਾਰਡਾਂ ਦਾ ਨਿਮਨਤਮ ਵਰਗ)
barrow	ਸਤੂਪ, ਬੈਰੋ
barrow, bell	ਘੰਟੀਨੁਮਾ ਸਤੂਪ
barrow, bowl	ਕਾਸਾਨੁਮਾ ਸਤੂਪ, ਕੁੰਡ-ਸਤੂਪ
barrow, disc	ਡਿਸਕ ਸਤੂਪ
barrow, long	ਲੰਬ-ਸਤੂਪ, ਲੰਬ-ਬੈਰੋ
barrow, round	ਗੋਲ ਸਤੂਪ, ਗੋਲ ਬੈਰੋ
barter, dumb	ਮੂਕ ਵਸਤ-ਵਟਾਂਦਰਾ
barter, economy	ਵਸਤ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ
barter stage	ਵਸਤ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਅਵਸਥਾ
basalt	ਕਾਲੀ ਚੀਨੀ, ਬਸਾਲਟ
basaltic block	ਬਸਾਲਟਿਕ ਬਲਾਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

base	ਆਧਾਰ
base period	ਆਧਾਰ ਕਾਲ
basic democracy	ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ
basque-hexameter	ਬਾਸਕ-ਛਪੱਈ
bastion	ਬੁਰਜ; ਗੜ੍ਹ
baton-de-commandement	ਬੈਂਤੋ-ਦਿ-ਕਮਾਂਡਮਾਂ (ਰੇਂਡੀਅਰ ਦੇ ਸਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਇਆ ਇਕ ਪੁਰਾਣਾ ਸੰਦ)
battle field	ਰਣਭੂਮੀ
battle-hymn	ਜੁਧ-ਗਾਣ
battlement	ਫਸੀਲ
Beacharra ware	ਬੀਚਾਰਾ ਬਰਤਨ (ਬੀਚਾਰਾ—ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਵਿਚ ਇਕ ਸਥਾਨ)
bead sequence	ਮਣਕਾ ਕ੍ਰਮ
bead work	ਮਣਕਾ-ਸ਼ਿਲਪ, ਮਣਕਾਕਾਰੀ
beaked graver	ਚੁੰਝਦਾਰ ਛੈਣੀ
beaked rim	ਚੁੰਝਦਾਰ ਕੰਢ, ਚੁੰਝਦਾਰ ਕਿਨਾਰਾ
beaker folk	ਬੀਕਰ ਜਨ
beaker grave	ਬੀਕਰ ਕਬਰ, ਪਿਆਲਾਨੁਮਾ ਕਬਰ
Bedouin	ਬੱਦੂ (ਅਰਬ ਦੇ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼)
beehive hut	ਛੱਤਾਨੁਮਾ ਕੁਟੀਆ
beehive shrine	ਛੱਤਾਨੁਮਾ ਪੂਜਾ-ਸਥਾਨ, ਛਤਾਨੁਮਾ ਮੰਦਰ
beehive tomb	ਛੱਤਾਨੁਮਾ ਮਕਬਰਾ
Behistun Tablets	ਬਿਹਿਸਤੂਨ ਲੇਖ-ਸਿਲ
Beigaben	ਬੀਗਾਬੈਨ (ਅਗਲੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਕੰਮ ਆਉਣ ਹਿੱਤ ਮਿਰਤਕ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਕਬਰ ਵਿਚ ਰਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਭੇਟ)
bela	ਬੇਲਾ (ਸਹਾਰਾ ਦੀ ਇਕ ਖ਼ਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਗੁਲਾਮ ਜਾਤੀ)
bell barrow	ਘੰਟੀਨੁਮਾ ਸਤੂਪ
bell beaker	ਘੰਟੀਨੁਮਾ ਬੀਕਰ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

bell buoy	ਘੰਟੀਨੁਮਾ ਤੁਲਾ
belligerency	ਜੰਗਕਾਰਿਤਾ
belligerent	ਜੰਗਕਾਰ; ਜੰਗਕਾਰੀ
belligerent, accessory	ਸਹਾਇਕ ਜੰਗਕਾਰ
belligerent, principal	ਮੁੱਖ ਜੰਗਕਾਰ
belligerent right	ਜੰਗਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ
belligerent state	ਜੰਗਕਾਰੀ ਰਾਜ
benevolent despot	ਪਰਜਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ਨਿਰੰਕੁਸ਼ ਸ਼ਾਸਕ
Bering expedition	ਬੇਰਿੰਗ ਮੁਹਿੰਮ (ਸੰਨ 1741)
Berlin decree	ਬਰਲਿਨ ਡਿਗਰੀ, ਬਰਲਿਨ ਫ਼ਰਮਾਨ (ਇਹ ਡਿਗਰੀ ਨਪੋਲੀਅਨ ਨੇ ਸੰਨ 1806 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ)
Biblical archaeology	ਅੰਜੀਲ ਸਬੰਧੀ ਪੁਰਾਤਤਵ
bicameral	ਦੋ-ਸਦਨੀ
bicameralism	ਦੋ-ਸਦਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
bichrome	ਦੋ-ਰੰਗਾ
biddaze	ਬਿਡਾਜ਼ੇ (ਪੱਥਰ ਦੀ ਬਣੀ ਕੁਟੀਆ)
biennial session	ਦੋ-ਵਰਸੀ ਇਜਲਾਸ
biennium	ਦੋ-ਵਰਸੀ
bigamy	ਦੁਪਰਨਾਉਣ
bigot	ਕੱਟੜ, ਤਅੱਸਬੀ
bigotry	ਕੱਟੜਪੁਣਾ, ਤਅੱਸਬ
bilateral agreement	ਦੋ-ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤਾ
bilateral treaty	ਦੋ-ਪੱਖੀ ਸੰਧੀ
bilithron	ਦੋ-ਪੱਥਰਾ ਥੰਮ੍ਹ; ਦੁ-ਪਥਰਾ ਸਮਾਰਕ
bill hook	ਢਾਂਗੀ
bill of human rights	ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਪੱਤਰ
bill of indemnity	ਹਾਨ-ਪੂਰਤੀ ਬਿਲ
bill of pains and penalties	ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਦੰਡ ਬਿਲ
bill of rights	ਅਧਿਕਾਰ ਪੱਤਰ, ਬਿਲ ਆਫ਼ ਰਾਈਟਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

bipartisan foreign policy	ਦੋ-ਪੱਖੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ, ਦੋ-ਧਿਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ
bipartite	ਦੋ-ਪੱਖੀ, ਦੋ-ਦਲੀ, ਦੋ-ਧਿਰੀ
birch bark	ਬਰਚਾ-ਛਿੱਲ-ਡੌਂਗਾ; ਭੋਜ-ਪੱਤਰ
bird, fire	ਅਗਨ-ਪੰਛੀ
bird dart	ਪੰਛੀ-ਤੀਰ
bird stone	ਪੰਛੀਨੁਮਾ ਪੱਥਰ
birth, virgin	ਕੁਆਰੀ-ਗਰਭ; ਕੁਆਰੀ-ਜਨਮ
birth right	ਜਮਾਂਦਰੂ ਅਧਿਕਾਰ
bishop	ਬਿਸ਼ਪ, ਲਾਟ ਪਾਦਰੀ
bisque	ਬਿਸਕ (ਅੱਗ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ)
bizonal	ਦੋ-ਖੇਤਰੀ
bizonia	ਬਾਈਜ਼ੋਨੀਆ (ਉਹ ਇਲਾਕਾ ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੋ ਤਾਕਤਾਂ ਇੱਕਠੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ)
black and tans	ਨੀਗਰੋ ਅਤੇ ਗੋਰੇ, ਬਲੈਕ ਐਂਡ ਟੈਂਸ (1. ਸੰਨ 1919—21 ਵਿੱਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੇ ਸੈਨਿਕ । 2. ਨੀਗਰੋ ਅਤੇ ਗੋਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤਾ)
black bone	ਬਲੈਕ ਬੋਨ
black code	ਹਬਸ਼ੀ ਕੋਡ
black death	ਮਹਾਮਾਰੀ, ਬਲੈਕ ਡੈੱਥ (ਚੌਦਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਮਹਾਮਾਰੀ)
black hand	ਬਲੈਕ ਹੈਂਡ (ਇਹ ਨਾਂ ਸਰਬੀਆ ਦੀ ਇਕ ਗੁਪਤ ਸਭਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਟੋ "ਏਕਤਾ ਜਾਂ ਮੌਤ" ਸੀ)
black magic	ਕਾਲਾ ਜਾਦੂ, ਕਾਲਾ ਇਲਮ
black republicans	ਕਾਲੇ ਰੀਪਬਲੀਕਨ
bladder dart	ਥੈਲੀ-ਤੀਰ
blade, fish tailed	ਮੀਨ-ਪੂਛ ਫਾਲਾ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

blade, swallow tailed	ਅਬਾਬੀਲ-ਪੂਛ ਵਾਲਾ
blastogenic	ਬੀਜ-ਜਨਿਤ
blemmyes	ਬਲੇਮੀਜ਼ (ਅਖਾਉਤੀ ਸਿਰ-ਰਹਿਤ ਮਨੁੱਖ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਛਾਤੀ ਦੇ ਉਤਲੇ ਭਾਗ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ)
blessed, island of the	ਦੇਵ-ਦੀਪ
blitz	ਹਵਾਈ ਹਮਲਾ; ਤੂਫ਼ਾਨੀ ਹੱਲਾ
blitzkrieg (blitzrier)	ਤੂਫ਼ਾਨੀ ਯੁੱਧ
bloc	ਗੁਟ
blockade	ਨਾਕਾਬੰਦੀ
blockade, commercial	ਵਪਾਰਿਕ ਨਾਕਾਬੰਦੀ
blockade, naval	ਸਮੁੰਦਰੀ ਨਾਕਾਬਦੀ
blockade by air craft	ਹਵਾਈ ਨਾਕਾਬੰਦੀ
blockade running vessel	ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਭੰਜਕ ਪੋਤ, ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਭੰਜਕ ਸਮੁਦਰੀ ਜਹਾਜ਼
bloodless revolution	ਖ਼ੂਨ-ਖਰਾਬਾ ਰਹਿਤ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
blood purge, Nazi	ਨਾਜ਼ੀ ਹਿੰਸਾਤਮਿਕ ਦਲ-ਸ਼ੁੱਧੀ, ਨਾਜ਼ੀ ਖ਼ੂਨ ਸ਼ੁਧੀ (ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਵਿਅਕ-ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਫ਼ਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ)
bloody assize	ਖ਼ੂਨੀ ਅਦਾਲਤ, ਬਲੱਡੀ ਐਸਾਈਜ਼,
bloody sunday	ਖ਼ੂਨੀ ਐਤਵਾਰ, ਬਲੱਡੀ ਸੰਡੇ (ਰੂਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ 22 ਜਨਵਰੀ, 1905 ਨੂੰ ਸੇਂਟ ਪੀਟਰਸਬਰਗ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਇਕ ਘਟਨਾ)
blotchy	ਧੱਬੇਦਾਰ
blowing, glass	ਕੱਚ ਫੂਕਣਾ, ਕੱਚ ਢਾਲਣਾ (ਫੂਕ ਮਾਰਕੇ)
blueprint	ਨੀਤੀ-ਰੂਪ-ਰੇਖਾ
blue shirts (Egyptians)	ਬਲਿਊ ਸ਼ਰਟ (ਮਿਸਰੀ ਦਲ)
board	ਬੋਰਡ; ਮੰਡਲ, ਫੱਟਾ, ਤਖ਼ਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

board, district	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੋਰਡ
board, permanent central opium	ਸਥਾਈ ਕੇਂਦਰੀ ਅਫ਼ੀਮ ਬੋਰਡ
board scraper	ਖੁਰਚਣੀ ਤਖ਼ਤਾ
boat, bark	ਛਿੱਲ-ਬੇੜੀ
boat steerer	ਮਲਾਹ, ਮਾਂਝੀ
Bochica	ਬੋਚਿਕਾ
body, governing	ਸ਼ਾਸਨਕਾਰੀ ਨਿਕਾਯ, ਸ਼ਾਸਨਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ
Bogota charter	ਬੋਗੋਟਾ ਚਾਰਟਰ (ਬੋਗੋਟਾ—ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ)
Bolshevik	ਬੋਲਸ਼ੇਵਿਕ
Bolshevism	ਬੋਲਸ਼ੇਵਿਕਵਾਦ
bombardment	ਬੰਬਾਰੀ
Bon	ਬੌਂਨ (ਤਿਬਤ ਦਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਧਰਮ)
bond, indemnity	ਹਾਨ-ਪੂਰਤੀ ਬਾਂਡ
bone, utilized	ਵਰਤੀ ਹੱਡੀ
bone etcher	ਹਡੀ ਨਕਾਸ਼
bone implement	ਹੱਡੀ ਔਜ਼ਾਰ
bone lance-point	ਹੱਡੀ-ਬੱਲਮ-ਨੋਕ
bone spatula	ਹੱਡੀ-ਕਰਣੀ, ਹੱਡੀ ਸਪੈਚੂਲਾ
bone splinter	ਹੱਡੀ-ਕਿਰਚ, ਹਡੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ
bone work	ਹਡੀ ਸ਼ਿਲਪ
Boni	ਬੋਨੀ (ਪੂਰਬੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਜਾਤੀ)
book of the dead	ਪ੍ਰੇਤ-ਪੁਸਤਕ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਦੀ)
boomerang	ਬੂਮਰੈਂਗ (ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਹਥਿਆਰ)
boreal forest land	ਉੱਤਰੀ ਵਣ-ਭੂਮੀ
borer	ਵਰਮਾ
boring, hollow	ਖੋਖਲਾ ਵੇਧਨ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

boring, percussion	ਪ੍ਰਹਾਰ ਵੇਧਨ
boring, solid	ਠੋਸ ਵੇਧਨ
Bos brachyceros	ਸਿੰਗੀ ਸਾਨ੍ਹ, ਸਿੰਗੀ ਗਾਂ, ਬਾਸ ਬਰੈਕੀਸਿਰੋਸ
Bos indicus	ਭਾਰਤੀ ਸਾਨ੍ਹ, ਭਾਰਤੀ ਗਾਂ, ਬਾਸ ਇੰਡੀਕਸ
Bos nomadicus	ਨਵਕਾਲੀ ਸਾਨ੍ਹ, ਨਵਕਾਲੀ ਗਾਂ, ਬਾਸ ਨੋਮੈਡੀਕਲ
Bos primigenus	ਆਦਿਕਾਲੀ ਸਾਨ੍ਹ, ਆਦਿਕਾਲੀ ਗਾਂ, ਬਾਸ ਪ੍ਰਾਈਮੀਜ਼ੀਨੀਅਸ
boss	ਝਾੜੀ
boucher	ਬੂਸ਼ੈ
Boulanger Episode	ਬੁਲਾਂਜਰ ਘਟਨਾ (ਬੁਲਾਂਜਰ—ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਇਕ ਜਨਰਲ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਖ਼ਤਾ ਉਲਟਾਇਆ ਸੀ)
boulder effigies	ਪੱਥਰ-ਪੁਤਲੇ
boundary	ਸੀਮਾ, ਸਰਹੱਦ
boundary, artificial	ਬਣਾਉਟੀ ਸੀਮਾ
boundary, demarcated	ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਸੀਮਾ
boundary, international	ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੀਮਾ
boundary, natural	ਕੁਦਰਤੀ ਸੀਮਾ
boundaery commission	ਹੱਦਬੰਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ
boundary dispute	ਹੱਦਬੰਦੀ ਝਗੜਾ, ਸੀਮਾ-ਵਿਵਾਦ
boundary sign	ਸੀਮਾ ਚਿੰਨ੍ਹ
boundary sign, artificial	ਬਣਾਉਟੀ ਸੀਮਾ-ਚਿੰਨ੍ਹ
boundary sign, natural	ਕੁਦਰਤੀ ਸੀਮਾ-ਚਿੰਨ੍ਹ
boundary treaty	ਸੀਮਾ ਸੰਧੀ
boundary waters	ਜਲ-ਸੀਮਾ
Bourbon	ਬੁਰਬਨ (ਫਰਾਂਸ ਦਾ ਇਕ ਰਾਜਕੁਲ)
bourgeoise	ਬੁਰਜ਼ੁਵਾ
boustrophedon	ਦੋ-ਰੁਖੀ ਲਿਖਾਈ
bow, compound	ਸੰਯੁਕਤ ਕਮਾਨ
bow, pellet	ਗੁਲੇਲ
bow drill	ਕਮਾਨ-ਵਰਮਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

bowl	ਕਟੋਰਾ, ਕਾਸਾ
bowl barrow	ਕੁੰਡ-ਸਤੂਪ, ਕਾਸਾਨੁਮਾ ਸਤੂਪ
box grave	ਬਕਸਨੁਮਾ ਕਬਰ
Boyer	ਬੋਇਰ (ਮੱਧਕਾਲੀ ਰੂਸ ਦਾ ਇਕ ਉੱਚ-ਜਾਤੀ ਵਰਗ)
breach	ਭੰਜਨ, ਭੰਗ; ਭੰਗ ਕਰਨਾ
breach of blockade	ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਭੰਜਨ
breach of peace	ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਜਨ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ
breach of treaty	ਸੰਧੀ ਭੰਜਨ
break wind	ਹਵਾ-ਰੋਧਕ
brick, glazed	ਚਮਕੀਲੀ ਇੱਟ
bride price	ਵਹੁਟੀ-ਮੁੱਲ
British-subject	ਬਰਤਾਨਵੀ ਪਰਜਾ
Brock	ਬਰੌਕ
Broken Hill skull	ਬਰੋਕੇਨ ਹਿਲ ਖੋਪੜੀ (ਬਰੋਕੇਨ ਹਿਲ—ਰੋਡੇਸ਼ੀਆ ਦਾ ਇਕ ਸਥਾਨ)
Bronze Age	ਕਾਂਸੀ ਯੁਗ
bronze age barrow	ਕਾਂਸੀ ਯੁਗ ਸਤੂਪ
bronze bowl	ਕਾਂਸੀ ਕਟੋਰਾ
bronze brooch	ਕਾਂਸੀ ਦਾ ਬਰੋਚ
bronze collars	ਕਾਂਸੀ-ਕੈਂਠਾ, ਕਾਂਸੀ ਦੀ ਹਸਲੀ
bronze needle	ਕਾਂਸੀ ਦੀ ਸੂਈ
bronze tools	ਕਾਂਸੀ ਦੇ ਸੰਦ, ਕਾਂਸੀ ਦੇ ਔਜ਼ਾਰ
brooch, penannular	ਛੱਲਾਨੁਮਾ ਬਰੋਚ
brow band	ਸ਼ਿੰਗਾਰ-ਪੱਟੀ
Brussels Treaty Organisation (Western European Union)	ਬ੍ਰਸੇਲਜ਼ ਸੰਧੀ ਸੰਗਠਨ (ਪੱਛਮੀ ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ)
Buckling plan	ਬਕਲਿੰਗ ਯੋਜਨਾ
budget	ਬਜਟ
budgetary powers	ਬਜਟ-ਅਖ਼ਤਿਆਰ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

budget of the United Nations	ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਬਜਟ
budget reform	ਬਜਟ ਸੁਧਾਰ
buff	ਪਾਂਡੂ, ਪੀਲੇ ਰੰਗਾ
buffer state	ਮੱਧਵਰਤੀ ਰਾਜ
buff slip	ਪਾਂਡੂ ਲੇਪ, ਪਾਂਡੂ ਪੋਚਾ
builder, mound	ਸਤੂਪ ਨਿਰਮਾਤਾ
bulla	ਲਟਕਵਾਂ ਤਾਵੀਤ, ਬੁੱਲਾ (ਪੁਰਾਤਨ ਰੋਮ-ਵਾਸੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗਲ ਵਿਚ ਤਵੀਤ ਵਜੋਂ ਪਹਿਨਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਗੋਲ ਗਹਿਣਾ)
bull boat	ਖੱਲ ਬੇੜੀ
bull roarer	ਬੈਲ ਨਾਦਕ
bull worship	ਬੈਲ ਪੂਜਾ, ਸਾਨ੍ਹ ਪੂਜਾ
bundesrat	ਬੁੰਦੇਸਰਾਟ (ਭੂਤਪੂਰਵ ਜਰਮਨ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਸਦਨ)
bureau, intelligence	ਖੁਫ਼ੀਆ ਬਿਊਰੋ
bureaucracy	ਦਫ਼ਤਰ ਸ਼ਾਹੀ, ਅਧਿਕਾਰੀ-ਤੰਤਰ
bureau of finance	ਵਿੱਤ ਬਿਊਰੋ
bureau of press and publication	ਪ੍ਰੈੱਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ
Burgundy	ਬਰਗੰਡੀ
burial	ਦਫ਼ਨੀਣ, ਦਫ਼ਨ, ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ
burial, bundle	ਬੰਡਲ-ਦਫ਼ਨੀਣ, ਸੰਚਿਤ ਦਫ਼ਨੀਣ
burial, chariot	ਰਥ ਸਹਿਤ ਦਫ਼ਨੀਣ
burial, contracted	ਸੰਕੁਚਿਤ ਦਫ਼ਨੀਣ
burial, cross roads	ਚੌਰਾਹਾ ਦਫ਼ਨੀਣ
burial, flexed	ਲਚਕੀਲਾ ਦਫ਼ਨੀਣ
burial, fractional	ਅੰਸ਼ਿਕ-ਦਫ਼ਨੀਣ
burial, niche	ਦੀਵਾਰੀ ਦਫ਼ਨੀਣ
burial chamber	ਲਾਸ਼ ਕਮਰਾ, ਸ਼ਵ-ਕਮਰਾ
burial custom	ਦਫ਼ਨੀਣ ਰਿਵਾਜ
burial deposit	ਸਵ-ਨਿਖੇਪ, ਮੁਰਦਾ ਦਫ਼ਨੀਣ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

burial ground	ਕਬਰਸਤਾਨ, ਸ਼ਵ-ਭੂਮੀ
burial jar	ਭਸਮੀ ਕਲਸ਼
burial mound	ਕਬਰ ਸਤੂਪ, ਸਮਾਧੀ ਸਤੂਪ
burial place	ਕਬਰਸਤਾਨ
burial rites	ਦਫ਼ਨੀਣ ਸੰਸਕਾਰ, ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ
burial service	ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਜਨਾਜ਼ੇ ਦੀ ਨਮਾਜ਼
burial urn	ਭਸਮੀ ਕਲਸ਼, ਫੁੱਲ-ਕਲਸ਼
burial vault	ਦਫ਼ਨੀਣ ਤਹਿਖ਼ਾਨਾ
burial yard	ਕਬਰਸਤਾਨ, ਦਫ਼ਨੀਣ-ਸਥਾਨ
burin	ਬਿਊਰਿਨ, ਉਕਰਨੀ
burnt brick	ਪੱਕੀ ਇੱਟ
burumbi	ਬੁਰੰਬੀ
button seal	ਬਟਨਨੁਮਾ ਮੁਹਰ
bye-election	ਉਪ-ਚੋਣ
bye-law	ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ, ਉਪ-ਨਿਯਮ
byssus	ਬਿਸੱਸ, ਮੱਮੀ-ਕਫ਼ਨ, ਮੰਮਿਆਈ ਕਫ਼ਨ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

C

cabinet	ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ, ਕੈਬਨਿਟ
cabinet councillor	ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਮੈਂਬਰ
cabinet system	ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
cabiri	ਕਾਬੀਰੀ (ਯੂਨਾਨੀ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ ਦੇਵ-ਸਮੂਹ)
Caesarism	ਸੀਜ਼ਰਵਾਦ, ਸੀਜ਼ਰਤੰਤਰ
cahier	ਕਾਹੀਯੇ, ਨੀਤੀਨਾਮਾ (ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਰਪੱਟ)
Cainozoic/Cenozoic	ਕੇਨੋਜ਼ੋਇਕ/ਸੀਨੋਜ਼ੋਇਕ
Cainozoic Era (Kainozoic)	ਕੇਨੋਜ਼ੋਇਕ ਮਹਾ ਕਲਪ, ਕੇਨੋਜ਼ੋਇਕ ਸਮਤ
cairn burial	ਪੱਥਰ-ਸਤੂਪ ਕਬਰ, ਪੱਥਰ-ਸਤੂਪ ਦਫ਼ਨੀਣ
cake, bride	ਵਿਆਹ-ਕੇਕ
calabaza	ਕਲਾਬਾਜ਼ਾ (ਕਲਾਬਾਸ਼ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਬਰਤਨ)
calamus tibialis	ਕੈਲੇਮਸ ਟਿਬਿਆਲਿਸ; ਰੋਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਬੰਸਰੀ
calendar year	ਕਲੰਡਰੀ ਸਾਲ
caliph	ਖ਼ਲੀਫ਼ਾ
calligraphist	ਖ਼ੁਸ਼ਨਵੀਸ, ਸੁਲੇਖਕ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

calligraphy	ਖੁਸ਼ਨਵੀਸੀ, ਖ਼ੁਸ਼ਖਤੀ, ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਤ
caltrop (calthrop)	ਗੋਖਰੂ, ਭੱਖੜਾ
Cambrian Period	ਕੈਂਬਰੀਅਨ ਕਲਪ
Camelus dromedarius	ਕੈਮੇਲਸ ਡ੍ਰਮੇਡੇਰੀਅਸ, ਅਰਬੀ ਊਠ, ਇਕ ਕੁਹਾਣ ਵਾਲਾ ਊਠ
camera, meeting in	ਬੰਦ-ਕਮਰਾ ਮੀਟਿੰਗ
campaign	ਮੁਹਿੰਮ
camp area	ਕੈਂਪ ਖੇਤਰ
camp fire	ਕੈਂਪ ਫਾਇਰ
Campignian	ਕੈਂਪਿਗਨੀਆਈ, ਕੈਂਪਿਗਨੀਅਨ
Campignian industries	ਕੈਂਪਿਗਨੀਆਈ ਉਦਯੋਗ
camping site	ਡੇਰੇ ਦੀ ਥਾਂ, ਤੰਬੂ-ਸਥਾਨ
campus martius	ਕੈਂਪਸ ਮਾਰਸ਼ੀਅਸ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਦਾ ਇਕ ਮੈਦਾਨ)
cannibalism	ਆਦਮਖੋਰੀ, ਮਾਨਸਖੋਰੀ
cannibalism, gastronomic	ਉਦਰਪੂਰਤੀ ਵਜੋਂ ਆਦਮਖੋਰੀ
cannibalism, revenge	ਬਦਲੇ ਵਜੋਂ ਆਦਮਖੋਰੀ
cannibalism, ritual	ਸੰਸਕਾਰਾਤਮਿਕ ਆਦਮਖੋਰੀ, ਰਸਮੀ ਆਦਮਖੋਰੀ
cannon	ਤੋਪ
cannon fodder	ਯੁੱਧ-ਬਲੀ; ਤੋਪ-ਗ੍ਰਾਸ
cannonism	ਕੈਨਨ ਨੀਤੀ (ਜੋਜ਼ਫ ਜੀ. ਕੈਨਿਨ (1926) ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮ੍ਰੀਕੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਸਦਨ ਵਿਚ ਵਿਧੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਪੀਕਰ ਕੋਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ)
canoe, bark	ਛਿੱਲ-ਡੋਂਗਾ
canoe, double	ਜੁੜਵਾਂ ਡੋਂਗਾ, ਦੂਹਰਾ ਡੋਂਗਾ
canoe, dugout	ਖੁਣਿਆ ਡੋਂਗਾ
canopic jar	ਕੈਨੋਪੀ ਬਰਤਨ, ਢੱਕਣਦਾਰ ਕਲਸ਼

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

canopied cart	ਵਿਤਾਨ ਲਗੀ ਗੱਡੀ, ਚਦੋਆ ਲਗੀ ਗੱਡੀ
canopy	ਚੰਦੋਆ, ਚਾਨਣੀ, ਸ਼ਾਮਿਆਨਾ
cantonement	ਛਾਉਣੀ
Capetian Dynasty	ਕਪੇਸ਼ੀਅਨ ਰਾਜਬੰਸ
capital	ਰਾਜਧਾਨੀ; ਸਤੰਭ-ਸਿਖਰ
capitalism	ਪੂੰਜੀਵਾਦ
capitalistic imperialism	ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ
capitation (poll tax)	ਜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਟੈਕਸ
capitation fee	ਜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਫ਼ੀਸ
capitation tax	ਜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਟੈਕਸ
Capitulary of Charlemagne	ਕਾਰਲੇਮੈਨ ਨਿਯਮ ਸੰਘਤਾ, ਕਾਰਲੇਮੈਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ
capitulations	ਸ਼ਰਤਨਾਮਾ; ਸਮਰਪਣ-ਪੱਤਰ ਧਾਰਾਵਾਂ
Cappadocian seal	ਕੈਪਾਡੋਸ਼ੀਅਨ ਮੁਹਰ (ਕੈਪਾਡੋਸ਼ੀਆ—ਏਸ਼ੀਆ ਮਾਈਨਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸਥਾਨ)
caprid	ਕੈਪ੍ਰਿਡ
Capsian industries	ਕੈਪਸੀਅਨ ਉਦਯੋਗ
capstone	ਸਿਖਰੀ ਸਿਲ
carafe like vessel	ਸੁਰਾਹੀਨੁਮਾ ਬਰਤਨ
carbonari	ਕਾਰਬੋਨਰੀ (ਇਟਲੀ ਦਾ ਇਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਗੁਪਤ ਸੰਗਠਨ)
cardial	ਚਮਕਦਾਰ ਰੇਖਾ-ਅੰਕਿਤ, ਕਾਰਡੀਅਲ
cardial pottery	ਚਮਕਦਾਰ ਰੇਖਾ-ਅੰਕਿਤ ਭਾਂਡੇ
cardinal	ਕਾਰਡੀਨਲ (ਪੋਪ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ)
career diplomat	ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨ
Caribbean Commission	ਕੈਰੀਬੀਅਨ ਕਮਿਸ਼ਨ
Carlsbad Decree	ਕਾਰਲਸਬਾਦ ਡਿਗਰੀ (ਸੰਨ 1918)
Carmel Mount	ਕਾਰਮਲ ਪਰਬਤ
carnage	ਹੱਤਿਆਕਾਂਡ
Carolingian Dynasty	ਕੈਰੋਲਿੰਜੀ ਰਾਜਬੰਸ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

carved	ਨਕਾਸ਼ੀਕ੍ਰਿਤ, ਨਕਾਸ਼ਿਆ
carved ivory ladles	ਹਾਥੀ ਦੰਦ ਦੀ ਨਕਸ਼ੀ ਕੜਛੀ
carving, rock	ਸ਼ਿਲਾ-ਨਕਾਸ਼ੀ
carving, wood	ਲੱਕੜ- ਨਕਾਸ਼ੀ
caryatid	ਥੰਮ੍ਹ-ਪਰੀ
casemate	ਮੋਰਚੇਬੰਦ ਕਟਹਿਰਾ, ਮੋਰਚਾ-ਮੋਖਾ
Cashel	ਕੈਸ਼ਲ (ਚਰਚ ਦੀ ਚਾਰ-ਦੀਵਾਰੀ)
Caspiae Portae (caspian gate)	ਕੈਸਪੀਅਨ ਦੁਆਰ (ਕੈਸਪੀਅਨ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਡਰਬੈਂਟ ਦੀ ਸੌੜੀ ਘਾਟੀ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਨਾਂ)
caste	ਜ਼ਾਤ, ਵਰਣ, ਜਾਤੀ
casteism	ਜਾਤੀ ਪੱਖਪਾਤ; ਜਾਤੀਵਾਦ
caste system	ਜ਼ਾਤ-ਪਾਤ ਪ੍ਰਥਾ
castra	ਕੈਸਟਰਾ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮਨ ਗੜ੍ਹੀ)
casualty	ਦੁਰਘਟਨਾ, ਆਹਤ; ਦੁਰਘਟਨਾਗ੍ਰਸਤ
catacomb	ਮੁਰਦਾਵਾ, ਮੁਰਦੇ ਰਖਣ ਲਈ ਤਹਿਖਾਨਾ
catastrophism	ਬਿਪਤਾਵਾਦ; ਪਰਲੋਵਾਦ
catastrophist	ਬਿਪਤਾਵਾਦੀ, ਪਰਲੋਵਾਦੀ
Catch word	ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਿਕ ਸ਼ਬਦ, ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
Catholic Emancipation Act	ਕੈਥੋਲਿਕ ਨਿਸਤਾਰਾ ਐਕਟ
Catholic League	ਕੈਥੋਲਿਕ ਲੀਗ
Catilinite	ਕੈਟਿੱਲੀਨਾਈਟ
Cato Street Conspiracy	ਕੈਟੋ ਸਟਰੀਟ ਸਾਜ਼ਸ਼ (ਜਾਰਜ ਤੀਜੇ ਨੂੰ ਮਾਰਣ ਦੀ ਅਸਫਲ ਸਾਜ਼ਸ਼)
cattle raider	ਡੰਗਰ-ਚੋਰ
Coucasoid	ਕਾਕੇਸ਼ਿਆਈ
Caucasoid-Mongoloid	ਕਾਕੇਸ਼ਿਆਈ-ਮੰਗੋਲੀ
Caucaso-Persian sty le	ਕਾਕੇਸ਼ਿਆਈ-ਈਰਾਨੀ ਸ਼ੈਲੀ
causewayed camp	ਉਠਾਵਾਂ ਮਾਰਗ-ਕੈਂਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Cavalier Parliament	ਕੇਵੇਲੀਅਰ ਸੰਸਦ (ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸੰਨ 1661 ਤੋਂ 1679 ਤਕ ਦੀ)
cavalary	ਰਸਾਲਾ
cave	ਗੁਫ਼ਾ, ਗ਼ਾਰ
cave, ice	ਹਿਮ-ਗੁਫ਼ਾ, ਬਰਫ਼ੀਲੀ ਗ਼ਾਰ
cave art	ਗੁਫ਼ਾ-ਕਲਾ
cave dwelling animal	ਗੁਫ਼ਾ ਵਾਸੀ ਪ੍ਰਾਣੀ
cave habitation	ਗੁਫ਼ਾ-ਵਾਸ
caveman	ਗੁਫ਼ਾਵਾਸੀ, ਗੁਫ਼ਾ-ਮਾਨਵ
cave shrine	ਗੁਫ਼ਾ ਪੂਜਾ-ਸਥਾਨ
cave site	ਗੁਫ਼-ਸਥਾਨ
cave temple	ਗੁਫ਼ਾ-ਮੰਦਰ
cave tomb	ਗੁਫ਼ਾ-ਮਜ਼ਾਰ, ਗੁਫ਼ਾ-ਕਬਰ
cave ware	ਗੁਫ਼ਾ ਬਰਤਨ
celadon	ਕਾਹੀ ਰੰਗ
cell	ਕੋਠੜੀ, ਭੋਰਾ
cella	ਮੂਰਤੀ-ਸਥਾਨ, ਮੂਰਤੀ-ਕਮਰਾ
cellar	ਤਹਿਖਾਨਾ, ਭੋਰਾ
celt	ਸੈਲਟ, ਕੁਹਾੜੀ,ਕੈਲਟ-ਜਨ
celt, constricted	ਸੁੰਗੜੀ ਕੁਹਾੜੀ
celt, petaloid	ਪੰਖੜੀਨੁਮਾ ਕੁਹਾੜੀ
celt, socketed	ਖੋਲ-ਕੁਹਾੜੀ
celtic fields	ਸੈਲਟਿਕ ਖੇਤਰ
cemetry	ਕਬਰਸਤਾਨ
Cenozoic	ਸੀਨੋਜ਼ੋਇਕ
censor	ਸੈਂਸਰ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਦਾ ਇਕ ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟ); ਸੈਂਸਰ ਕਰਨਾ
censorship	ਸੈਂਸਰੀ
censure	ਮਲਾਮਤ, ਮਲਾਮਤ ਪਾਉਣੀ; ਨਿਖੇਧੀ, ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

censure motion	ਨਿਖੇਧੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ
census	ਮਰਦਮ ਸ਼ੁਮਾਰੀ, ਜਨ ਗਣਨਾ
centaur	ਨਰ-ਅਸ਼੍ਵ, ਸੈਂਤੌਰ (ਯੂਨਾਨੀ ਮਿਥਿਹਾਸ ਦਾ ਇਕ ਦੋਗਲਾ ਜੀਵ, ਜਿਸ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਧੜ ਘੋੜੇ ਦਾ ਤੇ ਉਪਰਲਾ ਧੜ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)
Central powers	ਮੱਧ-ਯੂਰਪੀ ਰਾਸ਼ਟਰ
centumvir	ਸੌ ਜੱਜੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜੱਜ, ਸੈਂਟਮਵੀਰ
centuriation	ਸੌ ਕਣਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ
century	ਸਦੀ, ਸ਼ਤਾਬਦੀ
ceramic decoration	ਕੁੰਭਕਲਾ ਸਜਾਵਟ
ceramic industry	ਕੁੰਭ-ਕਲਾ ਉਦਯੋਗ
ceramic remains	ਕੁੰਭ-ਕਲਾ ਅਵਸ਼ੇਸ਼
ceramics	ਕੁੰਭ-ਕਲਾ, ਕੁੰਭ-ਵਿਦਿਆ
ceratites	ਸੈਰਾਟਾਈਟੀਜ਼
ceraunia	ਸਖ਼ਤ ਪੱਥਰ, ਉਲਕਾ
ceropithecidal	ਲੰਮ-ਪੂਛਲ ਬਾਂਦਰ
cereals, wild	ਵਣ-ਅਨਾਜ, ਵਣ-ਫ਼ਸਲ, ਜੰਗਲੀ ਅਨਾਜ
ceremonial	ਰਸਮੀ, ਸਮਾਰੋਹੀ
ceremonial axe	ਸਮਾਰੋਹੀ-ਕੁਹਾੜਾ
ceremonial terrace	ਸਮਾਰੋਹ-ਮੰਚ
ceremony, investiture	ਮਾਨ-ਸਮਾਰੋਹ; ਮਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਸਮਾਰੋਹ
ceremony, swearing in	ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਸਮਾਰੋਹ
cerography	ਮੋਮ ਬੁੱਤਕਾਰੀ, ਮੋਮ ਚਿੱਤਰ-ਕਲਾ
certificate	ਸਰਟੀਫ਼ਿਕੇਟ
certificate of identity	ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ
certiorari	ਉਤਪ੍ਰੇਖਣ ਹੁਕਮ
cestrum	ਸੈਸਟ੍ਰਮ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਇਕ ਔਜ਼ਾਰ)
chairman	ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸਭਾਪਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Chairman of the council of ministers	ਮੰਤਰੀ-ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ
Chairman of the Presidium of the National Council	ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ
chairmanship	ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ, ਚੇਅਰਮੈਨਸ਼ਿਪ
chaldaea	ਕਲਦੂਨ, ਕੈਲਡੇਈ
chamber	ਸਦਨ, ਚੈਂਬਰ
chamberlane	ਚੈਂਬਰਲੇਨ, ਸਰਦਾਰ ਡਿਓੜ੍ਹੀ (ਕਿਸੇ ਅਮੀਰ ਜਾਂ ਰਾਜੇ ਦੇ ਘਰੋਗੀ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ)
chamber of commerce	ਵਪਾਰ ਮੰਡਲ, ਚੈਂਬਰ ਆਫ਼ ਕਾਮਰਸ
chamber tomb	ਸਦਨ ਮਕਬਰਾ, ਚੈਂਬਰ ਮਕਬਰਾ
chamfer	ਕੱਤਲ, ਚਿੱਪਰ; ਕੱਤਲ ਕਢਣਾ, ਚਿੱਪਰ ਕਢਣਾ; ਨਾਲੀ ਬਣਾਉਣੀ
champleve	ਮੀਨਾਕਾਰੀ, ਸ਼ੈਂਪਲੇਵ
chancelade skull	ਸ਼ਾਂਸਲਾਂਡ ਖੋਪਰੀ
chancellor	ਚਾਂਸਲਰ, ਕੁਲਪਤੀ
chancellor of exchequer	ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ, ਚਾਂਸਲਰ ਆਫ਼ ਐਕਸਚੈਕਰ
chancery	ਚਾਂਸਰੀ
channelled	ਨਾਲੀਦਾਰ, ਝਰੀਦਾਰ
channelled ware	ਝਰੀਦਾਰ ਬਰਤਨ
chapel	ਪੂਜਾ ਘਰ, ਪੂਜਾ-ਸਥਾਨ
charge d' affaires	ਨਾਇਬ ਰਾਜਦੂਤ, ਸ਼ਾਰਜ਼ੀ-ਅਫ਼ੇਅਰਜ਼
chariot	ਰੱਥ
chariot grave	ਰੱਥ ਕਬਰ
charm stone	ਟੂਣਾ-ਪੱਥਰ, ਮੰਤਰਿਆ ਪੱਥਰ
charter	ਰਾਜਪੱਤਰ, ਅਧਿਕਾਰ ਪੱਤਰ, ਚਾਰਟਰ
Charter of Human Rights	ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਚਾਰਟਰ
Chartist Movement of England (Chartism)	ਚਾਰਟਿਸਟਵਾਦ; ਚਾਰਟਿਸਟ ਲਹਿਰ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਚਾਰਟਿਸਟ ਅੰਦੋਲਨ (ਰਾਜ-ਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕਿਰਤੀ ਵਰਗ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Chauvinism	ਕੱਟੜ ਵਤਨਪ੍ਰਸਤੀ, ਸ਼ਾਵਨੀਤੀ
chellean	ਸ਼ਿਲੀਅਨ
chemical warfare	ਰਸਾਇਣੀ ਯੁੱਧ
chequer motif	ਚਾਰਖ਼ਾਨਾ ਨਮੂਨਾ, ਸ਼ਤਰੰਜੀ ਨਮੂਨਾ
chequer pattern	ਚਾਰਖਾਨਾ ਨਮੂਨਾ, ਸ਼ਤਰੰਜੀ ਨਮੂਨਾ
chert	ਚਕਮਾਕ, ਚਰਟ
chert hoe	ਚਰਟ ਕੁਦਾਲ
chest, sepulchral	ਲਾਸ਼-ਪੇਟੀ, ਲਾਸ਼ ਤਾਬੂਤ, ਲਾਸ਼-ਬਕਸਾ
chief	ਚੀਫ਼, ਮੁਖੀਆ, ਸਰਦਾਰ
chieftain	ਸਰਦਾਰ, ਚੌਧਰੀ
Children Act	ਬਾਲ-ਐਕਟ, ਚਿਲਡ੍ਰਨ ਐਕਟ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੰਨ 1908 ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਐਕਟ)
children of the sun	ਸੂਰਜਬੰਸੀ
chip carving	ਲੱਕੜ-ਤਰਾਸ਼ੀ, ਛਿਲਣਾ
chipped stone work	ਪੱਥਰ-ਕੁਤਰਾ ਸ਼ਿਲਪ
chisel, engraver	ਨਕਾਸ਼ੀ-ਛੈਣੀ
chivalry	ਸੂਰਮਗਤੀ, ਬਹਾਦਰੀ
chopper	ਗੰਡਾਸਾ, ਟੋਕਾ
chou	ਫੁੰਮਣ, ਫੁਲ
christendom	ਈਸਾਈ ਜਗਤ
chronicle	ਕਾਲਕ੍ਰਮ, ਬਿਰਤਾਂਤ
chronogram	ਅੰਕਪਲੀ, ਤਿਥੀ ਪੱਤਰ
chrono—grammatist	ਅੰਕਪਲੀਵੇਤਾ
chronograph	ਘੜੀ, ਕਾਲ-ਲੇਖੀ
chronological	ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਲਕ੍ਰਮਿਕ
chronologically	ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ
chronological order	ਕਾਲਕ੍ਰਮ
chronological records	ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਰਿਕਾਰਡ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

chronological sense	ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਗਿਆਨ, ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਸੂਝ
chronological sequence	ਕਾਲਕ੍ਰਮ
chronological table	ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਸਾਰਣੀ
chronology	ਕਾਲਕ੍ਰਮ; ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਵਿਗਿਆਨ
chronology of events	ਘਟਨਾ-ਕਾਲਕ੍ਰਮ
Churinga	ਚੁਰਿੰਗਾ (ਮੱਧ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਪੱਥਰ ਜਾਂ ਲਕੜੀ ਦਾ ਇਕ ਟੁਕੜਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)
cicatrization	ਦਾਗ਼ ਪੈਣਾ, ਘਾਉ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਪੈਣਾ
cinder mound	ਰਾਖ਼-ਟਿੱਲਾ
cinque ports	ਪੰਜ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ, ਸਿੰਕ ਪੋਰਟਸ (ਦੱਖਣੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ)
ciompi (wool carder)	ਸਿਓਂਪੀ (ਉਨ ਸੰਵਾਰਨ ਵਾਲਾ)
circ	ਸਰਕ
circle stone	ਪੱਥਰ ਦੀ ਚੱਕਰੀ
cire perdue	ਮੋਮ-ਮਾਡਲ ਵਿਧੀ
Cis—Alpine Republic	ਸਿਸ-ਐਲਪਾਈਨ ਗਣਰਾਜ
cist (kist)	ਤਾਬੂਤ, ਤਾਬੂਤੀ ਕਬਰ
cistern	ਟੈਂਕੀ, ਹੌਜ਼
cist grave	ਤਾਬੂਤੀ ਕਬਰ
citadel	ਗੜ੍ਹੀ
citizen	ਨਾਗਰਿਕ, ਸ਼ਹਿਰੀ
citizenship	ਨਾਗਰਿਕਤਾ
citizenship, acquisition of	ਨਾਗਰਿਕਤਾ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ
citizenship, loss of	ਨਾਗਰਿਕਤਾ-ਅੰਤ
citizenship, naturalised	ਦੇਸ਼ੀਕ੍ਰਿਤ ਨਾਗਰਿਕਤਾ, ਅੰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਨਾਗਰਿਕਤਾ
city commonwealth (=City state)	ਨਗਰ-ਰਾਜ, ਨਗਰ ਲੋਕਤੰਤਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

city council	ਨਗਰ ਪਰਿਸ਼ਦ
city court	ਨਗਰ ਅਦਾਲਤ
civic administration	ਨਾਗਰਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਨਾਗਰਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ
civil constitution for the clergy	ਪਾਦਰੀਆਂ ਲਈ ਸਿਵਲ ਸੰਵਿਧਾਨ
civil court	ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ
civilization	ਸਭਿਅਤਾ
civilization, Aryan	ਆਰੀਆ ਸਭਿਅਤਾ
civilization, Aztec	ਅਜ਼ਟੈੱਕ ਸਭਿਅਤਾ
civilizaion, Cycladic	ਸਾਈਕਲੈਡਿਕ ਸਭਿਅਤਾ
civilization, Dravidian	ਦਰਾਵੜ ਸਭਿਅਤਾ
civilization, Hallstatt	ਹਾਲਸਟਾਟ ਸਭਿਅਤਾ (ਹਾਲਸਟਾਟ—ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਸਥਾਨ)
civilization, Hellenic	ਯੂਨਾਨੀ ਸਭਿਅਤਾ
civilization, Hellenic (pre)	ਯੂਨਾਨੀ ਸਭਿਅਤਾ (ਆਰੰਭਿਕ)
civilization, Mesopotamian	ਮੈਸੋਪਟੋਮੀ ਸਭਿਅਤਾ
civilization, Minoan	ਕ੍ਰੀਟ ਸਭਿਅਤਾ, ਮਿਨੋਅਨ ਸਭਿਅਤਾ
civilization, Minoan (early)	ਮਿਨੋਅਨ ਸਭਿਅਤਾ (ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ)
civilization, Minoan Mycenaean	ਮਿਨੋਅਨ-ਮਾਈਸੀਨੀਅਨ ਸਭਿਅਤਾ
civilization, Mycenaean	ਮਾਈਸੀਨੀਅਨ ਸਭਿਅਤਾ
civilization, nascent	ਉਗਮਦੀ ਸਭਿਅਤਾ, ਨਵਜਾਤ ਸਭਿਅਤਾ
civilization, savage	ਜੰਗਲੀ ਸਭਿਅਤਾ
civilization, Tasian	ਤਾਸੀ ਸਭਿਅਤਾ
civilization contact	ਸਭਿਅਤਾ ਸੰਪਰਕ
civilized	ਸਭਯ
civilized, half	ਅਰਧ-ਸਭਯ
civil list	ਰਾਜ-ਕੁਲ ਖਰਚ-ਨਮਿਤਣ; ਸਿਵਲ ਸੂਚੀ
civil rights	ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ
civil war	ਖਾਨਾਜੰਗੀ
clactonian	ਕਲੈਕਟੋਨੀਅਨ, ਕਲੈਕਟਨੀ
clactonian graver	ਕਲੈਕਟੋਨੀਅਨ ਛੈਣੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

clam	ਵੱਡੀ ਸਿੱਪੀ
clan	ਕੁਲ
clan, endogamy	ਸਗੋਤ੍ਰੀ ਵਿਆਹ ਕੁੱਲ
clan, exogamy	ਅਸਗੋਤ੍ਰੀ ਵਿਆਹ ਕੁੱਲ
clapper bridge	ਤਖਤਿਆਂ ਦਾ ਪੁਲ, ਲਕੜੀ ਦਾ ਪੁਲ
class, Indo-Negroid	ਹਿੰਦ-ਨੀਗਰੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ
class, Primates	ਪ੍ਰਾਈਮੇਟ ਸ਼੍ਰੇਣੀ
class, Primates (higher)	ਪ੍ਰਾਈਮੇਟ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਵਿਕਸਿਤ)
calss, Primates (Lower)	ਪ੍ਰਾਈਮੇਟ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਘਟ ਵਿਕਸਿਤ)
class, Primates (Semnopithecus)	ਪ੍ਰਾਈਮੇਟ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਸੈਮਨੋਪਿਥੀਕਸ)
clay, China	ਚੀਨੀ ਮਿਟੀ
clay bin	ਬਖਾਰੀ, ਮਿੱਟੀ-ਢੋਲ
clay coffin	ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤਾਬੂਤ
clay stamp	ਮਿੱਟੀ-ਮੁਹਰ
clay work	ਮਿੱਟੀ-ਸ਼ਿਲਪ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਕੰਮ
cleaver	ਟੋਕਾ
clepsydra	ਜਲ-ਘੜੀ, ਪਨ-ਘੜੀ
clergyman	ਪਾਦਰੀ
clericalism	ਪਾਦਰੀਵਾਦ
cloisonne	ਮੀਨਾਕਾਰੀ: ਤਾਰ ਜੜਾਈ
closed mould	ਬੰਦ-ਸਾਂਚਾ
club	ਮੁਗਦਰ, ਮੂੰਗਲੀ, ਡੰਡਾ
club, ball headed	ਗੋਲ-ਸਿਰੀ ਮੂੰਗਲੀ
clubbed rim	ਮੁੱਠਦਾਰ ਕਿਨਾਰਾ
cluniac reforms	ਕਲੂਨੀ ਮੱਠ ਸੁਧਾਰ (ਕਲੂਨੀ-ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਇਕ ਸਥਾਨ)
coal ball	ਕੋਲੇ ਦਾ ਗੋਲਾ
coal money	ਕੋਲਾ-ਮੁਦਰਾ
coarse gravel	ਮੋਟੀ ਬਜਰੀ
course ware	ਅਣਘੜੇ ਬਰਤਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

coast	ਤੱਟ
cochise	ਕੋਚਿਸ
code, Napoleon	ਨਪੋਲੀਅਨ ਕੋਡ (3 ਸਤੰਬਰ, 1807 ਨੂੰ ਨਪੋਲੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਘਤਾ)
codex of Justinian	ਜਸਟੀਨੀਅਨ ਕੋਡ
coemptio	ਕਰੇਵਾ, ਵਿਕਰੀ ਵਿਆਹ
coffin	ਖੱਫਨ; ਤਾਬੂਤ, ਮੁਰਦਾ-ਸੰਦੂਕ
cog wheel	ਦੰਦੀਲਾ ਪਹੀਆ
cohuna skull	ਕੋਹੂਨਾ ਖੋਪਰੀ
coin	ਸਿੱਕਾ
coin hoard	ਸਿਕਾ-ਚਖੀਰਾ
cold war	ਠੰਡੀ ਜੰਗ
collared head	ਹਸਲੀਦਾਰ ਮਣਕਾ
collar stone	ਹਸਲੀ-ਪੱਥਰ
collective action	ਸਮੂਹਿਕ ਕਾਰਵਾਈ
collective hunt	ਸਮੂਹਿਕ ਸ਼ਿਕਾਰ
collective representation	ਸਰਬ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ
collective self-defence	ਸਮੂਹਿਕ ਆਤਮ-ਰਖਿਆ
colonel	ਕਰਨਲ
colonial	ਉਪਨਿਵੇਸ਼ਿਕ, ਉਪਨਿਵੇਸ਼ੀ, ਉਪਨਿਵੇਸ਼—
colonial affairs	ਉਪਨਿਵੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲੇ
colonial imperialism	ਉਪਨਿਵੇਸ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ
colonialism	ਉਪਨਿਵੇਸ਼ਵਾਦ
colonial powers	ਉਪਨਿਵੇਸ਼ੀ ਰਾਸ਼ਟਰ
colonial state	ਉਪਨਿਵੇਸ਼ੀ ਰਾਜ
colonial war	ਉਪਨਿਵੇਸ਼ੀ ਯੁੱਧ
colonizationist	ਉਪਨਿਵੇਸਵਾਦੀ
colonnade	ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ, ਥੰਮ੍ਹਾਵਲੀ
colony	ਉਪਨਿਵੇਸ਼; ਬਸਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

colour bar	ਰੰਗ-ਵਿਤਕਰਾ
coloured people	ਕਾਲੇ ਲੋਕ
combe-Capelle	ਕੋਂਬ-ਕੈਪਲ
cominform	ਕੋਮਿਨ-ਫ਼ਾਰਮ (ਸੰਨ 1947 ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ)
comitia	ਕੋਮਿਸ਼ੀਆ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਦੀ ਇਕ ਸਭਾ)
comity of nations (comitus gentium)	ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਦਭਾਵਨਾ; ਸੁਹਿਰਦ ਰਾਸ਼ਟਰ
Commandant	ਕਮਾਂਡੈਂਟ
Commandant, chief	ਚੀਫ਼ ਕਮਾਂਡੈਂਟ
Commando	ਕਮਾਂਡੋ (1. ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਇਕ ਮਿਲਟਰੀ ਪਾਰਟੀ 2. ਬਟਾਲੀਅਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਰਵਿਸ ਬਰੀਗੇਡ ਦਾ ਇਕ ਯੂਨਿਟ)
commercial attache	ਵਣਜ-ਸਹਿਚਾਰੀ, ਵਣਜ ਅਟੈਸ਼ੇ
commercial code	ਵਪਾਰਿਕ ਕੋਡ, ਵਣਜ ਕੋਡ
commercial revolution	ਵਪਾਰਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ, ਵਣਜ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
commercial treaty	ਵਪਾਰਿਕ ਸੰਧੀ
commissar	ਕਾਮਿਸਾਰ (ਸਾਮਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਏਜੰਟ)
commissariat	ਕੱਮਿਸਰੇਤ (ਸੈਨਾ-ਰਸਦ-ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ)
commissary	ਕੱਮਿਸਰੀ
commission, disarmament	ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ
Commissioner, High	ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ
common allegiance	ਆਮ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ
common ancestry	ਸਾਂਝਾ ਬੰਸ
common council	ਆਮ ਪਰਿਸ਼ਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

common law	ਕੱਮਨ ਲਾਂ, ਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ
common origin	ਸਮ ਉਤਪਤੀ
Commonwealth (Cromwell period)	ਕਾਮਨਵੈਲਥ (ਕ੍ਰਾਮਵੈੱਲ ਕਾਲ)
Commonwealth (modren sense)	ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ
Commonwealth States	ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਰਾਜ
Commune of Paris	ਪੈਰਿਸ-ਕਮਿਊਨ
communism	ਸਾਮਵਾਦ, ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ
communism, primitive	ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਾਮਵਾਦ
communist manifesto	ਸਾਮਵਾਦੀ ਨੀਤੀ-ਪਤਰ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ
communist party	ਸਾਮਵਾਦੀ ਦਲ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ
community	ਸੰਪਰਦਾ, ਬਰਾਦਰੀ, ਭਾਈਚਾਰਾ
community, agricultural	ਕਿਸਾਨ-ਬਰਾਦਰੀ, ਕਿਸਾਨ-ਭਾਈਚਾਰਾ
community, ethnic	ਮਾਨਵ-ਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ
community, farming	ਕਿਸਾਨ-ਬਰਾਦਰੀ, ਕਿਸਾਨ-ਭਾਈਚਾਰਾ
community, Hellenic	ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰਾ
community, Indo-European	ਹਿੰਦ-ਯੂਰਪੀ ਭਾਈਚਾਰਾ
community, large	ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਾਈਚਾਰਾ
community of human interests	ਮਾਨਵ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਮਾਨਵ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ
community of human rights	ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ
community of nations	ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦਾ ਭਾਈਚਾਰਾ
community, peasant	ਕਿਸਾਨ-ਭਾਈਚਾਰਾ, ਕਿਸਾਨ-ਬਰਾਦਰੀ
community, settled	ਆਬਾਦ ਭਾਈਚਾਰਾ
Community, village	ਗ੍ਰਾਮ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਪੇਂਡੂ ਭਾਈਚਾਰਾ
company command int	ਕੰਪਨੀ ਕਮਾਂਡੈਂਟ
compensation	ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਹਾਨਪੂਰਤੀ
competent authortiy	ਸਮਰਥ ਅਧਿਕਾਰੀ
composite race	ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਨਸਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

composite states	ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਰਾਜ
compressor	ਦਾਬਕ, ਕੰਪਰੈਸਰ
compromise	ਸਮਝੌਤਾ; (ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ) ਤਿਆਗ
compte rendu	ਲੇਖਾ ਰਪਟ, ਲੇਖਾ ਸਾਰਣੀ
compulsory	ਲਾਜ਼ਮੀ
comuneros	ਕਮਿਊਨਰਸ (ਸਪੇਨ ਦਾ ਨਗਰ-ਸਮੂਹ)
concentration camp	ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕੈਂਪ
concerned	ਸਬੰਧਿਤ
Concert of Europe	ਯੂਰਪੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਕੰਸਰਟ ਆਫ਼ ਯੂਰਪ (ਸਾਂਝੇ ਹਿੱਤਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਤੁਰਕੀ ਅਤੇ ਬਾਲਕਨ ਰਾਜਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਉਤੇ ਸਾਂਝੀ ਕਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਯੂਰਪ ਦੇ ਮੁਖ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਵਿਚ-ਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ)
Conciliar Movement	ਪਰਿਸ਼ਦੀ ਅੰਦੋਲਨ, ਕਾਂਨਸੀਲੀਅਰ ਅੰਦੋਲਨ
conciliation	ਸੁਲਹ; ਰਾਜ਼ੀਨਾਮਾ
conciliatory policy	ਸੁਲਹ-ਨੀਤੀ
concord and peace	ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ
concordat	ਧਰਮ-ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਕੰਕਾਰਡੈਟ (ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰਮਨ ਕੈਥੋਲਿਕ ਚਰਚ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਪੋਪ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ—ਸੰਨ 1801)
condominium	ਸਹਿਰਾਜ (ਕਿਸੇ ਉਪਨਿਵੇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਰਾਜ-ਨੀਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਆਸ਼ਰਿਤ ਇਲਾਕੇ ਉਤੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦਾ ਮਿਲਕੇ ਰਾਜ ਕਰਨਾ)
condottiere	ਕੰਦੋਤਿਆਰੇ (1. ਇਟਲੀ ਦਾ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਸਿਪਾਹੀ 2. ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

conduit	ਨਾਲੀ
cone attachment	ਸੰਕੂ-ਜੋੜ, ਕੋਣ-ਜੋੜ
confederation	ਰਾਜ-ਮੰਡਲ, ਕਾਨਫੈਡਰੇਸ਼ਨ
Confederation of the Rhine	ਰਾਈਨ ਰਾਜ-ਮੰਡਲ (ਨਪੋਲੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਨ 1806 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਜਰਮਨ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਰਾਜ-ਮੰਡਲ)
conference	ਸੰਮੇਲਨ, ਕਾਨਫਰੰਸ
conference, plenipotentiary	ਪੂਰਣ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਕਾਨਫਰੰਸ
confirmation of charter	ਚਾਰਟਰ-ਪੁਸ਼ਟੀ
Congo Free State	ਕਾਂਗੋ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਜ
congregation hall	ਸਭਾ ਭਵਨ, ਇਕੱਤਰਤਾ ਭਵਨ; ਧਰਮ-ਸਭਾ ਮੰਡਪ
congress	ਕਾਂਗਰਸ
connective	ਯੋਜਕ
conquering state	ਜੇਤੂ ਰਾਜ, ਵਿਜੱਈ ਰਾਜ
conqueror	ਜੇਤੂ, ਵਿਜੱਈ
conquest	ਜਿਤ, ਵਿਜੈ
conscience of nations	ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਦਭਾਵਨਾ
consensus	ਆਮ ਰਾਏ; ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ
consent	ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ, ਸੰਮਤੀ
Conservative Party	ਕਨਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ
consolidated laws	ਸੰਕਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨ
Consolidation Act	ਚੱਕਬੰਦੀ ਐਕਟ
constance, council of	ਕਾਂਸਟੈਂਸ ਪਰਿਸ਼ਦ, ਕਾਂਸਟੈਂਸ ਕੌਂਸਲ
constitution	ਸੰਵਿਧਾਨ; ਵਿਧਾਨ
constitution, flexible	ਲਚਕਦਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ
constitution, rigid	ਬੇਲਚਕ ਸੰਵਿਧਾਨ
constitutional convention	ਸੰਵਿਧਾਨ-ਸੰਮੇਲਨ, ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਥਾ
constitutional court	ਸੰਵਿਧਾਨੀ ਅਦਾਲਤ, ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤ
consul	ਵਣਜਦੂਤ, ਕੌਂਸੁਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

consular treaties	ਕੌਂਸੁਲੀ ਸੰਧੀਆਂ
contemporaneous (contemporary)	ਸਮਕਾਲੀ
contesting states	ਪ੍ਰਤਿਵਾਦੀ ਰਾਜ
constinentalism	ਮਹਾਦੀਪਵਾਦ
continental state	ਮਹਾਦੀਪੀ ਰਾਜ
continental System	ਕਾਂਟੀਨੈਂਟਲ ਸਿਸਟਮ (ਸੰਨ 1806 ਵਿੱਚ ਨਪੌਲੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੰਗ-ਲੈਂਡ ਦੀ ਵਪਾਰਿਕ ਨਾਕਾਬੰਦੀ)
contoured plan	ਸਮ-ਉੱਚ ਰੇਖਾ-ਚਿੱਤਰ
contraband of war	ਯੁੱਧ ਵਰਜਿਤ (ਵਸਤਾਂ)
contract, social	ਸਮਾਜਿਕ ਮੁਆਇਦਾ
contracual agreement	ਮੁਆਇਦਾਮੂਲਕ ਇਕਰਾਰ
contractual obligations	ਮੁਆਇਦਾ ਮੂਲਕ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ
contravention	ਉਲੰਘਣਾ, ਪ੍ਰਤਿਕੂਲਤਾ
controlled democracy	ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਲੋਕਰਾਜ
controversial	ਵਿਵਾਦੀ, ਵਿਵਾਦ-ਪੂਰਣ
Conventicle Act	ਕਾਨਵੈਂਟੀਕਲ ਐਕਟ (ਸੰਨ 1664 ਦਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ)
conventional war crime	ਪ੍ਰਥਾਗਤ ਯੁੱਧ ਅਪਰਾਧ, ਰੂੜ੍ਹੀਗਤ ਯੁੱਧ ਅਪਰਾਧ
Co-ordination of policies	ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ
Copilcoc	ਕੋਪਿਲਕੋਂਕ (ਮੈਕਸੀਕੋ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਬਰਸਤਾਨ, ਜੋ ਲਾਵ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਢੱਕਿਆ ਗਿਆ)
coping	ਮੁੰਡੇਰ, ਬਨੇਰਾ
copper seal	ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਮੁਹਰ
copper stamp seal	ਠੱਪੇਦਾਰ ਤਾਂਬਾ-ਮੁਹਰ
coracle	ਕਾਰਕਲ (ਇਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਛੋਟੀ ਕਿਸ਼ਤੀ)
coral	ਮੂੰਗਾ, ਕੌਰਲ
corbel	ਤੋੜਾ, ਕਾਰਬੇਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

cordage	ਜਹਾਜ਼ੀ ਰੱਸੇ
corded ware	ਡੋਰੀਦਾਰ ਬਰਤਨ
cordiale, entente	ਮਿੱਤਰਤਾ ਪੂਰਵਕ ਸਮ-ਹਿਤ, ਆਂਤਾਤ ਕਾਰਦਿਆਲ (ਸੰਨ 1904 ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ਵਿੱਚ ਮਿਤਰਤਾਪੂਰਣ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਣਾ)
cordial relations	ਮਿੱਤਰਤਾ ਪੂਰਣ ਸਬੰਧ
cordiform	ਦਿਲ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ, ਹਿਰਦਾਕਾਰ
cordoned	ਪਟੀਦਾਰ; ਘੇਰਿਆ, ਘਿਰਿਆ
cordoned rim	ਪੱਟੀਦਾਰ ਰਿਮ, ਪੱਟੀਦਾਰ ਕਿਨਾਰਾ
cordon sanitaire	ਸੁਰਖਿਆ ਘੇਰਾ
core	ਕ੍ਰੋੜ, ਕੋਰ
core casting	ਕ੍ਰੋੜ-ਢਲਾਈ, ਕੋਰ-ਢਲਾਈ
core scraper	ਕ੍ਰੋੜ ਖੁਰਚਣੀ, ਕੋਰ-ਖੁਰਚਣੀ
core tool	ਕੋੜ ਔਜ਼ਾਰ, ਕੋਰ ਔਜ਼ਾਰ
core tool family	ਕ੍ਰੋੜ ਔਜ਼ਾਰ ਪਰਿਵਾਰ, ਕੋਰ ਔਜ਼ਾਰ ਪਰਿਵਾਰ
corinthian	ਕਾਰਿੰਥੀ, ਕਾਰਿੰਥੀਅਨ
corn bin	ਭੜੋਲੀ
coronice	ਕਾਨਸ, ਕਾਰਨਸ
cornation	ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ
corporate force	ਨਿਗਮਿਤ ਸ਼ਕਤੀ; ਸਮੂਹਿਕ ਸ਼ਕਤੀ
corral	ਵਾੜਾ
corridor	ਲਾਂਘਾ, ਬਰਾਂਡਾ, ਕਾਰੀਡੋਰ (ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਤੰਗ ਜਿਹਾ ਉਹ ਭਾਗ, ਜਿਹੜਾ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੋਵੇ)
coritcal	ਸੱਕ ਸਬੰਧੀ, ਛਿਲਕੇ ਸਬੰਧੀ
co-signatory	ਸਹਿ-ਹਸਤਾਖਰਕਰਤਾ
council	ਪਰਿਸ਼ਦ, ਕੌਂਸਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

council, legislative	ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ
Council, Security	ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ, ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਕੌਂਸਲ
Council, Supreme	ਉੱਚਤਮ ਪਰਿਸ਼ਦ
councillor	ਮੈਂਬਰ-ਕੌਂਸਲ, ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ
council of ambassadors	ਰਾਜਦੂਤ-ਪਰਿਸ਼ਦ
council of war	ਯੁੱਧ-ਪਰਿਸ਼ਦ
counter-claim	ਜਵਾਬੀ ਦਾਵਾ, ਪ੍ਰਤਿ-ਦਾਵਾ
counter-espoisage	ਪ੍ਰਤਿ-ਜਾਸੂਸੀ
counter-invasion	ਪ੍ਰਤਿ-ਹਮਲਾ, ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ
counter-mark	ਪ੍ਰਤਿ-ਚਿੰਨ੍ਹ
counter-nationalism	ਪ੍ਰਤਿ-ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ, ਪ੍ਰਤਿ-ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ
counter-offensive	ਪ੍ਰਤਿ-ਆਕਰਮਣ, ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ
counter-revolution	ਪ੍ਰਤਿ-ਕ੍ਰਾਂਤੀ, ਜਵਾਬੀ ਇਨਕਲਾਬ
coup	ਰਾਜ-ਗਰਦੀ, ਉਥਲ-ਪੁਥਲ, ਤਖ਼ਤਾ ਉਲਟਾਉਣਾ
coup d'e tat	ਰਾਜ-ਗਰਦੀ, ਉਥਲ-ਪੁਥਲ, ਤਖ਼ਤਾ ਉਲ-ਟਾਉਣਾ
coup d'e grace	ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੱਲਾ
coup d'e main	ਅਚਣਚੇਤੀ ਹੱਲਾ
coup d'e maître	ਕਾਰੀ ਜ਼ਰਬ, ਤਕੜਾ ਹੱਲਾ, ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੱਲਾ
coup-d'e-poing	ਹੱਥ-ਕੁਹਾੜਾ
course	ਰੱਦਾ; ਮਾਰਗ, ਰਸਤਾ
courtyard	ਵਿਹੜਾ, ਆਂਗਣ
covenant	ਪ੍ਰਤਿੱਗਿਆ-ਪੱਤਰ, ਕਵੇਨੈਂਟ (ਲੀਗ ਆਫ਼ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ)
covolo	ਛੋਟੀ ਗੁਫ਼ਾ
Credential Committee	ਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਪੱਤਰ ਕਮੇਟੀ,
credentials	ਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਪੱਤਰ
creeper	ਕੁੰਡਾ (ਖੂਹ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਲੱਭਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਯੰਤਰ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

cremation urn	ਦਾਹ-ਕਲਸ਼
crematorium	ਲਾਸ਼-ਭੱਠੀ, ਦਾਹ-ਸਥਾਨ, ਸਮਸ਼ਾਨ
crepis	ਪੁਸ਼ਤਾ, ਕਰੈਪਿਸ
crescentic base	ਚਾਪਨੁਮਾ ਆਧਾਰ
cribble	ਉਕਰਾਈ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੁਦਾਈ ਦਾ ਕੰਮ
crime	ਜੁਰਮ
crime against humanity	ਮਾਨਵਤਾ ਵਿਰੁਧ ਜੁਰਮ
crime against peace	ਸ਼ਾਂਤੀ-ਭੰਗ ਜੁਰਮ
crisis government	ਸੰਕਟਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ
criss cross pattern	ਆਡਾ-ਤਿਰਛਾ ਨਮੂਨਾ, ਚਰਖੜੀਦਾਰ ਨਮੂਨਾ
Cro-Magnon	ਕ੍ਰੋ-ਮੈਗਨਾਨ
cromer	ਕ੍ਰੋਮਰ
cromer bed industry	ਕ੍ਰੋਮਰ ਤਲ ਉਦਯੋਗ
cromerian	ਕ੍ਰੋਮਰੀ ਛਿਲਕਾ ਉਦਯੋਗ
cromlech	ਕ੍ਰੋਮਲੇਕ (ਖੜ੍ਹਵੇਂ ਪੱਥਰਾਂ ਉਤੇ ਸਲਾਮੀ ਪੱਥਰਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ)
cross bar	ਆਡਾ ਡੰਡਾ; ਅਰਗਲਾ
cross breed	ਦੋਗਲਾ; ਦੋਗਲਾ ਕਰਨਾ
cross hatched	ਆੜੀ ਜਾਲੀ; ਚਾਰਖਾਨਾ ਬੁਣਤੀ
cross lined bowl	ਆੜੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਵਾਲ ਪਿਆਲਾ
cross trench	ਆਡੀ ਖਾਈ
cross wall	ਆਡੀ ਕੰਧ, ਆਡੀ ਦੀਵਾਰ
crown colony	ਸਾਮਰਾਜੀ ਉਪਨਿਵੇਸ਼
crowned head	ਗਦੀ-ਨਸ਼ੀਨ ਰਾਜਾ
crucial period	ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਲ, ਨਾਜ਼ਕ ਸਮਾਂ
cruciform	ਸਲੀਬਨੁਮਾ, ਕ੍ਰਾਸ-ਰੂਪੀ
crusade	ਧਰਮ ਯੁੱਧ, ਜਹਾਦ
crusader	ਧਰਮ ਯੋਧਾ, ਜਹਾਦੀ
crusted	ਪੇਪੜੀਦਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

crusted ware	ਪੇਪੜੀਦਾਰ ਬਰਤਨ
crypt	ਤਹਿਖ਼ਾਨਾ, ਭੋਰਾ
Crypto-communist	ਗੁਪਤ ਸਾਮਵਾਦੀ
cuddalore stones	ਕਡਾਲੋਰ ਪੱਥਰ (ਕਡਾਲੌਰ–ਇਕ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਂ)
cuicuilco	ਕੁਈਕੁਈਲਕੋ (ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿੱਚ ਦਫਨੀਣ ਸਤੂਪ
cuirass	ਕਵਚ, ਸੀਨਾਬੰਦ, ਸੰਜੋਅ, ਜ਼ਿਰਾ ਬਕਤਰ
cult, Lumawig	ਲੁਮਾਵਿਗ ਉਪਾਸਨਾ (ਮਲਾਇਆ ਵਿੱਚ ਬੋਂਟੋਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਿਤਰ-ਪੂਜਾ)
cult animal	ਉਪਾਸਨਾ ਪਸ਼ੂ, ਪੂਜਾ ਪਸ਼ੂ
cult object	ਪੂਜਾ ਪਦਾਰਥ
cultural	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ
cultural, pre	ਪੂਰਵ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ
cultural, socio	ਸਮਾਜਿਕ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ
cultural affiliation	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਸਹਿ-ਸਬੰਧ
cultural association	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਮੇਲ ਜੋਲ
cultural coherence	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਸੁਮੇਲ
cultural environment	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਵਾਤਾਵਰਨ
cultural heritage	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਵਿਰਸਾ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਦੇਣ
cultural ideals	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਆਦਰਸ਼
cultural innovation	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਨਵੀਨਤਾ
cultural intercourse	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਪਰਸਪਰ ਮੇਲ-ਜੋਲ
cultural kinship	ਸਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਭਾਈਬੰਦੀ
cultural lag	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਮੰਦਤਾ (ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪੱਛੜ ਜਾਣਾ)
cultural linkage	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਸੰਯੋਜਨ
cultural relic	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਯਾਦਗਾਰ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ
cultural significance	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਮਹੱਤਵ
cultural stratum	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਸਤੱਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

cultural value	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਮਹੱਤਵ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਮਾਨਤਾ
cultural zoning	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਖੇਤਰ-ਵੰਡ
culture	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ
culture, Aegean	ਈਜੀਅਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਯੂਨਾਨੀ)
culture, Ahensberg	ਅਹੇਂਸਬਰਗ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਉੱਤਰੀ ਜਰਮਨੀ)
culture, Almeria	ਅਲਮੇਰੀਆ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਸਪੇਨ)
culture, Al Ubaid	ਅਲ ਉਬੇਦ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਮੈਸੋਪੋਟੇਮੀਆ)
culture, Amazon basin	ਅਮੇਜ਼ਨ ਘਾਟੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ)
culture, Amri Nal	ਆਮਰੀ ਨਾਲ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਸਿੰਧ-ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ)
culture, Anatolian	ਅਨਾਤੋਲੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਏਸ਼ੀਆ ਮਾਈਨਰ)
culture, Apennine	ਐਪੀਨਾਇਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਇਟਲੀ)
culture, Aryan	ਆਰੀਆ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Aurignacian	ਔਰਿਗਾਨੇਸ਼ੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਫ਼ਰਾਂਸ)
culture, axe	ਕਠਾਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਕੁਹਾੜਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Azilian (Ajilion)	ਅਜ਼ੀਲੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਦੱਖਣੀ ਫ਼ਰਾਂਸ)
culture, Badarian	ਬਾਡੇਰੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਮਿਸਰ)
culture, Baden	ਬਾਡੇਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਹੰਗਰੀ)
culture, barbaric	ਬਰਬਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, battle axe	ਤਬਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Beacharra	ਬੀਚਾਰਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਸਕਾਟਲੈਂਡ)
culture, beaker	ਬੀਕਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, boat axe	ਨੌਕਾ-ਕੁਠਾਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Bodrogkeresztur	ਬੋਦਰੋਗਕੇਰਕਸਤੂਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਡੈਨਿਊਬ ਤੱਟਵਰਤੀ)
culture, Boian	ਬੋਈਅਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਡੈਨਿਊਬ ਤੱਟਵਰਤੀ)
culture, bronze	ਕਾਂਸੀ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, buff ware	ਭੂਰੇ ਬਰਤਨ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Bukk	ਬੁੱਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਉੱਤਰੀ ਹੰਗਰੀ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

culture, Central Russian Fatyanovo	ਮੱਧ-ਰੂਸੀ ਫ਼ਾਤਿਆਨੋਵੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Chassey	ਚੈਸੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਫ਼ਰਾਂਸ)
culture, Chellean	ਸ਼ੈਲੀਅਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਫ਼ਰਾਂਸ)
culture, core	ਕੇਂਦ੍ਰ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਕੋਰ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Cortaillod	ਕੋਰਤੇਲੋਦ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ)
culture, Cretan	ਕ੍ਰੀਟ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Danubian	ਡੈਨਿਊਬੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Dimini	ਡਿਮਿਨੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਯੂਨਾਨ)
culture, dynastic	ਬੰਸ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਮਿਸਰ)
culture, Elam	ਇਲਾਮ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਬੈਬੀਲੋਨੀਆ)
culture, El Argar	ਅਲ ਆਰਗਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Epineolithic	ਉਤਲਾ ਨਵ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਐਪੀਨੀਓਲਿਥਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Ertebolle	ਏਰਟੇਬੋਲੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਡੈਨਮਾਰਕ)
culture, Fatyanovo	ਫ਼ਾਤਿਆਨੋਵੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, flake	ਛਿਲਕਾ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, folk	ਲੋਕ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, forest	ਵਣ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Grecian	ਯੂਨਾਨੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਗਰੀਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Gudenae	ਗੁਡੇਨੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Gumelnita	ਗੁਮੇਲਨਿਟਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਬਲਗੇਰੀਆ)
culture, Halaf	ਹਲਾਫ਼ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Heliolithic	ਹੀਲੀਓਲਿਥਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Helladic	ਹੈਲਾਡਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, holistic	ਹਲਿਸਟਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Horgen	ਹੋਰਗੇਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਫ਼ਰਾਂਸ)
culture, indigenous	ਦੇਸ਼-ਉਤਪੰਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Indus	ਸਿੰਧ ਘਾਟੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, insular	ਦੀਪ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ; ਸਵੈਸੀਮਿਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Izvoare	ਇਜ਼ਵੋਆਰੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਦੱਖਣੀ ਰੂਸ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ulture, Jhangar	ਝਾਂਗਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਸਿਧ ਨਦੀ ਘਾਟੀ ਖੇਤਰ)
culture, Jhukar	ਝੂਕਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਸਿਧ ਨਦੀ ਘਾਟੀ ਖੇਤਰ)
culture, Khartoum Mesolithic	ਖਾਰਤੂਮ ਮੱਧ ਪੱਥਰ ਯੁਗ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਖਾਰਤੂਮ ਮੀਜ਼ੋਲਿਥਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਨੀਲ ਨਦੀ ਤਟਵਰਤੀ)
culture, Koros	ਕੋਰੋਸ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Kuban	ਕੂਬਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਰੂਸ)
culture, Lausitz	ਲੌਸਿਟਜ਼ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਡੈਨਿਊਬ ਘਾਟੀ)
culture, Levalloisean	ਲੇਵੈਲੋਸੀਆਈ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਫ਼ਰਾਂਸ)
culture, literate	ਸਾਖਰ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, local	ਸਥਾਨਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, localized	ਸਥਾਨੀਕ੍ਰਿਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Los Millares	ਲੋਸ-ਮਿਲੇਰਸ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਸਪੇਨ)
culture, Lyngby	ਲਿੰਗਬੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Macedonian	ਮਕਦੂਨੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Magdalenian	ਮਾਗਦਲੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਮੱਧ ਫ਼ਰਾਂਸ)
culture, Maglemosian (culture, Maglemosean)	ਮੈਗਲੇਮੋਸੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਡੈਨਮਾਰਕ)
culture, Marschwitz	ਮਾਰਸ਼ਵਿਟਜ਼ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ(ਸਾਈਲੇਸ਼ੀਆ-ਮੋਰੇਵੀਆ
culture, Mesolithic	ਮੱਧ ਪੱਥਰ ਯੁਗ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਮੀਜ਼ੋਲਿਥਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Mesolithic (folk)	ਮੱਧ ਪੱਥਰ ਯੁਗ ਲੋਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Mischelsberg	ਮਿਚਲਸਬਰਗ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਜਰਮਨੀ)
culture, Mississippi	ਮਿਸਸਿਪੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਅਮਰੀਕਾ)
culture, Mixoneolithic	ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਨਵ ਪੱਥਰ ਯੁਗ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Mondse Altheim	ਮਾਂਡਸੇ ਅਲਥੀਮ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਆਸਟ੍ਰੀਆ)
culture, Moustierian (culture, Mousterian)	ਮੋਸਤਾਰੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਫ਼ਰਾਂਸ)
culture, national	ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

culture, Natufian	ਨਾਟੂਫੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਫਲਸਤੀਨ)
culture, Neolithic	ਨਵ ਪੱਥਰ ਯੁਗ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਨੋਓਲਿਥਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Neolithic (proto)	ਨਵ ਪੱਥਰ ਯੁਗ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਅਰੰਭਿਕ)
culture, Nordic	ਨਾਰਡਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Northern	ਉੱਤਰੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Northern (first)	ਉੱਤਰੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਪ੍ਰਥਮ)
culture, Northern (Megalithic)	ਉਤਰੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਮਹਾਂ ਪੱਥਰ)
culture, Oder	ਓਡਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਜਰਮਨੀ)
culture, Oltenian	ਓਲਤੇਨੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਮਾਲਡੇਬੀਆ)
culture, Palaeolithic	ਪੁਰਾ ਪੱਥਰ ਯੁਗ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, plains	ਮੈਦਾਨੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, prehistoric	ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, preliterate	ਪੂਰਵ-ਸਾਖਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Pueblo	ਪਿਊਬਲੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਮੈਕਸੀਕੋ)
culture, reconstructed	ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਿਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, regional	ਪ੍ਰਾਦੇਸ਼ਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Remedello	ਰੇਮੇਡੇਲੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਇਟਲੀ)
culture, savage	ਜੰਗਲੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, savage hunting	ਜੰਗਲੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Saxo-Thuringian	ਸੈਕਸੋ ਥੁਰਿੰਜੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Scytho-Dravidian	ਸ਼ਕ-ਦਰਾਵੜ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, separate grave	ਵਖਰੀ ਕਬਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Siculan	ਸਿਸਲੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, slavonion	ਸਲੈਵੋਨੀਆ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, solutrean	ਸੋਲਿਊਤਰੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਫ਼ਰਾਂਸ)
culture, specific	ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture spiritual	ਅਧਿਆਤਮਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, strepy	ਸਟਰੇਪੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਬੈਲਜੀਅਮ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

culture Swiderian	ਸਵੀਡੇਰੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਰੂਸ)
culture, Tardenosian	ਤਾਰਦੇਨੋਜੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਸਪੇਨ-ਪੁਰਤਗਾਲ)
culture, Terramara	ਜਲ-ਥਲ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Terramara (Proto)	ਜਲ-ਥਲ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਆਰੰਭਿਕ)
culture, Terramara and allied	ਜਲ-ਥਲ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Thule	ਥਿਊਲ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ)
culture, Tisza	ਤਿਸਜ਼ਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਹੰਗਰੀ)
culture, tradition-ridden	ਪਰੰਪਰਾਗ੍ਰਸਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Tripolye	ਤ੍ਰਿਪੋਲੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Unetician	ਯੂਨੇਟੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਬੋਹੀਮੀਆ)
culture, Uruk	ਉਰੂਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਮੈਸੋਪੋਟੇਮੀਆ)
culture, Vardar	ਵਾਰਡਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਯੂਨਾਨ)
culture, Vardar Morava	ਵਾਰਡਰ ਮੋਰਾਵਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਯੂਨਾਨ)
culture, walternienburg	ਵਾਲਟਰਨੀਅਨਬਰਗ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਜਰਮਨੀ)
culture, Wessex	ਵੈਸੈਕਸ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਬਰਤਾਨੀਆ)
culture, Wind-mill hill	ਵਿੰਡਮਿਲ ਹਿਲ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਇੰਗਲੈਂਡ)
culture, woodland	ਵੁੱਡਲੈਂਡ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture, Yamato	ਯਾਮਾਟੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਜਾਪਾਨ)
culture, Yayoi	ਯਾਯੋਈ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਜਾਪਾਨ)
culture, Zhob	ਜ਼ੋਬ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ)
culture, Zlota	ਜ਼ਲੋਟਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
culture conflict	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ-ਸੰਘਰਸ਼
culture contact	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸਬੰਧ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸੰਪਰਕ
culture features	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਲੱਛਣ
culture pattern	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਤਿਰੂਪ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਪੈਟਰਨ
culture science	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿਗਿਆਨ
culture sequence	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਕ੍ਰਮ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸਿਲਸਿਲਾ
culture stage	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ-ਅਵਸਥਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

culture theme	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ-ਧਾਰਾ, ਸਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਵਿਸ਼ਾ
culture traits	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੱਛਣ
cuneiform	ਕੀਲਾਕਾਰ; ਨੁਕਰੀਲੀ ਲਿਖਤ, ਚਪਰ ਲਿਖਤ
cuneiform tablets	ਚੱਪਰ ਲਿਖਤ-ਫੱਟੀਆ
cuneiform writing	ਚੱਪਰ ਲਿਖਤ, ਕੀਲਾਕਾਰ ਲਿਖਾਈ
cup, stemmed	ਡੰਡੀਦਾਰ ਪਿਆਲਾ
cup-marks	ਪਿਆਲਾ-ਚਿੰਨ੍ਹ
cupola	ਬੁਰਜੀ, ਗੁੰਬਦ
cup-on-stand	ਥੰਮ੍ਹ-ਪਿਆਲਾ, ਸਟੈਂਡ ਵਾਲਾ ਪਿਆਲਾ
curator	ਸੰਗ੍ਰਹਿਪਾਲ, ਕਿਊਰੇਟਰ
cursus	ਕਰਸਸ
curved sickle blade	ਵਕ੍ਰਿਤ-ਦਾਤਰੀ ਫਾਲਾ
Curzon line	ਕਰਜ਼ਨ ਰੇਖਾ (ਲਾਰਡ ਕਰਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰੂਸ ਤੇ ਪੋਲੈਂਡ ਦੀ ਸਰ-ਹੱਦੀ ਰੇਖਾ)
cusp	ਰਾਸ; ਦੰਦ-ਵਧਾਅ
custodian	ਪਰਿਰਖਿਅਕ, ਕਸਟੋਡੀਅਨ
custom	ਰਿਵਾਜ, ਰੀਤੀ, ਪ੍ਰਥਾ
customary	ਰਿਵਾਜੀ, ਪ੍ਰਥਾਗਤ
customs, palaeolithic	ਪੁਰਾ ਪੱਥਰ ਯੁਗੀ ਰਿਵਾਜ, ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ ਰਿਵਾਜ
cut bone silhouette	ਹੱਡੀ ਅਕਸੀ ਚਿੱਤਰ
cyclopean	ਜਿੰਨਾਤੀ, ਦੈਂਤ ਜਿੱਡਾ, ਸਾਈਕਲੋਪੀਅਨ
cyclopean defensive wall	ਸਾਈਕਲੋਪੀਅਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਵਾਰ
cylinder, clay	ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਸਿਲਿੰਡਰ
cylinder seal	ਸਿਲਿੰਡਰ ਮੁਹਰ
cylinderical pot	ਵੇਲਨਾਕਾਰ ਬਰਤਨ
cylix	ਪਿਆਲਾ, ਚਸ਼ਕ
cynocephalus	ਕੁੱਤ-ਸਿਰਾ ਮਨੁੱਖ; ਕੁੱਤ-ਮੂੰਹਾ ਲੰਗਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

D

daemon (demon)	ਦੈਂਤ, ਰਾਖਸ਼
dagger, flint	ਚਕਮਾਕ ਕਟਾਰ, ਚਕਮਾਕ ਛੁਰਾ
dagger, Gerzean copper	ਗਰਜ਼ੀਆਈ ਤਾਂਬਾ-ਛੁਰਾ
dagger, mid-rib	ਪਸਲੀਦਾਰ ਛੁਰਾ
dagger, pressure flaked	ਦਾਬ ਛਿਲਕਾ ਛੁਰਾ
dagger, rhomboid	ਅਸਮਚਤੁਰਭੁਜ ਛੁਰਾ
dance, astronomic	ਖਗੋਲੀ ਨਾਚ, ਰਾਸੀ ਨਾਚ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰੀ ਨਾਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਚਾਰਾ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਆਕਾਸ਼ੀ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨਾਲ ਰਲਦੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਨ)
dart	ਬਾਣ, ਤੀਰ
dart point	ਤੀਰ-ਨੋਕ
date	ਮਿਤੀ, ਕਾਲ
date, absolute	ਨਿਰਪੇਖ ਮਿਤੀ, ਨਿਰਪੇਖ ਕਾਲ
date, fixed	ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ
dated	ਮਿਤੀ; ਮਿਤੀ ਅੰਕਿਤ
dateless	ਮਿਤੀ-ਰਹਿਤ, ਬੇਤਾਰੀਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

date mark	ਮਿਤੀ-ਚਿੰਨ੍ਹ
dating	ਮਿਤੀ-ਨਿਰਧਾਰਣ, ਕਾਲ-ਨਿਰਧਾਰਣ
dating, absolute	ਨਿਰਪੇਖ ਕਾਲ-ਨਿਰਧਾਰਣ
dating, astronomical	ਖਗੋਲੀ-ਕਾਲ ਨਿਰਧਾਰਣ
dating, direct	ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਾਲ-ਨਿਰਧਾਰਣ
dating flourine	ਫ਼ਲੋਰੀਨ ਕਾਲ-ਨਿਰਧਾਰਣ
dating, guess	ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਕਾਲ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਕਾਲ-ਨਿਰਧਾਰਣ
dating, radioactive	ਰੇਡੀਓਐਕਟਿਵ ਕਾਲ-ਨਿਰਧਾਰਣ
dating, radiocarbon	ਰੇਡੀਓਕਾਰਬਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਲ-ਨਿਰਧਾਰਣ
dating, relative	ਸਾਪੇਖੀ ਕਾਲ-ਨਿਰਧਾਰਣ
dating, sequance	ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕਾਲ-ਨਿਰਧਾਰਣ
datum line	ਆਧਾਰ-ਰੇਖਾ
day, independence	ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜਾ
day, republic	ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ
dead fall trap	ਚੋਰ ਗੜ੍ਹਾ, ਚੋਰ ਫੰਦਾ
debtor country	ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇਸ਼
debtor state	ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਰਾਜ
decade	ਦਹਾਕਾ, ਦਸ਼ਾਬਦੀ
declaration	ਐਲਾਨ, ਬਿਆਨ, ਘੋਸ਼ਣਾ; ਘੋਸ਼ਣਾ-ਪੱਤਰ
Declaration by United Nations	ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ
Declaration of Geneva	ਜਨੇਵਾ ਘੋਸ਼ਣਾ (ਸਤਬਰ, 1924)
Declaration of London	ਲੰਦਨ ਘੋਸ਼ਣਾ (ਸੰਨ 1909)
declaration of war	ਯੁੱਧ ਦਾ ਐਲਾਨ, ਯੁੱਧ-ਘੋਸ਼ਣਾ
declaratory statute	ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਸੰਵਿਧੀ
decoration, rouletted	ਗੋਲਾਕਾਰ ਸਜਾਵਟ
decorative	ਸਜਾਵਟੀ
decorative motif	ਸਜਾਵਟੀ ਨਮੂਨਾ
decorticate	ਛਿਲਕਾ ਉਤਾਰਨਾ, ਨਿਖੋਰਨਾ
decree	ਫ਼ਰਮਾਨ; ਡਿਗਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

deculturation	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ-ਵੰਚਣ
dedicate	ਸਮਰਪਣ ਕਰਨਾ
dedicated	ਸਮਰਪਿਤ
deed	ਲਿਖਤ, ਵਿਲੇਖ
deep digging	ਡੂੰਘੀ ਖੁਦਾਈ
de facto recognition	ਵਾਸਤਵਿਕ ਮਾਨਤਾ
de facto subjects	ਵਾਸਤਵਿਕ ਪਰਜਾ
defence	ਰੱਖਿਆ
definitive treaty	ਨਿਸ਼ਚੇਕਾਰੀ ਸੰਧੀ
degenerate pattern	ਵਿਗੜਿਆ ਨਮੂਨਾ
degradation	ਗਿਰਾਵਟ, ਅਧੋਗਤੀ, ਪਤਨ
deicide	ਦੇਵ-ਹੱਤਿਆ, ਦੇਵ-ਹੱਤਿਆਰਾ
deification	ਦੇਵੀਕਰਣ, ਦੇਵ ਬਣਾਉਣਾ
dejure recognition	ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ
delegate	ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ, ਡੈਲੀਗੇਟ; ਸੌਂਪਣਾ
delinquent state	ਅਪਚਾਰੀ ਰਾਜ, ਕਦਾਚਾਰੀ ਰਾਜ
demagogue	ਜਨ-ਉਤੇਜਕ; ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਲੀਡਰ
demagogy	ਜਨ-ਉਤੇਜਨ, ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਲੀਡਰੀ
dlemarcation	ਸੀਮਾਂਕਣ, ਨਿਸ਼ਾਨਦਹੀ
demarcation line	ਸੀਮਾ-ਰੇਖਾ
demilitarisation	ਫ਼ੌਜੀ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਘਟਨ
demobolization	ਲਾਮਬੰਦੀ ਤੋੜਨਾ, ਸੈਨਾ ਵਿਘਟਨ, ਲਾਮ-ਤੋੜੀ
democracy	ਲੋਕਰਾਜ, ਲੋਕਤੰਤਰ
democrat	ਲੋਕਰਾਜਵਾਦੀ
democratic	ਲੋਕਰਾਜੀ
demotic	ਲੋਕ-ਲਿਪੀ ਸਬੰਧੀ, ਡਿਮੋਟਿਕ
denarius	ਰੂਮੀ ਦੀਨਾਰ
denationalize	ਅਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਣ; ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ ਖੋਹ ਲੈਣਾ
denaturalization	ਆਦੇਸ਼ੀਕਰਣ
denazification	ਅਨਾਜ਼ੀਕਰਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

dendrochronology	ਬ੍ਰਿਛ-ਕਾਲ-ਕ੍ਰਮ
dendromorphic	ਬ੍ਰਿਛ ਰੂਪੀ ਦੇਵ ਸਬੰਧੀ
denominational	ਸੰਪਰਦਾਇਕ
denotified communities	ਅਣ-ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ
denounce	ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣਾ; ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ (ਸੰਧੀ ਤੋੜਨ ਸਬੰਧੀ); ਖੰਡਨ ਕਰਨਾ
denunciation	ਇਲਜ਼ਾਮ; ਐਲਾਨ (ਸੰਧੀ ਤੋੜਨ ਸਬੰਧੀ); ਖੰਡਨ
dependency	ਆਸਰਿਤ ਰਾਜ; ਆਸਰਿਤ ਖੇਤਰ
dependent territories	ਆਸਰਿਤ ਇਲਾਕੇ
deposit	ਨਿਖੇਪ; ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ; ਜਮ੍ਹਾਂ-ਰਕਮ
descendant	ਸੰਤਾਨ
descent	ਅਵਰੋਹਨ, ਉਤਰਾਈ, ਪੀੜ੍ਹੀ, ਕੁਲ; ਉੱਤਰਾ-ਧਿਕਾਰ
descent, asymmetric	ਬਿਖਮ ਕੁਲ
descent, bilateral	ਦੋ-ਪੱਖੀ ਕੁਲ
descent, cross sex	ਅੰਤਰ-ਲਿੰਗੀ ਕੁਲ, ਵਿਪਰੀਤ-ਲਿੰਗੀ ਕੁਲ
descent, double	ਦੋ-ਵੰਸ਼ੀ ਕੁਲ
descent, indirect	ਪਰੋਖ ਕੁਲ
descent, matrilineal	ਮਾਤਰਵੰਸ਼ੀ ਕੁਲ, ਮਾਂਵੰਸ਼ੀ ਕੁਲ
descent, mixed	ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਕੁਲ
descent, patrilineal	ਪਿਤਰਵੰਸ਼ੀ ਕੁਲ, ਪਿਉਵੰਸ਼ੀ ਕੁਲ
descent, sex-linked	ਸਮਲਿੰਗੀ ਕੁਲ
descent unilineal	ਇਕਵੰਸ਼ੀ ਕੁਲ
designs, tectiform	ਤੰਬੂਰੂਪੀ ਡੀਜ਼ਾਈਨ
desired action	ਇੱਛਤ ਕਾਰਵਾਈ
despot	ਨਿਰੰਕੁਸ਼ (ਸ਼ਾਸਕ)
despotism	ਨਿਰੰਕੁਸ਼ਤਾ
destruction	ਤਬਾਹੀ, ਵਿਨਾਸ਼

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

devastation	ਤਬਾਹੀ, ਬਰਬਾਦੀ, ਸਰਬਨਾਸ਼
device	ਜੁਗਤ, ਤਦਬੀਰ
Devonian Period	ਡੈਵੋਨੀਅਨ ਕਲਪ, ਡੈਵੋਨੀਅਨ ਕਾਲ
dew-pond	ਤ੍ਰੇਲ-ਟੋਭਾ
diadem	ਮੁਕਟ
diaper	ਸ਼ਤਰੰਜੀ
diarchy	ਦੋ-ਅਮਲੀ
dibble	ਸੁੰਬਾ, ਡਿਬਲ
dictator	ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ, ਡਿਕਟੇਟਰ
dictatorship	ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ, ਡਿਕਟੇਟਰੀ
diffusionist theory	ਪਸਾਰ-ਸਿਧਾਂਤ
dinaric	ਡੀਨਾਰਿਕ
dionysia	ਡਾਇਓਨੀਸੀਆ
diplomacy	ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤੀ, ਕੂਟਨੀਤੀ, ਡਿਪਲੋਮੇਸੀ
diplomacy, democratic	ਲੋਕ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤੀ
diplomacy, moral	ਨੈਤਿਕਤਾਪੂਰਣ ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤੀ
diplomat	ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤੀਵੇਤਾ, ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤਗ, ਡਿਪਲੋਮੈਟ
diplomatic	ਅੰਤਰ·ਰਾਜਨੀਤਿਕ
diplomatic asylum	ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਰਣ
diplomatic colony	ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਉਪਨਿਵੇਸ਼
diplomatic convention	ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਨਵੈਂਨਸ਼ਨ, ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਝੌਤਾ
diplomatic emissary	ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਏਲਚੀ
diplomatic envoy	ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦੂਤ
diplomatic mission	ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮਿਸ਼ਨ
diplomatic protection	ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਰੱਖਿਆ
diplomatic relations	ਅੰਤਰ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਬੰਧ, ਸਫ਼ਾਰਤੀ ਸਬੰਧ
directive	ਹਦਾਇਤ, ਨਿਦੇਸ਼; ਹਦਾਇਤੀ, ਨਿਦੇਸ਼ਾਤਮਕ
disarmament	ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

Disarmament Commission	ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ
disarmament conference	ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ ਸੰਮੇਲਨ, ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ
disc-base	ਕਟੋਰਾਨੁਮਾ, ਪੇਂਦੇਦਾਰ; ਗੋਲ ਪੇਂਦਾ
discipline	ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ
discoid	ਪੇਂਦੇਦਾਰ; ਚੱਕਰਨੁਮਾ ਔਜ਼ਾਰ
discovered territory	ਖੋਜਿਆ ਇਲਾਕਾ, ਅਨਵੇਸ਼ਿਤ ਇਲਾਕਾ
discovering state	ਖੋਜਕਾਰੀ ਰਾਜ, ਅਨਵੇਸ਼ਕ ਰਾਜ
discovery	ਖੋਜ; ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ; ਅਨਵੇਸ਼ਣ
discretionary power	ਵਿਵੇਕੀ ਅਖ਼ਤਿਆਰ
discrimination	ਵਿਤਕਰਾ, ਭੇਦ-ਭਾਵ
discrimination, racial	ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰਾ
disgrimination, Social	ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਤਕਰਾ
discus	ਚੱਕਰ, ਚਕਲੀ, ਡਿਸਕਸ
disfranchisement	ਮਤ-ਵੰਚਨ, ਵੋਟ-ਹੀਨਤਾ
disk, Phaistos	ਫ਼ੈਸਟੋਸ ਚਕਲੀ
disloyalty	ਗੈਰ-ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ; ਦੇਸ਼ਧਰੋਹ
disorder	ਹਲਚਲ, ਖਲਬਲੀ, ਗੜਬੜ
diplaced person	ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ
discenting state	ਅਸੰਮਤ ਰਾਜ
dissolution	ਭੰਗ, ਵਿਘਟਨ
distaff	ਤਕਲਾ, ਤਕਲੀ
district	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ; ਇਲਾਕਾ
disturbance	ਬੇਚੈਨੀ, ਅਸ਼ਾਂਤੀ, ਗੜਬੜੀ
dithyramb	ਡਿਥੀਰੈਂਬ
divine	ਦੈਵੀ
divine, half (semidivine)	ਅਰਧ-ਦੈਵੀ
divine right	ਦੈਵੀ ਅਧਿਕਾਰ
divinity, tutelary	ਸੰਰੱਖਿਅਕ ਦੇਵਤਾ, ਵਾਲੀ ਦੇਵਤਾ
doctrine of lapse	ਰਾਜ ਅਪਹਰਣ ਨੀਤੀ, ਵਿਲੀਨਤਾ ਨੀਤੀ, ਡਾੱਕਟ੍ਰਿਨ ਆਫ਼ ਲੈਪਸ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

document	ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਪ੍ਰਲੇਖ
dodona	ਡੋਡੋਨਾ
dog-sledge	ਕੁੱਤਾ-ਗੱਡੀ
dolichomorphic	ਲੰਬੂਤਰਾ
dolium	ਡੋਲੀਅਮ
dolmen	ਡੋਲਮਿਨ (ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਖੜਵੇਂ ਪੱਥਰਾਂ ਉਤੇ ਸਲਾਮੀ ਪੱਥਰਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ)
dolomite	ਡੋਲੋਮਾਈਟ (ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਚਟਾਨ)
domain	ਅਧਿਕਾਰ-ਖੇਤਰ; ਖੇਤਰ, ਮਿਲਖ, ਰਾਜ
dome	ਬੁਰਜ, ਗੁੰਬਦ
domestic policy	ਗ੍ਰਿਹ-ਨੀਤੀ, ਘਰੇਲੂ ਨੀਤੀ
domicile	ਅਧਿਵਾਸ; ਅਧਿਵਾਸੀ
dominion	ਡੋਮੀਨੀਅਨ
dominion government	ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਸਰਕਾਰ; ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਸ਼ਾਸਨ
dominion status	ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦਰਜਾ, ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਪਦ
domus di gianas	ਡੈਣ-ਘਰ
donatory record	ਦਾਨ-ਪੱਤਰ, ਦਾਨ-ਅਭਿਲੇਖ, ਦਾਨ-ਰਿਕਾਰਡ
door jamb	ਚੁਗਾਠ-ਬਾਹੀ, ਚੁਗਾਠ-ਬਾਹੂ
doorsill	ਦਲਹੀਜ਼, ਮੁਹਾਠ
doorway	ਦੁਆਰ, ਦਰਵਾਜ਼ਾ
doric order	ਡੋਰਿਕ ਸ਼ੈਲੀ
dorsal side	ਪਿੱਠ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ
dorsit culture	ਡੋਰਸੇਟ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
double barbed harpoon	ਦੁਹਰੇ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਲਾ ਹਾਰਪੂਨ
double defensive wall	ਦੂਹਰੀ ਰੱਖਿਆ-ਕੰਧ
double edged knife	ਦੋ-ਧਾਰਾ ਚਾਕੂ
double ended awl	ਦੋ-ਮੂੰਹੀਂ ਆਰ
double ended skewer	ਦੋ-ਨੋਕੀ ਸੀਖ
double shouldered point	ਦੋ-ਕੰਧੀ ਨੋਕ
double spiral	ਦੂਹਰਾ ਕੁੰਡਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

double wall	ਦੋਹਰੀ ਦੀਵਾਰ
dowel	ਗੱਟੀ; ਮੇਖ
draftsman (draughtsman)	ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ, ਨਕਸ਼ਾਨਵੀਸ
drapery	ਵਸਤਰ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ; ਕਪੜੇ ਦਾ ਵਪਾਰ
drawbar	ਅਰਗਲਾ
drawing, incised	ਕਾਟਵਾਂ ਚਿੱਤਰ, ਕਟਿਆ ਚਿੱਤਰ
drawing, tectiform	ਤੰਬੂ ਰੂਪੀ ਚਿੱਤਰ
draw knife	ਦੋ-ਮੁੱਠਾ ਛੁਰਾ, ਦੋ-ਮੁੱਠਾ ਆਰਾ
drill	ਵਰਮਾ
drill, fire	ਅੱਗ-ਵਰਮਾ
drip stone	ਛੱਜਾ
dry stone masonry	ਖੁਸ਼ਕ ਚਿਣਾਈ (ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਮਸਾਲੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਚਿਣਾਈ)
dual government	ਦੂਹਰੀ ਸਰਕਾਰ
dugl-out	ਖਾਤ-ਕਿਸ਼ਤੀ, ਡੋਂਗਾ
Duke of the royal blood	ਰਾਜਕੁਲ ਦਾ ਡਿਊਕ
Duma	ਡਿਊਮਾ (ਰੂਸ ਵਿਚ ਜ਼ਾਰ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ)
dummy portals	ਦਿਖਾਊਟੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ
Dun	ਡੂਨ (ਇਕ ਕਿਲ੍ਹਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਕੁਲੀਨ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ)
duress	ਅਣ-ਉਚਿਤ ਦਬਾਉ, ਜਬਰ
dweller	ਵਾਸੀ, ਨਿਵਾਸੀ
dweller, camp	ਕੈਂਪ-ਵਾਸੀ
dweller, cave	ਗੁਫਾ-ਵਾਸੀ
dweller, forest	ਬਨ-ਵਾਸੀ
dweller, steppes	ਸਟੇਪੀਜ-ਵਾਸੀ
dwelling, cliff	ਦੰਦੀ-ਵਾਸ, ਟਿੱਲਾ-ਵਾਸ
dwelling, lake	ਝੀਲ-ਵਾਸ; ਝੀਲ-ਘਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

dwelling, pile	ਝੀਲ-ਵਾਸ; ਝੀਲ-ਘਰ
dwelling pit	ਟੋਆ-ਵਾਸ; ਟੋਆ-ਘਰ
dwelling house	ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ
dyrchy	ਦੋ-ਅਮਲੀ
dyeing, Ikat	ਈਕਾਤ ਰੰਗਾਈ
dynastic war	ਰਾਜਬੰਸੀ ਯੁੱਧ
dynasty	ਰਾਜਬੰਸ
dynasty tomb	ਰਾਜਬੰਸ ਮਕਬਰਾ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚ)
dyss	ਦੀਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

E

eagle	ਉਕਾਬ (ਇਹ ਇਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਵੀ ਹੈ)
Earl	ਅਰਲ
early historic sites	ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਥਾਵਾਂ
Earth Goddess	ਧਰਤੀ ਦੇਵੀ
Easter Rising	ਈਸਟਰ ਬਗਾਵਤ, ਈਸਟਰ ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ (ਆਇਰਲੈਂਡ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਆਇਰਿਸ਼ ਰੀਪਬਲੀਕਨ ਬਰੱਦਰ-ਹੁਡ ਦੇ ਨੇਤਾ—ਪੀ.ਐੱਚ. ਪੀਅਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1916 ਤੋਂ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1916 ਤਕ ਡਬਲਿਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਬਗ਼ਾਵਤ)
Eastern Pact	ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪੈਕਟ
Eastern Question	ਪੂਰਬੀ ਸਮੱਸਿਆ (ਤੁਰਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਪਰ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਾਰਨ ਦੱਖਣ ਪੂਰਬੀ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

economic boycott	ਆਰਥਿਕ ਬਾਈਕਾਟ
economic nationalism	ਆਰਥਿਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ, ਆਰਥਿਕ ਰਾਸ਼ਟਰ-ਵਾਦ
edging knife	ਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚਾਕੂ
edict	ਫ਼ਰਮਾਨ, ਧਰਮ-ਆਦੇਸ਼
edifice	ਇਮਾਰਤ, ਭਵਨ, ਮਾੜ੍ਹੀ
einkorn	ਆਈਨਕੌਰਨ (ਇਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਣਕ, ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਰਪ ਦੇ ਕਈ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਉਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ)
eisphora	ਇਸਫੋਰਾ
elaphebolia	ਇਲਾਫ਼ੇਬੋਲੀਆ
election	ਚੋਣ, ਚੁਣਨਾ
election, by or bye	ਉਪ-ਚੋਣ
election tribunal	ਚੋਣ ਟ੍ਰੀਬਿਊਨਲ
elector	ਚੋਣਕਾਰ, ਮਤਦਾਤਾ
electoral college	ਚੋਣਕਾਰ ਮੰਡਲ
electorate	ਚੋਣਕਾਰ ਸਮੂਹ, ਚੋਣ-ਖੇਤਰ
eleutheria	ਐਲੂਥੇਰੀਆ
elf bore	ਪਰੀ ਕੋਟਰ, ਪਰੀ ਖੁੱਡ
elf dart	ਪਰੀ ਤੀਰ
ellipsoid	ਅੰਡਾਕਾਰਵੀਂ, ਅੰਡਾਕਾਰ
elysium	ਬੈਕੁੰਠ-ਧਾਮ, ਸਵਰਗ, ਈਲੀਸੀਅਮ
emancipation	ਮੁਕਤੀ, ਬੰਧਨ-ਮੁਕਤੀ, ਉਧੱਾਰ
Emancipation of the Serfs	ਗ਼ੁਲਾਮ-ਮੁਕਤੀ, ਦਾਸ-ਮੁਕਤੀ (ਮਾਰਚ, 1861)
embalming	ਲਾਸ਼-ਲੇਪਣ
embargo	ਘਾਟਬੰਦੀ; ਮਨਾਹੀ, ਰੋਧ
embassy	ਰਾਜਦੂਤਾਵਾਸ, ਸਫ਼ਾਰਤਖ਼ਾਨਾ
emergency	ਸੰਕਟਕਾਲ, ਸੰਕਟ, ਸੰਕਟਕਾਲੀ ਸਥਿਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

emigre government	ਪਰਵਾਸੀ ਸਰਕਾਰ
Emirian	ਐਮੀਰਿਆਈ
emissary	ਏਲਚੀ
emperor	ਸਮਰਾਟ, ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ
empire	ਸਾਮਰਾਜ, ਸਲਤਨਤ
enamelling	ਮੁਲੰਮਾਕਾਰੀ, ਮੀਨਾਕਾਰੀ
enchorial	ਲੌਕਿਕ, ਦੇਸੀ, ਦੇਸ਼ਿਕ
enclosure wall	ਕਿਲ੍ਹਾ-ਵਲਗਣ, ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ
encyclical	ਪੋਪ-ਫ਼ਰਮਾਨ
endowment	ਵਕਫ਼; ਧਰਮਾਰਥ
end scraper	ਕਿਨਾਰਾ ਖੁਰਚਨੀ
enemy state	ਦੁਸ਼ਮਨ ਦੇਸ਼, ਦੁਸ਼ਮਨ ਰਾਜ
enforced halt	ਬੇਵਸੀ ਰੋਕ, ਜਬਰੀ ਰੋਕ
enfranchisement	ਵੋਟ-ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ; ਵੋਟ-ਅਧਿਕਾਰ
engraved	ਉਕਰਿਆ, ਨਕਾਸ਼ਿਆ
engraved seals	ਉਕਰੀਆਂ ਮੁਹਰਾਂ, ਨਕਾਸ਼ੀਆਂ ਮੁਹਰਾਂ
engraver	ਨਕਾਸ਼
engraving	ਨਕਾਸ਼ੀ, ਖੁਦਾਈ, ਉਕਰਕਾਰੀ
engraving, Limeuil	ਲਿਮਿਉਇਲ ਨਕਾਸ਼ੀ
engraving, Lorthet	ਲੋਰਥੇਟ ਨਕਾਸ਼ੀ
engraving, Pindal Cave	ਪਿੰਡਾਲ ਗੁਫ਼ਾ ਨਕਾਸ਼ੀ
entente Cordiale	ਮਿੱਤਰਤਾਪੂਰਵਕ ਸਮ-ਹਿਤ, ਆਂਤਾਤ ਕਾਰਦਿਅਲ
enthrone	ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਬਿਠਾਉਣਾ
envoy	ਦੂਤ
envoy, political	ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦੂਤ
Eolithic stage	ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪੱਥਰ ਯੁਗ ਸਟੇਜ, ਈਓਲਿਥਿਕ ਸਟੇਜ
Eozoic	ਆਦਿ ਜੀਵੀ, ਈਓਜ਼ੋਇਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Ephetae	ਐਫ਼ਟੀ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਅਥੀਨੀਅਨ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਕ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਹੜਾ ਕਤਲ ਦੇ ਮੁਕਦਮਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਾ ਸੀ)
Ephori	ਐਫ਼ਰੀ (ਪੁਰਾਤਨ ਸੁਪਾਰਟਾ ਦੇ ਪੰਜ ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ, ਜਿਹੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਰਖਦੀ ਸੀ)
epic poetry	ਮਹਾਂ-ਕਾਵਿ
Epicurean	ਵਿਲਾਸਵਾਦੀ, ਐਪੀਕਿਊਰੀਅਨ (ਐਪੀਕਿਊਰਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ)
epigonium	ਐਪੀਗੋਨੀਅਮ (ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨੀ ਵਾਜਾ)
epigraph	ਪੁਰਾਲੇਖ, ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ
epigraphic, monuments	ਸ਼ਿਲਾਲੇਖੀ ਯਾਦਗਾਰਾਂ
epigraphist	ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ ਮਾਹਿਰ, ਸ਼ਿਲਾਲੇਖਵੇਤਾ
epigraphy	ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ ਵਿਦਿਆ, ਪਰਾਲੇਖ ਵਿਦਿਆ
epistolographic	ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਕਲਾ, ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਕਲਾ ਸਬੰਧੀ
Epoch	ਮਹਾਯੁਗ, ਕਾਲ
Epoch, Acheulean (Acheulian)	ਐਸ਼ੂਲੀ ਮਹਾਯੁਗ, ਐਸ਼ੂਲੀ ਕਾਲ
Epoch, Aurignacian	ਆਰਿਗਨੇਸ਼ੀ ਮਹਾਯੁਗ, ਆਰਿਗਨੇਸ਼ੀ ਕਾਲ
Epoch, Azilian	ਐਜ਼ੀਲੀ ਮਹਾਯੁਗ, ਐਜ਼ੀਲੀ ਕਾਲ
Epoch, Champlainic	ਸ਼ੈਂਪਲੇਨੀ ਮਹਾਯੁਗ, ਸ਼ੈਂਪਲੇਨੀ ਕਾਲ
Epoch Chellean	ਸ਼ੈਲੀਅਨ ਮਹਾਯੁਗ, ਸ਼ੈਲੀਅਨ ਕਾਲ
Epoch, Hallstat	ਹਾਲਸਟਾੱਟ ਮਹਾਯੁਗ, ਹਾਲਸਟਾੱਟ ਕਾਲ
Epoch, human	ਮਾਨਵ ਮਹਾਯੁਗ, ਮਾਨਵ ਕਾਲ
Epoch, La Tene	ਲਾ-ਤੇਨੇ ਮਹਾਯੁਗ, ਲਾ-ਤੇਨੇ ਕਾਲ
Epoch, Magdalenian	ਮਾਗਦਲੀ ਮਹਾਯੁਗ, ਮਾਗਦਲੀ ਕਾਲ
Epoch, Mousterian	ਮੌਸਤਾਰੀ ਮਹਾਯੁਗ, ਮੌਸਤਾਰੀ ਕਾਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

poch, pre-chellean	ਪੂਰਵ ਸ਼ੈਲੀਅਨ ਮਹਾਯੁਗ, ਪੂਰਵ ਸ਼ੈਲੀਅਨ ਕਾਲ
Epoch, Solutrien	ਸੋਲਿਊਤਰੀ ਮਹਾਯੁਗ, ਸੋਲਿਊਤਰੀ ਕਾਲ
equality	ਸਮਤਾ, ਬਰਾਬਰੀ
equality of states	ਰਾਜ-ਸਮਤਾ
Era	ਸੰਮਤ, ਮਹਾ ਕਲਪ
Era, Abraham	ਅਬਰਾਹਮ ਸੰਮਤ
Era, Byzantine	ਬਾਈਜ਼ਾਂਟੀਨੀ ਸੰਮਤ
Era, Mayan	ਮਾਇਆ ਸੰਮਤ
Era, Mundane	ਮੁੰਡੇਨ ਸੰਮਤ
Era, Mundane (Alexandria)	ਮੁੰਡੇਨ (ਸਕੰਦਰੀਆ) ਸੰਮਤ
Era, Mundane (Antioch)	ਮੁੰਡੇਨ (ਐਂਟਿਆਕ) ਸੰਮਤ
Era, Mundane (Constantinople)	ਮੁੰਡੇਨ (ਕੁਸਤੁਨਤੁਨੀਆ) ਸੰਮਤ
Era, Mundane (Jewish)	ਮੁੰਡੇਨ (ਯਹੂਦੀ) ਸੰਮਤ
Era, Yao (Chinese)	ਯਾਓ (ਚੀਨੀ) ਸੰਮਤ
Eros	ਈਰੋਸ (ਯੂਨਾਨੀ ਕਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਦੇਵਤਾ)
escheat	ਰਾਜਗਾਮੀ (ਜਾਇਦਾਦ)
Eskimo Rock Hut	ਐਸਕੀਮੋ ਪੱਥਰ-ਝੌਂਪੜੀ
Eskimo Snow House	ਐਸਕੀਮੋ ਬਰਫ਼-ਘਰ, ਐਸਕੀਮੋ ਹਿਮ-ਘਰ
Eskimo Umiak	ਐਸਕੀਮੋ ਉਮਿਅਕ (ਬੇੜੀ)
espionage	ਜਸੂਸੀ
etched head	ਰੇਖਿਤ ਮਣਕਾ, ਉਕਰਿਆ ਮਣਕਾ
etesiae	ਅਟੀਜ਼ੀ
ethical convention	ਨੈਤਿਕ ਪਰੰਪਰਾ
ethnic element	ਨਸਲੀ ਤੱਤ
ethnic strain	ਨਸਲੀ ਰੁਚੀ, ਨਸਲੀ ਅੰਸ਼
ethno-historian	ਮਾਨਵਜਾਤੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ
ethno-history	ਮਾਨਵਜਾਤੀ ਇਤਿਹਾਸ
ethnological principle	ਮਾਨਵਜਾਤੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਨਸਲੀ ਸਿਧਾਂਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ethnology	ਮਾਨਵਜਾਤੀ ਵਿਗਿਆਨ, ਨਸਲੀ ਵਿਗਿਆਨ
eucharist	ਯੂਕਾਰਿਸਟ (ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਭੋਜ ਸੰਸਕਾਰ)
Eupatridae	ਯੂਪੈਟਰੀਡੇ
evolution, biological	ਜੀਵ-ਵਿਕਾਸ
evolution, cultural	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਵਿਕਾਸ
evolution, cumulative	ਸੰਚਵਾਂ ਵਿਕਾਸ, ਸਮੂਹ-ਵਿਕਾਸ
evolution, divergent	ਅਪਸਾਰੀ ਵਿਕਾਸ
evolution, explosive	ਅਚਣਚੇਤੀ ਵਿਕਾਸ
excarnation	ਨਿਰਮਾਸਕਰਣ, ਮਾਂਸ ਲਾਹੁਣਾ
exile	ਜਲਾਵਤਨੀ, ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ
expansionist	ਵਿਸਤਾਰਵਾਦੀ
exploitation	ਸ਼ੋਸ਼ਣ; ਉਪਯੋਗ
exploration	ਖੋਜ, ਭਾਲ
extended burial	ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਦਫ਼ਨੀਣ
external affairs	ਬਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲੇ
extra revet	ਅਧਿਕ ਪੁਸ਼ਤਾ
extra territorial	ਅਪਰਦੇਸ਼ੀ
extremism	ਅਤਿਵਾਦ
eye idol	ਨੇਤਰ-ਮੂਰਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

F

Fabian socialism	ਫ਼ੇਬੀਅਨ ਸਮਾਜਵਾਦ
fable	ਮਿਥਿਹਾਸਿਕ ਕਹਾਣੀ, ਮਨਘੜਤ ਕਹਾਣੀ
fabricate	ਘੜਨਾ, ਬਣਾਉਣਾ
fabricator	ਰਚਕ, ਜਾਅਲਸਾਜ਼; ਰਚਨ-ਯੰਤਰ
facade	ਮੁਹਾਂਦਰਾ, ਮੱਥਾ, ਅੱਗਾ (ਉਸਾਰੀ ਦਾ)
face urns	ਮੁੱਖ ਕਲਸ਼
factionalism	ਗੁਟਬੰਦੀ, ਧੜੇਬਾਜ਼ੀ
faience	ਫ਼ੇਐਂਸ (ਚੀਨੀ ਮਿੱਟੀ ਆਦਿ ਦੇ ਨਕਸ਼ੀ ਕੀਤੇ ਬਰਤਨ ਆਦਿ)
family, aboriginal	ਆਦਿਵਾਸੀ ਪਰਿਵਾਰ
family, human	ਮਾਨਵ-ਪਰਿਵਾਰ
family, Indo-Germanic	ਹਿੰਦ-ਜਰਮਨੀ ਪਰਿਵਾਰ
family, Indo-Hittite	ਹਿੰਦ-ਹਿਟਾਇਟ ਪਰਿਵਾਰ
family, joint	ਸਾਂਝਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ
family, Mid Palaeolithic	ਮੱਧ-ਪੁਰਾ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ ਪਰਿਵਾਰ
family, palaeolithic	ਪੁਰਾ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ ਪਰਿਵਾਰ ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ ਪਰਿਵਾਰ
family feast	ਪਰਿਵਾਰ ਭੋਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

famine	ਕਾਲ
famine relief	ਕਾਲ ਸਹਾਇਤਾ
fascism	ਫ਼ਾਸਿਸਟਵਾਦ
fascist	ਫ਼ਾਸਿਸਟ
fasti	ਫ਼ਾਸਟੀ
fatherland	ਪਿਤਰ ਭੂਮੀ, ਪਿਤਾ-ਭੂਮੀ
faunus	ਫ਼ਾੱਨਸ
favonius	ਪੱਛਮੀ ਪੌਣ, ਫ਼ੈਵੋਨੀਅਸ
fayence	ਫ਼ੇਐਂਸ (ਚਮਕੀਲੇ ਰੰਗਦਾਰ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ)
februus	ਫ਼ਬਰੂਸ
feciales	ਫ਼ੇਸੀਅਲੇਸ
federalism	ਸੰਘਵਾਦ
federal state	ਸੰਘ-ਰਾਜ, ਫ਼ੈਡਰਲ ਰਾਜ
Fei	ਫ਼ੇਈ (ਸਫ਼ੈਦ ਪੱਥਰ ਦੇ ਬਣੇ ਸਿੱਕੇ)
felicitas	ਫ਼ੇਲਿਸਿਟਸ
felspar	ਫ਼ੈੱਲਸਪਾਰ (ਇਕ ਖਣਿਜ)
fenni	ਫ਼ੈਨੀ
feriae	ਫ਼ਿਰੀ (ਤਿਉਹਾਰੀ ਦਿਨ)
feronia	ਫ਼ੈਰੋਨੀਆ
ferro-lithic	ਲੋਹ-ਪੱਥਰੀ
fertile crescent	ਚਾਪਨੁਮਾ ਉਪਜਾਊ ਇਲਾਕਾ (ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਉਪਜਾਊ ਇਲਾਕਾ)
festoon	ਝਾਲਰ
fetiales	ਫ਼ੇਸ਼ੀਅੱਲੇਸ
feudalism	ਸਾਮੰਤਵਾਦ
fiddle idol	ਬੇਲਾ-ਮੂਰਤੀ
figurim	ਛੋਟੀ ਮੂਰਤੀ; ਆਕਾ-ਬਾਕਾ
filagree work	ਜ਼ਰੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਤਿੱਲੇ ਦਾ ਕੰਮ
financial	ਵਿੱਤੀ, ਵਿੱਤ ਸਬੰਧੀ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

finial	ਕਲਸ, ਫ਼ਿਨੀਅਲ
first settlers	ਪ੍ਰਥਮ ਨਿਵਾਸੀ, ਪਹਿਲੇ ਆਬਾਦਕਾਰ
fisc (fiscus)	ਰਾਜ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ (ਰੋਮਨ)
fiscal policy	ਮਾਲੀ ਨੀਤੀ
fish gorge	ਬੰਸੀ (ਮੱਛੀ ਫੜਨ ਲਈ ਡੋਰੀ ਤੇ ਕਾਂਟਾ)
fish spear	ਮੱਛੀ-ਭਾਲਾ
flag, national	ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡਾ
flake, Acheulean	ਐਸ਼ੂਲੀ ਸ਼ਲਕ, ਐਸ਼ੂਲੀ ਛਿਲਕਾ
flake, Cromerian	ਕ੍ਰੋਮਰੀ ਸ਼ਲਕ, ਕ੍ਰੋਮਰੀ ਛਿਲਕਾ
flake tool	ਸ਼ਲਕ-ਔਜ਼ਾਰ, ਛਿਲਕਾ ਔਜ਼ਾਰ
flake scar	ਸ਼ਲਕ-ਨਿਸ਼ਾਨ, ਛਿਲਕਾ ਨਿਸ਼ਾਨ
flaking, controlled	ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸ਼ਲਕਣ
flaking fish	ਮੱਛੀ-ਸ਼ਲਕਣ
flaking, prismatic	ਪ੍ਰਿਜ਼ਮੀ ਸ਼ਲਕਣ
flaking, secondary	ਗੌਣ ਸ਼ਲਕਣ
flamen	ਫ਼ਲੈਮਨ (ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇਵਤਾ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ)
flanged celt	ਕੰਰਦਾਰ ਸੈੱਲਟ
flank wall	ਪਾਸੇ ਦੀ ਕੰਧ, ਬਗ਼ਲੀ ਕੰਧ
flaring rim	ਫੈਲਿਆ ਕਿਨਾਰਾ
flat base	ਚਪਟਾ ਤਲਾ, ਪੱਧਰਾ ਆਧਾਰ
flat rock floor	ਪੱਧਰੀ ਚਟਾਨ-ਸਤ੍ਹਾ
flat topped hill	ਪੱਧਰ-ਸਿਖਰੀ ਪਹਾੜੀ
flense	ਖੱਲ ਉਤਾਰਨਾ
flint, eccentric	ਵਿਲੱਖਣ ਚਕਮਾਕ
flint, nodular	ਗਿਲਟੀਦਾਰ ਚਕਮਾਕ
flint, pigmy	ਬੌਣਾ ਚਕਮਾਕ, ਛੋਟਾ ਚਕਮਾਕ
flint hoe	ਚਕਮਾਕ ਕਹੀ, ਚਕਮਾਕ ਕੁਦਾਲ
flint implement	ਚਕਮਾਕ ਸੰਦ, ਚਕਮਾਕ ਦੇ ਔਜ਼ਾਰ
flint knapping	ਚਕਮਾਕ ਤੋੜਨਾ
flint mine	ਚਕਮਾਕ ਖਾਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

flint saw	ਚਕਮਾਕ ਆਰਾ, ਚਕਮਾਕ ਆਰੀ
flint sickle	ਚਕਮਾਕ ਦਾਤਰੀ
flint tool	ਚਕਮਾਕ ਸੰਦ, ਚਕਮਾਕ ਔਜ਼ਾਰ
floor leader	ਸਦਨੀ ਦਲ-ਨੇਤਾ
floral design	ਫੁੱਲਕਾਰੀ, ਫੁੱਲਦਾਰ ਨਮੂਨਾ
fluted	ਗੁਲਾਬਦਾਰ, ਪਹਿਲੂਦਾਰ
foliage pattern	ਬੇਲਬੂਟੇਦਾਰ ਨਮੂਨਾ
foliated	ਬੇਲਬੂਟੇਦਾਰ
folk	ਜਨ, ਲੋਕ
folk, Al-Ubaid	ਅਲ-ਉਬੇਦ ਜਨ
folk, beaker	ਬੀਕਰ ਜਨ
folk, Halaf	ਹਲਾਫ ਜਨ
folk, Michelsberg	ਮਿਚਲਸਬਰਗ ਜਨ
folk, painted pottery	ਚਿਤਰਿਤ ਭਾਂਡੇ ਜਨ
folk belief	ਲੋਕ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ
folk custom	ਲੋਕ ਰਿਵਾਜ
folk ethics	ਲੋਕਾਚਾਰ
folk-lore	ਲੋਕ ਕਥਾ
folk migration	ਲੋਕ ਪਰਵਾਸ, ਲੋਕ ਪਰਵਾਸਣ
folk mind	ਲੋਕ ਮਨ, ਲੋਕ ਚਿੱਤ
folk myth	ਲੋਕ ਮਿਥਿਹਾਸ-ਕਥਾ
food collecting stage	ਖੁਰਾਕ ਸੰਗ੍ਰਹਿਣ ਅਵਸਥਾ
food offering	ਭੋਜਨ ਚੜ੍ਹਾਵਾ
food vessel	ਭੋਜਨ ਭਾਂਡਾ
forced labour	ਵਗਾਰ, ਬੇਗਾਰ
foreign policy	ਬਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ
foreign relations	ਬਦੇਸ਼ੀ ਸਬੰਧ
fore-runner	ਪੂਰਵਗਾਮੀ
forest habitat	ਵਣ-ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ
forked base bone lance point	ਦੋ-ਸ਼ਾਖੀ ਆਧਾਰ ਵਾਲਾ ਹੱਡੀ ਦਾ ਬੱਲਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

forked stick	ਦੋ-ਸ਼ਾਖੀ ਸੋਟੀ
forms, microlithic	ਸੂਖਮ ਪੱਥਰ-ਨਮੂਨੇ
fornacalia	ਫ਼ੋਰਨੇਕੇਲੀਆ
fort	ਕਿਲ੍ਹਾ, ਕੋਟ
fortified citadel	ਫ਼ਸੀਲਦਾਰ ਕਿਲ੍ਹਾ
fortify	ਕਿਲ੍ਹਬੰਦੀ ਕਰਨੀ
fortress	ਛੋਟਾ ਕਿਲ੍ਹਾ, ਗੜ੍ਹੀ
fortunatae	ਫ਼ਾਰਚੂਨਾਤੇ
forum	ਫ਼ੋਰਮ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਦੀ ਨਿਆਂ-ਸਭਾ)
forward positions	ਅਗਲੇ ਮੋਰਚੇ
forward post	ਅਗਲੀ ਚੌਕੀ
fossil ape	ਫ਼ਾਸਿਲ ਬਾਂਦਰ
fossiliferous	ਫ਼ੌਸਿਲਮਈ
fossilman	ਫ਼ਾਸਿਲ ਮਾਨਵ
four freedoms	ਚਾਰ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ (ਐਫ. ਡੀ. ਰੂਜ਼ਵੈਲਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈਆਂ ਚਾਰ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ)
foyer	ਫ਼ੋਇਰ
fraternity	ਭਾਈਬੰਦੀ, ਭਾਈਚਾਰਾ
free	ਸੁਤੰਤਰ, ਮੁਕਤ, ਆਜ਼ਾਦ; ਸੁਤੰਤਰ ਕਰਨਾ, ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ, ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਨਾ
freedom	ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ
freedom of open sea	ਮੁਕਤ-ਸਾਗਰ-ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਖੁਲ੍ਹਾ-ਸਾਗਰ-ਸੁਤੰਤਰਤਾ
freedom of press	ਪ੍ਰੈੱਸ-ਸੁਤੰਤਰਤਾ
freedom of speech	ਬੋਲ-ਚਾਲ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ
free navigation	ਬੇਰੋਕ ਜਹਾਜ਼ਰਾਨੀ, ਨਿਰਬਾਧ ਨੌ-ਚਾਲਣ
free territory	ਸੁਤੰਤਰ ਇਲਾਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

free trade	ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ, ਖੁਲ੍ਹਾ ਵਪਾਰ
free world	ਸੁਤੰਤਰ ਸੰਸਾਰ
fret	ਉਕਰਕਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਕਟਾਣ ਦਾ ਕਮ ਕਰਨਾ, ਫ਼ੈਟ
fret work	ਉਕਰਕਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਕਟਾਣ ਦਾ ਕੰਮ
friendly countries	ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼
full sovereign state	ਪੂਰਣ ਪ੍ਰਭਤਾਧਾਰੀ ਰਾਜ
function	ਕਾਰਜ; ਸਮਾਰੋਹ
functionalism	ਕਾਰਜਵਾਦ
fundamental freedoms	ਮੂਲ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ
funeral feast	ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਭੋਜ
funeral jar	ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕਲਸ਼, ਮਾਤਮੀ ਕਲਸ਼
funeral pile	ਚਿਤਾ, ਚਿਖਾ
funeral show or game	ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਉਤਸਵ, ਮਾਤਮੀ ਉਤਸਵ
funerary cult	ਮਿਰਤਕ ਸਰੀਰ-ਉਪਾਸਨਾ, ਸ਼ਵ-ਪੂਜਾ
funerary goddess	ਅੰਤਮ ਸੰਸਸਾਰ ਦੇਵੀ
funerary monument	ਅੰਤਮ ਸੰਸਾਰ ਸਮਾਰਕ, ਮਾਤਮੀ ਯਾਦਗਾਰ
funerary vase	ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕਲਸ, ਮਾਤਮੀ ਕਲਸ਼

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

G

gable end	ਤਿਕੋਣਾ ਛੱਜਾ, ਤਿਕੋਣਾ ਕਿਨਾਰਾ
gallery grave	ਗੈਲਰੀ-ਕਬਰ
galli	ਗੈਲੀ
Gammarus	ਗੈਮੇਰਸ
gateway	ਮੁਖ ਦੁਆਰਾ, ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ
gawra	ਗਾਵਰਾ
gazette	ਗਜ਼ਟ, ਰਾਜ-ਪੱਤਰ
gehenna	ਨਰਕ, ਜਹੱਨਮ, ਗੈਹੇਨਾ
genealogical table	ਸ਼ਜਰਾ-ਨਸਬ, ਬੰਸਾਵਲੀ, ਬੰਸ-ਸਾਰਣੀ, ਕੁਰਸੀਨਾਮਾ
genealogy	ਬੰਸਾਵਲੀ
general salute	ਜਨਰਲ ਸਲਾਮੀ
gens	ਗੋਤਰ
gentile	ਗ਼ੈਰ-ਯਹੂਦੀ, ਜੈਂਟਾਈਲ
genus	ਬੰਸ, ਜੀਨਸ
genus, Hamites	ਹੈਮਾਈਟੀਜ਼ ਬੰਸ
genus, Hominidae	ਹੋਮੀਨਿਡੀ ਬੰਸ
genus, Palaeopithecus	ਪੈਲੀਓਪਿਥੀਕਸ ਬੰਸ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

genus, Protocaris	ਪ੍ਰੋਟੋਕੈਰਿਸ ਬੰਸ
genus, proto-ceratops	ਪ੍ਰੋਟੋਸਿਰੈਟਾੱਪਸ ਬੰਸ
genus, sub	ਉਪ-ਜੀਨਸ
geochronology	ਭੂ-ਕਾਲ-ਕ੍ਰਮ
geological process	ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ
geological stratification	ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਤੱਰੀਕਰਣ
gestapo	ਗੈਸਟਾਪੋ (ਨਾਜ਼ੀਵਾਦ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਗੁਪਤ ਪੁਲਿਸ)
Ghassulian farming	ਗਾਸੂਲੀ ਖੇਤੀ
Ghassulian sherd	ਗਾਸੂਲੀ ਠੀਕਰਾ
Giant's tomb	ਦੈਂਤ ਦਾ ਮਕਬਰਾ
Gigantopteris	ਜਾਈਗੈਂਟਾੱਪਟੈਰਿਸ
gimlet	ਗਿਮਲਿਟ (ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਔਜ਼ਾਰ)
girasol	ਜਿਰਾਸੋਲ (ਇਕ ਕੀਮਤੀ ਪੱਥਰ)
glacial	ਹਿਮਾਨੀ, ਬਰਫਾਨੀ; ਹਿਮ-ਨਦੀ; ਗਲੇਸ਼ਲ
glacial chronology	ਹਿਮਾਨੀ ਕਾਲਕ੍ਰਮ
glocial deposit	ਹਿਮਾਨੀ ਨਿਖੇਪ
glacial period	ਹਿਮ-ਕਾਲ, ਹਿਮ ਕਲਪ
glacial phenomenon	ਹਿਮ-ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ
glacial varve sequence	ਹਿਮਾਨੀ ਵਾਰਵ ਅਨੁਕ੍ਰਮ
glaciation	ਹਿਮਾਨੀਕਰਣ
global affairs	ਵਿਸ਼ਵ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਵਿਸ਼ਵ ਮਾਮਲੇ
global leadership	ਵਿਸ਼ਵ ਅਗਵਾਈ, ਵਿਸ਼ਵ ਲੀਡਰੀ
globular beaker (basket)	ਗੋਲਾਕਾਰ ਬੀਕਰ (ਟੋਕਰੀ)
globular bowl	ਗੋਲ ਪਿਆਲਾ
goblet	ਜਾਮ
goddess, mother	ਮਾਤ-ਦੇਵੀ, ਮਾਂ-ਦੇਵੀ
goetic magic	ਕਾਲਾ ਜਾਦੂ
golden age	ਸਵਰਣ ਯੁਗ, ਸੁਨਹਿਰੀ ਕਾਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

good neighbour policy	ਸਦ-ਪੜੌਸੀ ਨੀਤੀ, ਸਦ-ਗੁਆਂਢੀ ਨੀਤੀ
gorget	ਗਲੂਬੰਦ, ਗੋਰਜੈੱਟ
gouge	ਗੁਜ (ਤਰਖਾਣਾਂ ਦਾ ਇਕ ਔਜ਼ਾਰ)
Goura	ਗੌਰਾ (ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸੰਗੀਤ-ਸਾਜ਼)
government	ਸਰਕਾਰ, ਸ਼ਾਸਨ
government, constitutional	ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸਰਕਾਰ
government, elective	ਚੋਣਵੀਂ ਸਰਕਾਰ
government, federal	ਸੰਘ ਸਰੌਕਾਰ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ
government, hereditary	ਪੁਸ਼ਤੈਨੀ ਸਰਕਾਰ
government, parliamentary	ਸੰਸਦੀ ਸਰਕਾਰ
government, presidential	ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਕਾਰ, ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਸਰਕਾਰ
government, representative	ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਸਰਕਾਰ
government, unitary	ਏਕਾਤਮਿਕ ਸਰਕਾਰ
government-in-exile	ਨਿਰਵਾਸੀ ਸਰਕਾਰ
Governor	ਰਾਜਪਾਲ, ਗਵਰਨਰ
Governor General	ਮਹਾ ਰਾਜਪਾਲ, ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ
graffito	ਗਰੈਫ਼ਿਟੋ
grand dutchy	ਗਰੈਂਡ ਡੱਚੀ
grand remonstrance	ਮਹਾ-ਵਿਰੋਧ-ਪੱਤਰ, ਗਰੈਂਡ ਰੀਮਾਂਸਟਰੈਂਸ (ਸੰਨ 1641 ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਲਸ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਰਜ਼ੀ)
grave	ਕਬਰ, ਮਕਬਰਾ, ਸਮਾਧੀ
grave, boat taxe	ਚੱਪੂਨੁਮਾ ਕਬਰ, ਨੌਕਾ ਕੁਠਾਰ ਕਬਰ
grave, Kujavish	ਕੁਜਾਵਿਸ਼ ਕਬਰ
grave, ochre	ਗੇਰੂ-ਕਬਰ
grave goods	ਕਬਰ ਦਾ ਸਾਮਾਨ, ਕਬਰ ਸਮੱਗਰੀ
gravel terrace	ਬਜਰੀ ਦਾ ਚੌਤਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

graver	ਛੈਣੀ, ਟਾਂਕੀ; ਨਕਾਸ਼
graver, angle	ਕੋਣੀ ਛੈਣੀ, ਤਿਕੋਣੀ ਟਾਂਕੀ
graver, flat	ਚਪਟੀ ਛੈਣੀ, ਚਪਟੀ ਟਾਂਕੀ
graver, screw driver	ਪੇਚਕਸਨੁਮਾ ਛੈਣੀ
grave stone	ਸਮਾਧੀ ਪੱਥਰ, ਕਬਰ ਪੱਥਰ
great interglacial period	ਮਹਾ ਅੰਤਰ-ਹਿਮ ਕਲਪ
great powers	ਵਡੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ
green stone nose pin	ਸਬਜ਼ਾ ਲੌਂਗ, ਸਬਜ਼ਾ ਕੋਕਾ
grey uruk ware	ਭੂਸਲੇ ਉਰੂਕ ਬਰਤਨ
grey ware settlement	ਭੂਸਲੇ ਬਰਤਨ-ਬਸਤੀ
grimaldi	ਗ੍ਰੀਮਾਲਡੀ
grinding stone	ਚੱਕੀ; ਸਾਣ
gritty core	ਕੰਕਰੀਲਾ ਕੋਡ, ਕੰਕਰੀਲਾ ਕੋਰ
grooved axe	ਝਰੀਦਾਰ ਕੁਹਾੜਾ
grooved sinker	ਝਰੀਦਾਰ ਮੱਜਕ
grotesque	ਵਿਰੂਪ
ground stonework	ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਪੱਥਰ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ
group, genetic	ਜਨਨ ਸਮੂਹ
group, lineage	ਬੰਸ-ਸਮੂਹ
group, Proto-Australoid	ਪ੍ਰੋਟੋ ਆਸਟ੍ਰੇਲੌਇਡ ਸਮੂਹ
group, social	ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੂਹ
group, consciousness	ਸਮੂਹ- ਚੇਤਨਤਾ
gryps (gryphus, griffin)	ਗ੍ਰਿਪਸ(ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਜਾਵਟ)ਗ੍ਰਿਫ਼ਸ,ਗ੍ਰਿਫ਼ਿਨ
guaca	ਗਵਾਕਾ
guild socialism	ਗਣ-ਸਮਾਜਵਾਦ, ਗਿਲਡ ਸਮਾਜਵਾਦ
gumbotil	ਗਮਬੋਟਿਲ
Gumelnita pottery	ਗੁਮੇਲਨਿਤਾ ਭਾਂਡੇ
Gunz period	ਗੁੰਜ਼ ਕਲਪ
Gyge	ਗਾਈਗੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

H

habitation	ਵਾਸ, ਨਿਵਾਸ
habitation level	ਨਿਵਾਸ-ਪੱਧਰ
hache	ਹੇਸ਼ (ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਔਜ਼ਾਰ)
hack	ਹੈਕ (ਇਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਸੰਦ)
hackmore	ਲਗਾਮ
hafting	ਮੁੱਠਾ ਲਗਾਉਣਾ
Hague Conference	ਹੇਗ ਕਾਨਫਰੰਸ (ਸੰਨ 1899)
hair work	ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਕੰਮ, ਵਾਲ-ਸ਼ਿਲਪ
hako	ਹੈਕੋ
Halaf phase	ਹਲਾਫ਼ ਅਵਸਥਾ
halberd	ਫਹੁੜਾ, ਪਰਸਾ
hallcist	ਹਾਲਸਿਸਟ
hall mote (hall-moot)	ਹੱਲ ਮੂਟ (ਕਿਸੇ ਮੇਨਰ ਦੇ ਲਾਰਡ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਲਤ)
halter	ਰੱਧਕ; ਫਾਹੀ
hammer, purgatory	ਧਮਲੈਕ-ਹਥੌੜਾ (ਚਕਮਾਕ ਪੱਥਰ ਦਾ ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਥੌੜਾ)
hammer stone	ਘਨ, ਹਥੌੜਾ-ਪੱਥਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

hamock	ਝੂਲਾ, ਹੈਮਕ
Hammurabi, Code of	ਹਮੂਰਾਬੀ ਸੰਘਤਾ (ਹਮੂਰਾਬੀ -ਬੈਬੇਲੋਨੀਆ ਦਾ ਸਮਰਾਟ)
han	ਹਨ, ਹਾਨ
hand axe	ਹੱਥ-ਕੁਹਾੜਾ, ਕੁਹਾੜਾ
hand brick	ਹੱਥ ਦੀ ਬਣੀ ਇੱਟ
happu	ਹਾਪੂ (ਚੀਨੀ ਢੋਲ)
harmika	ਹਰਮਿਕਾ
harpoon	ਕੰਡਿਆਲੀ ਬਰਛੀ, ਹਾਰਪੂਨ
hatchet	ਗੰਡਾਸਾ, ਬਸੋਲਾ, ਹੈਚਟ
hatstone	ਹੈਟਸਟੋਨ
head borough	ਹੈੱਡ ਬਰੋ (ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਲੀਸਿਆਈ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਇਕ ਛੋਟਾ ਅਧਿਕਾਰੀ)
heart shaped motif	ਦਿਲਨੁਮਾ ਨਮੂਨਾ
heathen	ਮਲੇਛ, ਕਾਫ਼ਰ
heb sed	ਹੈਬ ਸੈਡ (ਮਿਸਰ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰਸਮ)
hecatesia	ਹੈਕੇਟੇਸੀਆ
hecatomb	ਸਤਮੇਧ, ਸੌ-ਪਸ਼ੂ-ਬਲੀ
heeled cairn	ਅੱਡੀਨੁਮਾ ਸੰਗੋਰਾ
Heidelberg man	ਹਾਈਡਲਬਰਗ ਮਾਨਵ
heir	ਵਾਰਸ, ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ
helepohlis	ਹੈਲੀਪੋਲਿਸ
hele stone	ਬਲੀ-ਪੱਥਰ, ਹੀਲ-ਪੱਥਰ
heliacal setting	ਸੂਰਜ-ਅਸਤ
heliaea	ਹੇਲੀਈਆ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸਭਾ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ)
helmsman	ਜਹਾਜ਼ਰਾਨ, ਮਲਾਹ
henge monument	ਹੈਂਜ ਯਾਦਗਾਰ
hepatoscopy	ਜਿਗਰ ਵਿਦਿਆ
hereditary chief	ਜੱਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਪੁਸ਼ਤੈਨੀ ਸਰਕਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

heretic	ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ, ਅਧਰਮੀ, ਕਾਫ਼ਰ
Her Excellency	ਹਰ ਐਕਸੀਲੈਂਸੀ, ਪਰਮ ਸ਼ਰੇਸ਼ਠਾ
hermae	ਹਰਮੀ
Her Majesty	ਹਰ ਮੈਜੈਸਟੀ, ਪਰਤਾਪੀ ਮਹਾਰਾਣੀ
Herodian	ਹੈਰੋਦੀ (ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ)
heroic verse	ਵੀਰਗਾਥਾ, ਵਾਰ
hetaira (hetaera)	ਵੇਸਵਾ, ਕੰਜਰੀ, ਹੈਟੇਰਾ
hieracosphinx	ਬਾਜ਼ਮੁਖੀ ਸਫ਼ਿੰਕਸ
hierarchy	ਪਦਵੀ ਤਰਤੀਬ, ਮਹੰਤਸ਼ਾਹੀ
hieratic	ਪ੍ਰੋਹਤਾਈ ਹੀਰਾਟਿਕ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਦੀ ਇਕ ਲਿਪੀ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰੰਤੂ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਧਾਮਰਿਕ ਕਿਰਤਾਂ ਲਈ ਹੀ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਲਗ ਪਈ ਸੀ)
hieroglyphic character (ideographic)	ਚਿੱਤਰ-ਲਿਪੀ (ਭਾਵ-ਲਿਪੀ)
hieroglyphic character (phonetic)	ਚਿੱਤਰ-ਲਿਪੀ (ਧੁਨਿਕ)
hieroglyphic script	ਚਿੱਤਰ-ਲਿਪੀ
hieroglyphic symbol	ਚਿੱਤਰ-ਲਿਪੀ ਪ੍ਰਤੀਕ
High Commissioner	ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ
hill fort	ਪਹਾੜੀ ਕਿਲ੍ਹਾ
hill top fort	ਪਹਾੜੀ-ਸਿਖਰ-ਕਿਲ੍ਹਾ
hippodrome	ਘੁੜ-ਦੌੜ ਦਾ ਮੈਦਾਨ; ਹਿਪੋਡਰੋਮ
His Eminence Cardinal	ਹਿਜ਼ ਐਮੀਨੈਂਸ ਕਾਰਡੀਨਲ, ਮਹਾ ਸ਼ਰੇ-ਸ਼ਠ ਕਾਰਡੀਨਲ
His Exalted Highness	ਹਿਜ਼ ਇਗਜ਼ਾਲਟਿਡ ਹਾਈਨੈਸ, ਪਰਮ ਮਹਾਰਾਜਾ
His Excellency	ਹਿਜ਼ ਐਕਸੀਲੈਂਸੀ, ਪਰਮ ਸ਼ਰੇਸ਼ਠ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

His Excellency the Most Reverend	ਹਿਜ਼ ਐਕਸੀਲੈਂਸੀ, ਪਰਮ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ, ਪਰਮ ਸ਼ਰੇਸ਼ਠ ਮਹਾ ਆਦਰਯੋਗ
His Excellency the President	ਹਿਜ਼ ਐਕਸੀਲੈਂਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਪਰਮ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
His Grace	ਹਿਜ਼ ਗਰੇਸ, ਕਿਰਪਾ ਮੂਰਤੀ
His Highness	ਹਿਜ਼ ਹਾਈਨੈੱਸ, ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਮਹਾਰਾਜਾ
His Holiness	ਹਿਜ਼ ਹੋਲੀਨੈੱਸ, ਪਰਮ ਪਾਵਨ
His Honour	ਹਿਜ਼ ਆਨਰ, ਮਾਨਯੋਗ
His Honour Judge	ਹਿਜ਼ ਆਨਰ ਜੱਜ, ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ
His Imperial Majesty	ਹਿਜ਼ ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਮੈਜੈਸਟੀ, ਮਹਾ ਸ਼ਰੇਸ਼ਠ ਸਮਰਾਟ
His Lordship	ਹਿਜ਼ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ, ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਲਾਰਡ ਸਾਹਿਬ
His Majesty	ਹਿਜ਼ ਮੈਜੈਸਟੀ, ਪਰਤਾਪੀ ਮਹਾਰਾਜਾ
His Most Gracious Majesty the King	ਹਿਜ਼ ਮੋਸਟ ਗਰੇਸ਼ਸ ਮੈਜੈਸਟੀ ਮਹਾਰਾਜਾ, ਪਰਮ ਕਿਰਪਾਲੂ ਪਰਤਾਪੀ ਮਹਾਰਾਜਾ
His Royal Highness	ਹਿਜ਼ ਰਾਇਲ ਹਾਈਨੈੱਸ, ਰਾਜਕੁਲ ਪ੍ਰਤਿ-ਭਾਸ਼ਾਲੀ (ਪੁਰਸ਼)
historian	ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ
historical	ਇਤਿਹਾਸਕ
historical relics	ਇਤਿਹਾਸਕ ਯਾਦਗਾਰ
history	ਇਤਿਹਾਸ, ਹਿਸਟਰੀ
histriones	ਐਕਟਰ, ਅਭਿਨੇਤਾ
His Worship	ਹਿਜ਼ ਵਰਸ਼ਿਪ, ਪੂਜਨੀਕ
Hittite empire	ਹਿਟਾਇਟ ਸਾਮਰਾਜ
hobble	ਬੇਤੁੱਕੀ ਚਾਲ, ਲੰਗੜੀ ਚਾਲ, ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੈਰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ
hole, ghost	ਪ੍ਰੇਤ-ਛੇਕ (ਭਸਮੀ ਕਲਸ਼ ਸਬੰਧੀ)
hollow boring	ਖੋਖਲੇ ਵਰਮੇਂ ਨਾਲ ਵੇਧਣਾ
hollow vessel	ਖੋਖਲਾ ਪੱਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

hollow way	ਧਸਿਆ ਮਾਰਗ, ਸੁਰੰਗ
Holocene	ਨਵੀਨਤਮ ਮਹਾਯੁਗ, ਹਾਲੋਸੀਨ
Holy Alliance	ਪਵਿੱਤਰ ਸੰਧੀ, ਹੋਲੀ ਅਲਾਇੰਸ (ਆਸਟ੍ਰੀਆ, ਰੂਸ ਅਤੇ ਪਰੱਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੰਨ 1815 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਇਕ ਸੰਧੀ)
Holy Roman Empire	ਹੋਲੀ ਰੋਮਨ ਸਾਮਰਾਜ
home government	ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ
homeland	ਸਵਦੇਸ਼
Home Minister	ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰੀ
Home rule	ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ, ਹੋਮ ਰੂਲ
Hominine	ਹੋਮੀਨਾਈਨ (ਜੀਨਸ "ਹੋਮੋ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ)
hominoid	ਹੋਮੀਨਾਇਡ (ਮਨੁੱਖ ਵਰਗਾ ਫ਼ਾਸਿਲ)
Homo	ਹੋਮੋ (ਮਨੁੱਖੀ ਦਾ ਵੰਸ਼ਿਕ ਨਾਂ)
Homo faber	ਹੋਮੋ ਫ਼ੈਬਰ
Homo Heidelberg	ਹੋਮੋ ਹਾਈਡਲਬਰਗ, ਹੀਡਲਬਰਗ ਮਨੁੱਖ
Homo Neanderthalensis	ਹੋਮੋ ਨਿਆਂਡਰਥੈਲੇਂਸਿਸ, ਨਿਆਂਡਰਥਲ ਮਨੁੱਖ
Homo primigenius	ਹੋਮੋ ਪ੍ਰਾਈਮੀਜੀਨੀਅਸ, ਆਦਿਕਾਲੀ ਮਨੁੱਖ
Homo sapiens	ਹੋਮੋ ਸੇਪੀਐਂਜ਼, ਸੇਪੀਐਂਜ਼ ਮਨੁੱਖ
Homo soloensis	ਹੋਮੋ ਸੋਲੋਐਂਸਿਸ, ਸੋਲੋਐਂਸਿਸ ਮਨੁੱਖ
homotaxial	ਸਮਸਥਾਨਿਕ
hoop stick	ਚੱਕਰਦਾਰ ਛੜੀ, ਚੱਕਰਦਾਰ ਲਾਠੀ
Hoplites	ਹੌਪਲਾਈਟਸ
horatia gens	ਹੋਰੇਸ਼ੀ ਜਨ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਦੇ)
horde	ਧਾੜ, ਸਮੂਹ, ਝੁੰਡ, ਦਲ
horizontal excavation	ਸਮਤਲ ਖੁਦਾਈ, ਖਿਤਿਜੀ ਖੁਦਾਈ
house, picts	ਪਿਕਟ ਘਰ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਇੰਗਲੈਂਡ)
household god	ਗ੍ਰਿਹ-ਦੇਵਤਾ
household shrine	ਗ੍ਰਿਹ ਪੂਜਾ-ਸਥਾਨ
house urns	ਗ੍ਰਿਹ-ਆਕਾਰ ਭਸਮੀ ਕਲਸ਼
humanitarian	ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ, ਸੁਹਿਰਦਤਾਪੂਰਣ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

human right	ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ
human type	ਮਨੁੱਖ ਰੂਪੀ, ਮਾਨਵ ਪ੍ਰਰੂਪ
hunter, mammoth	ਮਹਾਨ ਸ਼ਿਕਾਰੀ
hunter fisher	ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਮਾਛੀ
hunting-craft	ਸ਼ਿਕਾਰੀ-ਸ਼ਿਲਪ
hunting group	ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਸਮੂਹ
huntsman	ਸ਼ਿਕਾਰੀ
hut circle	ਕੁਟੀ-ਘੇਰਾ, ਕੁਟੀਆ-ਘੇਰਾ
hut symbol	ਕੁਟੀ-ਪ੍ਰਤੀਕ, ਕੁਟੀਆ-ਪ੍ਰਤੀਕ
hut urn	ਕੁਟੀਆਨੁਮਾ ਭਸਮੀ ਕਲਸ਼
huyuk	ਟਿੱਲਾ
hyksos	ਹਾਈਕੌਸਸ
hymen	ਵਿਆਹ-ਗੀਤ; ਵਿਆਹ; ਕੁਆਰ-ਪਰਦਾ, ਹਾਈਮਨ (ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਆਹ-ਦੇਵਤਾ)
hypomorph	ਅਵਮਾਨਵ, ਹਾਈਪੋਮਾਰਫ
hypo style	ਬਹੁ-ਸਤੰਭੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

I

iceni	ਆਈਸੀਨਾਈ
ichthyophagi	ਇਕਥੀਓਫ਼ੇਜਾਈ (ਮੱਛੀ ਖਾਣ ਵਾਲੇ)
icon	ਮੂਰਤੀ, ਮੂਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨ
iconography	ਮੂਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨ
ideogram	ਭਾਵ-ਚਿੱਤਰ; ਚਿੱਤਰ-ਅੱਖਰ
igloo	ਇਗਲੂ (ਐਸਕੀਮੋ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਰਫ਼ ਦਾ ਘਰ)
illicit emigration	ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪਰਵਾਸ, ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ
imagery	ਖ਼ਿਆਲੀ ਮੂਰਤੀ ਕਲਾ, ਬਿੰਬਾਵਲੀ
imagines	ਖ਼ਿਆਲੀ ਮੂਰਤੀਆਂ
imperator	ਇੰਪਰੇਟਰ
imperialism	ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ
imperialist expansion	ਸਾਮਰਾਜੀ ਵਿਸਤਾਰ
implement	ਸੰਦ, ਔਜ਼ਾਰ; ਸਾਧਨ
implement, Acheulean	ਐਸ਼ੂਲੀ ਸੰਦ
implement, flint	ਚਕਮਾਕ-ਸੰਦ
implement, microlithic	ਸੂਖਮ ਪੱਥਰੀ ਸੰਦ
implement, polished stone	ਪਾਲਿਸ਼ਕ੍ਰਿਤ ਪੱਥਰੀ ਸੰਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

implement, stone	ਪੱਥਰੀ ਸੰਦ, ਪੱਥਰ ਦੇ ਸੰਦ
implements of war	ਯੁਧ-ਸਾਧਨ
impost	ਮਹਿਰਾਬ ਦਾ ਦਾਸਾ
incantation	ਮੰਤਰ, ਮੰਤਰ-ਪਾਠ
incense burner	ਧੂਪਦਾਨ, ਧੂਪਦਾਨੀ
incise	ਉਕਰਣਾ, ਛੇਦਣਾ
incising tool	ਉਕਰਣ ਸੰਦ, ਛੇਦਣ ਸੰਦ
indemnity	ਹਾਨ-ਪੂਰਤੀ
independence	ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ
Indian, American	ਅਮ੍ਰੀਕੀ ਇੰਡੀਅਨ
Indian white	ਗੋਰਾ ਅਮ੍ਰੀਕੀ ਇੰਡੀਅਨ
Indian mutiny	ਭਾਰਤੀ ਗ਼ਦਰ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਗ਼ਦਰ
Industries, Palaeolithic	ਪੂਰਵ-ਪੱਥਰ ਯੁਗੀ ਉਦਯੋਗ, ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ ਉਦਯੋਗ
industry, Abbevillian	ਐਬੇਵਿਲੀ ਉਦਯੋਗ (ਉੱਤਰੀ ਫ਼ਰਾਂਸ)
industry, Aterian	ਅਤੇਰੀ ਉਦਯੋਗ (ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ)
industry, Aurignacian	ਆਰਿਗਨੇਸ਼ੀ ਉਦਯੋਗ (ਦੱਖਣੀ ਫ਼ਰਾਂਸ)
industry, bangle	ਚੂੜੀ-ਉਦਯੋਗ
industry, Capsian	ਕੈਪਸੀ ਉਦਯੋਗ (ਉੱਤਰੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ)
industry, core and flake	ਕੋਡ ਅਤੇ ਸ਼ਲਕ ਉਦਯੋਗ, ਕੋਰ ਅਤੇ ਛਿਲਕਾ ਉਦਯੋਗ
industry, Creswellian	ਕ੍ਰੈਸਵੈਲੀ ਉਦਯੋਗ (ਇੰਗਲੈਂਡ)
industry, Darmsdenian	ਡਾਰਮਸਡੇਨੀ ਉਦਯੋਗ (ਇੰਗਲੈਂਡ)
industry, Emirian	ਐਮੀਰੀ ਉਦਯੋਗ
industry, Fauresmith	ਫ਼ੋਰੇਸਮਿਥ ਉਦਯੋਗ (ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ)
industry, flint	ਚਕਮਾਕ-ਉਦਯੋਗ
industry, Grimalidian	ਗ੍ਰੀਮਾਲਡੀ ਉਦਯੋਗ (ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਇਟਲੀ)
industry, hand axe	ਹੱਥ-ਕੁਹਾੜਾ ਉਦਯੋਗ
industry, Iceian	ਆਇਸੀ ਉਦਯੋਗ (ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪੱਥਰ ਯੁਗੀ ਯੂਰਪ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

industry, Levallois	ਲੇਵਾਲੋਈ ਉਦਯੋਗ (ਉੱਤਰੀ ਫ਼ਰਾਂਸ)
industry, Levalloiso-Mousterian	ਲੇਵਾਲੋਈ-ਮੌਸਤਾਰੀ ਉਦਯੋਗ (ਫ਼ਰਾਂਸ)
industry, Magdalenian	ਮਾਗਦਲੀ ਉਦਯੋਗ (ਫ਼ਰਾਂਸ)
industry, Magosian	ਮੈਗੋਸੀ ਉਦਯੋਗ (ਪੂਰਬੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ)
industry, Mesvinian	ਮੇਸਵਿਨੀ ਉਦਯੋਗ
industry, Olduvan	ਉਲਡੂਵਨ ਉਦਯੋਗ (ਟਾਂਗਾਨੀਕਾ)
industry, Oranian	ਓਰੈਨੀ ਉਦਯੋਗ (ਉੱਤਰੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ)
industry, Patjitanian	ਪਾਤਜੀਤੈਨੀ ਉਦਯੋਗ
industry, Perigordian	ਪੈਰੀਗਾੱਰਡੀ ਉਦਯੋਗ (ਫ਼ਰਾਂਸ)
industry, Rohri	ਰੋਹੀ ਉਦਯੋਗ (ਭਾਰਤ)
industry, Sangoan	ਸੰਗੋਈ ਉਦਯੋਗ (ਅਫ਼ਰੀਕਾ)
industry, Sbaikian	ਸਬੈਕੀਆ ਉਦਯੋਗ (ਉੱਤਰੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ)
industry, Sohan	ਸਹਾਂ ਉਦਯੋਗ (ਸੋਹਾਂ—ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕ ਨਦੀ)
industry, Stillbay	ਸਟਿਲਬੇ ਉਦਯੋਗ (ਪੂਰਬੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ)
industry, Swederian	ਸਵੀਡੇਰੀ ਉਦਯੋਗ
industry, Tahunian	ਤਾਹੂਨੀ ਉਦਯੋਗ (ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ)
industry, Tayacian	ਤਾਯਾਸੀ ਉਦਯੋਗ (ਫ਼ਰਾਂਸ)
industry, Victoria West	ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਵੈਸਟ ਉਦਯੋਗ (ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ)
industry, Wilton	ਵਿਲਟਨ ਉਦਯੋਗ (ਪੂਰਬੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ)
infidel	ਕਾਫ਼ਰ, ਮੁਨਕਰ; ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ
inheritance	ਵਿਰਾਸਤ, ਵਿਰਸਾ, ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ
inhumation	ਲਾਸ਼ ਦਫ਼ਨੀਣ
inhamationist	ਲਾਸ਼ ਦਫ਼ਨੀਣਕਾਰ, ਲਾਸ਼ ਦਫ਼ਨਕਾਰ
injustice	ਅਨਿਆਂ
inlay	ਜੜਤ
inlay work	ਜੜਤਕਾਰੀ, ਜੜਾਊ ਕੰਮ
inn	ਸਰਾਂ
inn keeper	ਸਰਾਂਪਾਲ
inscribe	ਉਕਰਣਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

nscription	ਉਕਰਾਈ; ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ
inscription, rock	ਚਟਾਨ ਉਕਰਾਈ; ਚਟਾਨ-ਲੇਖ
inscriptional sources	ਸ਼ਿਲਾ-ਲੇਖ-ਸੋਮੇਂ
intaglio	ਉਕਰੀ ਮੂਰਤੀ
integral part	ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ, ਅਨਿਖੜਵਾਂ ਅੰਗ
intercolumination	ਸਤੰਭ-ਅੰਤਰ
interglacial	ਅੰਤਰ-ਹਿਮਾਨੀ, ਅੰਤਰ ਹਿਮ
international socialism	ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਾਜਵਾਦ
inter-phase	ਅੰਤਰਕਾਲੀ ਪੜਾਉ, ਇੰਟਰਫ਼ੇਜ਼
intrados	ਮਹਿਰਾਬੀ ਵਿੰਗ, ਮਹਿਰਾਬੀ ਟੇਢ; ਮਹਿਰਾਬੀ ਕ਼ਿਰਮ
inturned entrance	ਅੰਦਰਮੁੱਖੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ
inverted rim	ਅੰਦਰ ਮੁੜਿਆ ਕਿਨਾਰਾ
Ionia	ਆਈਓਨੀਆ
Ionian school	ਆਈਓਨੀ ਸੰਪਰਦਾ
Ionic order	ਆਈਓਨੀ ਸ਼ੈਲੀ
Ipiutak culture	ਇਪਿਊਤਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
Ipswichian culture	ਇਪਸਵਿਚੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
Irene	ਆਇਰੀਨੀ (ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਦੇਵੀ)
Irish famine	ਆਇਰਲੈਂਡ ਦਾ ਕਾਲ
Irish free state	ਆਇਰਿਸ਼ ਫ਼੍ਰੀ ਸਟੇਟ, ਆਇਰਿਸ਼ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਜ
iron axe	ਲੋਹ-ਕੁਹਾੜਾ, ਕੁਹਾੜਾ
iron curtain	ਲੋਹ-ਪਰਦਾ, ਲੋਹ-ਆਵਰਣ (ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਫ਼ੌਜੀ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਰੋਕ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ)
iron pyrite	ਲੋਹ-ਪਾਈਰਾਈਟ
isolationalism	ਨਵੇਕਲਵਾਦ
isolationist	ਨਵੇਕਲਵਾਦੀ
Italo-Celtic	ਇਤਾਲਵੀ ਸੈਲਟਿਕ
ithyphallic	ਮਹਾ ਲਿੰਗੀ ਮੂਰਤੀ; ਅਸ਼ਲੀਲ ਕਵਿਤਾ
ivory carver	ਦੰਦ-ਖੰਡ ਉਕੇਰਾ, ਦੰਦ-ਖੰਡ ਉਕਰਾਈਕਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

J

Jacobins	ਜ਼ੈਕੋਬਿਨਜ਼ (ਫ਼ਰਾਂਸ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਰੁਪ)
jade	ਜੇਡ
jet armlet	ਸੰਗਮੂਸਾ ਬਾਜ਼ੂਬੰਦ
jhuming	ਝੂਮ ਕ੍ਰਿਆ ; ਝੂਮ-ਖੇਤੀ
Jingo	ਜਿੰਗੋ (ਜੰਗਬਾਜ਼ ਵਤਨਪ੍ਰਸਤ)
Jingoism	ਜਿੰਗੋਵਾਦ (ਜੰਗਬਾਜ਼ ਵਤਨਪ੍ਰਸਤੀ)
joint rule	ਸਾਂਝਾ ਸ਼ਾਸਨ
judiciary	ਨਿਆਂ-ਪਾਲਿਕਾ, ਨਿਆਂਤੰਤਰ, ਜੁਡੀਸ਼ਰੀ
jugum	ਯੁਗਮ, ਜੁਗਮ
July monarchy	ਜੁਲਾਈ ਰਾਜਤੰਤਰ (ਫ਼ਰਾਂਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਲੂਈ ਫ਼ਿਲਿਪ ਦੇ ਜੁਲਾਈ, 1830 ਤੋਂ ਫ਼ਰਵਰੀ, 1848 ਤਕ ਦੇ ਰਾਜ-ਕਾਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਭਾਂਵੇਂ ਇਸ ਕਾਲ ਵਿਚ ਵਪਾਰਿਕ ਸ੍ਰੇਣੀ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਫ਼ਰਾਂਸ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜੀਵਨ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Junker class	ਜੰਕਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਪਰੱਸ਼ਾ ਦੇ ਭੂਮੀ-ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ)
Juno	ਜੂਨੋ (ਇਕ ਦੇਵੀ)
junta	ਜੁੰਟਾ (ਇਟਲੀ ਜਾਂ ਸਪੇਨ ਦੀ ਸ਼ਾਹੀ ਕੌਂਸਲ)
Jurassic period	ਜੁਰੈਸਿਕ ਕਲਪ
juris consultant	ਕਾਨੂੰਨਦਾਨ, ਵਿਧੀਵੇਤਾ
jurisdiction, domestic	ਘਰੇਲੂ ਅਧਿਕਾਰ-ਖੇਤਰ
jurisdiction, territorial	ਇਲਾਕਾਈ ਅਧਿਕਾਰ-ਖੇਤਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

K

Ka	ਕਾ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਤ ਇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਾ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੜਾਉ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜ਼ੀਵਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਮਿਰਤੂ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਸੀ)
Kachina (Katcina)	ਕਚੀਨਾ (ਕਤਸੀਨਾ)
Kageen	ਕੈਗੀਨ
Kanagawa, Treaty of	ਕਾਨਾਗਾਵਾ-ਸੰਧੀ (31 ਮਾਰਚ ਸੰਨ 1854)
Kargushki damb	ਕਾਰਗੁਸਕੀ ਦੰਬ
keep	ਰਖੇਲ; ਗੜ੍ਹੀ, ਕੀਪ (ਮੱਧ ਕਾਲ ਦੇ ਕਿਲੇ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਭਾਗ)
keilor	ਕੀਲਰ (ਦੱਖਣੀ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਂ ਵਿਚ ਸੰਨ 1940 ਵਿਚ ਲੱਭੀ ਇਕ ਖੋਪਰੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਲੱਖ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ)
kellogg pact	ਕੈਲਾਗ ਪੈਕਟ (ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਪੈਕਟ ਨੂੰ ਜੰਗ-ਤਿਆਗ ਸਬੰਧੀ ਜਰਨਲ ਪੈਕਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

keraunia	ਕੇਰਾਨੀਆ
keyman	ਕੁੰਜੀਬਰਦਾਰ
key site	ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ
khetem	ਖੇਤਮ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਦੀ ਇਕ ਗੋਲਾਕਾਰ ਮੁਹਰ, ਜੋ ਇਕ ਇੰਚ ਤੋਂ ਚਾਰ ਇੰਚ ਤਕ ਲੰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ)
king	ਰਾਜਾ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਨਰੇਸ਼
kingdom	ਰਾਜ, ਸਲਤਨਤ
king-in-council	ਸਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਮਹਾਰਾਜਾ, ਕੌਂਸਲ ਸਹਿਤ ਮਹਾਰਾਜਾ
king-in-parliament	ਸਸੰਸਦ ਮਹਾਰਾਜਾ, ਸੰਸਦ ਸਹਿਤ ਮਹਾਰਾਜਾ
kinship, matrilineal (kinship, uterine)	ਮਾਤਪੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ
kinship, patrilineal (agnatic kinship)	ਪਿਤਾਪੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ
kinship, totemic	ਟੋਟੈਮੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ
kiosk	ਕਿਓਸਕ
koine	ਕੋਇਨਾ, ਕੋਇਨੀ
kolotl	ਕਲੋਟਲ
kondo	ਕੋਂਡੋ (ਬੋਧੀ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਪੂਜਾ ਦਾ ਇਕ ਮੁੱਖ ਚੈਂਬਰ ਜਾਂ ਹਾਲ)
krapina	ਕਰਾਪਿਨਾ
kukulcan	ਕੁਕਲਕਨ
kulli style	ਕੁੱਲੀ ਸ਼ੈਲੀ
kurgan	ਕੁਰਗਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

L

labola	ਲੈਬੋਲਾ (ਵਹੁਟੀ-ਮੁੱਲ)
labour party	ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ
labret	ਅਧਰਕਾ, ਲੈਬ੍ਰੇਟ
labrys	ਲੈਬਰਿਸ
lachesis	ਲੈਕੇਸਿਸ
ladinoization	ਲੈਡਿਨੋਕਰਣ
ladogan	ਲਡੋਗਨ
Laestrygones	ਲੈਸਟਰੀਗੋਨੀਜ਼ (ਯੂਨਾਨੀ ਕਵਿਤਾ ਓਡੀਸੀ ਵਿਚ ਵਰਣਿਤ ਆਦਮ-ਖ਼ੋਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤੀ)
lake strand	ਝੀਲ ਕਿਨਾਰਾ
lake village	ਝੀਲ-ਪਿੰਡ
lame duck	ਲੇਮ ਡਕ (ਨਵੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲੀ ਇਜਲਾਸ)
lamella	ਪਤਲਾ ਵਲਾ
lamia	ਲੈਮੀਆ (ਯੂਨਾਨੀ ਮਿਥਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਕ ਬੱਚੇ-ਖਾਣੀ ਅਰਤ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

lance head	ਭਾਲਾ-ਫਲ
language, ritual	ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਭਾਸ਼ਾ
lapis-lazuli	ਲਾਜਵਰਦ, ਲੈਪਿਸ-ਲਾਜ਼ੂਲੀ (ਇਕ ਕੀਮਤੀ ਪੱਥਰ)
lapithae	ਲੈਪਿਥਾਏ
lar (lares)	ਲਾਰ, ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਦੇਵਤਾ, ਗ੍ਰਿਹ ਦੇਵਤਾ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ)
larnax	ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤਾਬੂਤ, ਲਾਰਨਕਸ
lasso	ਕਮੰਦ
last glacial period	ਅੰਤਿਮ ਹਿਮਾਨੀ ਕਲਪ
last interglacial period	ਅੰਤਿਮ ਅੰਤਰ-ਹਿਮਾਨੀ ਕਲਪ
La Tene	ਲਾ ਤੇਨ
laterite	ਲੈਟੇਰਾਈਟ
laurel leaf implement	ਲਾਰਿਲ ਪੱਤਾ-ਔਜ਼ਾਰ
laurel leaf point	ਲਾਰਿਲ ਪੱਤਾ-ਨੋਕ
law, Ammons,	ਅੰਮਨ ਨਿਯਮ (Ammon—ਜਾਰਡਨ ਨਦੀ ਦੇ ਪੂਰਵ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ)
law, conventional	ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ
law, frontal (law of frontality)	ਸੰਮੁਖਤਾ ਨਿਯਮ
law and order	ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ
lawlessness	ਕਾਨੂੰਨਹੀਨਤਾ, ਲਾਕਾਨੂੰਨੀ
law of land	ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ
law of war	ਯੁੱਧਕਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨ
layout	ਖ਼ਾਕਾ
leader	ਲੀਡਰ, ਨੇਤਾ, ਆਗੂ
leadership	ਲੀਡਰੀ, ਅਗਵਾਈ
lead seal	ਸਿੱਕਾ—ਮੁਦ੍ਰਾ, ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਮੁਹਰ
league, Achean	ਏਕੀਅਨ ਲੀਗ
league, Aetolian	ਏਟੋਲੀਅਨ ਲੀਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

league, Amphictyonic	ਐਮਫਿਕਟਿਓਨੀ ਲੀਗ
league, Athenian	ਅਥੀਨੀਅਨ ਲੀਗ
league, Peloponnesian	ਪੈਲੱਪੋਨੇਸ਼ੀਅਨ ਲੀਗ
League of Nations	ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ, ਲੀਗ ਆਫ਼ ਨੇਸ਼ਨਜ਼
Lectisternium	ਲੈਕਟਿਸਟਰਨੀਅਮ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਦਾ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਤਿਉਹਾਰ)
lecythus	ਲੈਸੀਥਸ
ledge	ਕਗਾਰ
legal entity	ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਂਦ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੱਤਾ
legal heit	ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ
legate	ਦੂਤ
legend	ਮਿਥਿਹਾਸ-ਕਥਾ
legio	ਲਸ਼ਕਰ, ਲੀਜਿਓ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਰੋਮ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਇਕ ਦਸਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 3000 ਤੋਂ 6000 ਤਕ ਫ਼ੌਜੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ)
legislative assembly	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
legislature	ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ
legitimate rights	ਜਾਇਜ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ-ਸੰਗਤ ਅਧਿਕਾਰ
leistor	ਲੀਸਟਰ
leister prong	ਲੀਸਟਰ ਕੁੰਡੀ
leitourgia	ਲਿਅਟੋਰਜੀਆ
lemures	ਪ੍ਰੇਤ, ਲੇਮਿਉਰਿਜ਼
Leninism	ਲੈਨਿਨਵਾਦ
leptine	ਲੈਪਟਾਈਨ
lese-majestic	ਰਾਜਧਰੋਹੀ
lethe	ਲੀਥੀ
letter of credence	ਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਪੱਤਰ
leviathan	1 ਲੈਵਿਆਥਨ (ਹਾੱਬਜ਼ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਾਂ) 2. ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਇਕ ਜਲ-ਜੀਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

livite	ਲੈਵਾਈਟ
levitism	ਲੈਵਾਈਟਵਾਦ
liberty	ਖੁਲ੍ਹ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ
libertinus	ਛਡਿਆ ਗ਼ੁਲਾਮ
lictor	ਲਿਕਟਰ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਦਾ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ)
lidless chest	ਢੱਕਣ-ਰਹਿਤ ਪੇਟੀ
Lieutenant	ਲਫਟੈਨ
Lieutenant Governor	ਉਪ-ਰਾਜਪਾਲ, ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ
life, arboreal mode of	ਬ੍ਰਿਛ-ਵਾਸ-ਜੀਵਨ
life, marine	ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਨ, ਸਮੁਦਰੀ ਜੀਵ ਜੰਤੂ
lime mortar	ਚੂਨੇ ਦਾ ਗਾਰਾ
Limites Romani	ਰੋਮਨ ਸੀਮਾ-ਫਸੀਲ
lineage	ਬੰਸਾਵਲੀ; ਬੰਸ; ਪਰੰਪਰਾ
link, missing	ਲੁਪਤ ਕੜੀ
lintel (lintol)	ਲਿੰਟਲ, ਲਿੰਟਰ, ਸਰਦਲ
lira	ਲਿਰਾ, ਲੀਰਾ (1. ਇਟਲੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ। 2. ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਬਾਂਸ ਦਾ ਬਣਿਆ ਇਕ ਸੰਗੀਤ-ਸਾਜ਼, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰੇ ਤੇ ਚੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)
list, concurrent	ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ
list, state	ਰਾਜ-ਸੂਚੀ
list, union	ਯੂਨੀਅਨ ਸੂਚੀ, ਸੰਘ ਸੂਚੀ
litter	ਲਿਟਰ (ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਡੋਲੀ)
little entente	ਲਘੂ ਸਮ-ਹਿਤ
littoral state	ਤਟਵਰਤੀ ਰਾਜ
log cabin architecture	ਲਕੜੀ ਕੈਬਿਨ ਉਸਾਰੀ-ਕਲਾ
long cist	ਲੰਬਾ ਤਾਬੂਤ
long distance blockade	ਦੂਰ ਤਕ ਨਾਕਾਬੰਦੀ, ਦੁਰਾਡੀ ਨਾਕਾਬੰਦੀ
longitudinal measurement	ਲੰਬਕਾਰੀ ਮਾਪ, ਲੰਬ ਦਾਅ ਪੈਮਾਇਸ
loop-design	ਘੁੰਡੀਦਾਰ, ਫੰਦੇਦਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

loop pattern	ਘੁੰਡੀਦਾਰ, ਫੰਦੇਦਾਰ
Lord of Treasury	ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਲਾਰਡ, ਟਰੈਜ਼ਰੀ ਲਾਰਡ
lotophagi	ਲੋਟੋਫਾਜੀ, ਕਮਲ ਭੋਜੀ (ਯੂਨਾਨੀ ਕਵਿਤਾ ਓਡੇਸੀ ਵਿਚ ਵਰਣਿਤ ਇਕ ਜਾਤੀ)
lower Acheulean	ਹੇਠਲਾ ਐਸ਼ੂਲੀ
lower Miocene	ਹੇਠਲਾ ਮਾਇਓਸੀਨ
lower Palaeolithic	ਹੇਠਲਾ ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ
lunate	ਬਾਲ ਚੰਨ-ਆਕਾਰੀ, ਨਵ ਚੰਨ-ਆਕਾਰੀ, ਹਿਲਾਲੀ
lunula	ਚੰਨ-ਆਕਾਰੀ ਗਹਿਣਾ
lupercalia	ਲੂਪਰਕਾਲੀਆ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਦਾ ਇਕ ਤਿਉਹਾਰ)
lur	ਲੂਰ
lure	ਲਿਊਰ
Lydian stone	ਲੀਡੀਅਨ ਪੱਥਰ
lyngby axe	ਲਿੰਗਬੀ ਕੁਹਾੜਾ
lyre	ਵੀਣਾ, ਲਾਇਰ (ਇਕ ਸੰਗੀਤ-ਸਾਜ਼)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

M

macana	ਮੈਕਾੱਨਾ
macaque	ਛੋਟੀ ਪੂਛ ਵਾਲਾ ਬਾਂਦਰ
mace head	ਗੁਰਜ–ਸਿਰ
macerating pit	ਸਰੀਰ ਗਾਲਣ ਟੋਆ, ਮੈਸੀਰੇਟਿੰਗ ਪਿਟ
Machiavellian policy	ਮੈਕਿਆਵਿਲੀ ਨੀਤੀ
macrocephalic	ਵੱਡ-ਸਿਰਾ
macrocephaly	ਸਿਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹੋਣਾ, ਮੈਕਰੋਸਿਫੈਲੀ
macrodiacritic	ਮੈਕਰੋਡਾਇਆਕ੍ਰਿਟਿਕ
macuahuital	ਮੈਕੁਆਹਿਟਲ
mad parliament	ਪਾਗਲ ਸੰਸਦ, ਮੈਡ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ (ਸੰਨ 1258—ਇੰਗਲੈਂਡ)
Magdalenian Period	ਮਾਗਦਲੀ ਕਲਪ
maggot decoration	ਕੀਟ ਸਜਾਵਟ
magi	ਮਗ (ਈਰਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪ੍ਰੋਹਿਤ)
magic	ਜਾਦੂ, ਟੂਣਾ
magic, defensive	ਰਖਿਆਤਮਕ ਜਾਦੂ
magic, hunting	ਸ਼ਿਕਾਰ-ਜਾਦੂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

magic, mortuary	ਮਸਾਣ-ਜਾਦੂ, ਮੁਰਦਾਖਾਨਾ-ਜਾਦੂ
magic, productive	ਉਤਪਾਦਕ ਜਾਦੂ
magic, white	ਉਪਕਾਰੀ ਜਾਦੂ, ਸਫ਼ੈਦ ਜਾਦੂ
magician	ਜਾਦੂਗਰ
magico-religion	ਜਾਦੂ-ਧਰਮ
magico-religious practice	ਜਾਦੂ-ਧਰਮ ਪ੍ਰਥਾ
Maglemosian area	ਮੈਗਲੇਮੋਸੀ ਖੇਤਰ
Maglemosian culture	ਮੈਗਲੇਮੋਸੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
magna carta	ਮੈਗਨਾ ਕਾਰਟਾ
Malaysian	ਮਲੇਸ਼ੀਆਈ
Malga	ਮਾਲਗਾ (ਇਕ ਨੋਕੀਲਾ ਔਜ਼ਾਰ)
malt	ਮਾਲਟ
maltese square	ਮਾਲਟੀ ਵਰਗ; ਗੁਣੀਆ
man	ਮਾਨਵ, ਮਨੁੱਖ, ਪੁਰਸ਼, ਆਦਮੀ
man, Afalon	ਅਫ਼ਾਲੋਨ ਮਾਨਵ
man, Alpine	ਐਲਪਾਈਨ ਮਾਨਵ
man, Anthropoidea	ਐਂਥਰੋਪਾਇਡੀਆ ਮਾਨਵ
man, Anthropoidea Primate	ਐਂਥਰੋਪਾਇਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਮੇਟ ਮਾਨਵ
man, Ape	ਏਪ ਮਾਨਵ
man, Aurignacian	ਔਰਿਗਨੇਸ਼ੀ ਮਾਨਵ
man, Brachycephalic	ਬ੍ਰੈਕੀਸਿਫ਼ੈਲਿਕ ਮਾਨਵ
man, Chancelade	ਚਾਂਸਲੇਡ ਮਾਨਵ
man, Cro-Magnon	ਕ੍ਰੋ-ਮੈਗਨਾਨ ਮਾਨਵ
man, Dolichocephalic	ਡੋਲੀਕੋਸਿਫ਼ੈਲਿਕ ਮਾਨਵ
man, Dryopithecus	ਡਰਿਓਪਿਥੀਕਸ ਮਾਨਵ
man, Egypto-Hamitic	ਮਿਸਰੀ-ਹੈਮਿਟਿਕ ਮਾਨਵ
man, Eoanthropus	ਈਓਐਂਥਰੋਪਸ ਮਾਨਵ
man, Eoanthropus (Dawsoni)	ਈਓਐਂਥਰੋਪਸ ਮਾਨਵ (ਡਾਸੋਨਾਈ)
man, Feral	ਵਣ ਪਾਲਿਤ ਮਾਨਵ
man, Galley Hill	ਗੈਲੀ ਹਿਲ ਮਾਨਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

man, Grimaldi	ਗ੍ਰੀਮਾਲਡੀ ਮਾਨਵ
man, Heidelberg	ਹੀਡਲਬਰਗ ਮਾਨਵ
man, Iberian	ਆਈਬਿਰੀਅਨ ਮਾਨਵ
man, Java	ਜਾਵਾ ਮਾਨਵ
man, Ligurian	ਲਿਗੁਰੀਅਨ ਮਾਨਵ
man, Mauer	ਮਾਉਏਰ ਮਾਨਵ
man, Neanderthal	ਨਿਅੰਡਰਥਲ ਮਾਨਵ
man, Orang-Utan	ਆਰੈਂਗ-ਊਟਨ ਮਾਨਵ
man, Palaeolithic	ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ ਮਾਨਵ
man, Peking	ਪੀਕਿੰਗ ਮਾਨਵ
man, Pelasgian	ਪੈਲਾਸਜੀਅਨ ਮਾਨਵ
man, Piltdown	ਪਿਲਟ-ਡਾਊਨ ਮਾਨਵ
man, Pithecanthropus	ਪਿਥੀਕੈਨਥ੍ਰੌਪਸ ਮਾਨਵ
man, Pithecanthropus Erectus	ਪਿਥੀਕੈਨਥ੍ਰੌਪਸ ਈਰੈਕਟਸ ਮਾਨਵ
man, Prehistoric	ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਾਨਵ
man, Primitive	ਆਦਿ ਮਾਨਵ
man, Pro-Pliopithecus	ਪ੍ਰੋ-ਪਲਾਇਓਪਿਥੀਕਸ ਮਾਨਵ
man, Protonegroid	ਪ੍ਰੋਟੋਨੀਗਰਾਇਡ ਮਾਨਵ
man, Rhodesian	ਰੋਡੇਸ਼ੀਅਨ ਮਾਨਵ
man, Sinanthropus	ਸੀਨਾਨਥ੍ਰੌਪਸ ਮਾਨਵ
man, Solo	ਸੋਲੋ ਮਾਨਵ
man, Solutre	ਸੋਲਿਊਤਰੇ ਮਾਨਵ
man, Swanscombe	ਸਵਾਂਸਕੋਂਬੇ ਮਾਨਵ
man, Trinil	ਟ੍ਰੀਨੀਲ ਮਾਨਵ
mano	ਉਤਲਾ ਪੁੜ, ਮੌਨੋ
mantis	ਮੈਂਟਿਸ (ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਬੁੱਸ਼ਮੈਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਕੀਟ-ਦੇਵਤਾ)
marcomanni	ਮਾਰਕੋਮਾਨਾਈ
marine	ਸਮੁੰਦਰੀ
maritime sovereignty	ਸਮੁੰਦਰੀ ਪ੍ਰਭੁਤਾ

Prof. Dr. Harnam Singh Shan
Principal Project Investigator
U.G.C. Research Project on Sikhism
605, Sector 16 Chandigarh

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

marriage, endogamous	ਸਗੋਤਰ ਵਿਆਹ
marriage, exogamous	ਅਸਗੋਤਰ ਵਿਆਹ
marriage, group	ਸਮੂਹ ਵਿਆਹ (ਵਿਆਹ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਸਮੂਹ ਦਾ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇਕ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)
marriage, institution of	ਵਿਆਹ-ਪ੍ਰਥਾ
marriage, inter	ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਵਿਆਹ
marriage, monogamous	ਇਕ-ਕੰਤ ਵਿਆਹ; ਇਕ-ਕੰਤੀ ਵਿਆਹ
marriage, polyandrous	ਬਹੁ-ਕੰਤ ਵਿਆਹ
marriage, polygamous	ਬਹੁ-ਕੰਤ ਵਿਆਹ; ਬਹੁ-ਕੰਤੀ ਵਿਆਹ
marriwirri	ਮਾਰੀਵਿਰੀ (ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਲਕੜ ਦੀ ਤਲਵਾਰ)
Marschwitz pottery	ਮਾਰਸ਼ਵਿਟਜ਼ ਭਾਂਡੇ
martyrium	ਸ਼ਹੀਦ ਭਵਨ, ਸ਼ਹੀਦ ਗੰਜ
mask	ਬੁਰਕਾ, ਨਕਾਬ, ਪਰਦਾ; ਬਣਾਉਟੀ ਚਿਹਰਾ; ਬਣਾਉਟੀ ਚਿਹਰਾ ਲਾਉਣਾ
mastaba	ਮਸਤਬਾ
mate	ਸਾਥੀ, ਹਾਣੀ; ਮੇਟ
materialistic interpretation of history	ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਭੌਤਿਕਵਾਦੀ ਵਿਆਖਿਆ
matronal inheritance	ਮਾਤਰੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਮਾਤਰੀ ਵੰਸ਼ਾਗਤ
matt painted jar	ਮੰਦ ਰੰਗਾ ਕਲਸ਼
Maui	ਮਾਓਈ (ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਪੋਲੀਨੀਸੀਅਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਮਹਾਨ ਨਾਇਕ)
mausoleum	ਮਕਬਰਾ, ਰੌਜ਼ਾ
Maya	ਮਾਇਆ
meander, entrenched	ਨਦੀ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਵਲਦਾਰ ਮਾਰਗ, ਡੂੰਘਾ ਮਿਆਂਡਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

meander chronology	ਮਿਅਾਂਡਰ ਕਾਲ-ਕ੍ਰਮ
medieval	ਮੱਧਕਾਲੀਨ, ਮੱਧਕਾਲੀ
Mediterranean powers	ਭੂ-ਮੱਧ ਸਾਗਰੀ ਤਾਕਤਾਂ
megalith	ਮਹਾਂ-ਪੱਥਰ
megalithic Chamber	ਮਹਾਂ ਪੱਥਰੀ ਚੈਂਬਰ
megalithic culture	ਮਹਾ ਪੱਥਰੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
megaron	ਮੈਗਾਰੋਨ
megaron house	ਮਗਾਰੋਨ ਘਰ
megascopic inspection	ਮੈਗਾਸਕੋਪੀ ਨਿਰੀਖਣ
Mehi phase	ਮੇਹੀ-ਅਵਸਥਾ (ਮੇਹੀ-ਇਕ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਂ)
melanesia	ਮੈਲਾਨੇਸੀਆ (ਸ਼ਾਂਤ ਮਹਾ ਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇਕ ਦੀਪ)
melanochroid	ਮੇਲਾਨੋਕ੍ਰੋਇਡ
memorandum	ਯਾਦ-ਪੱਤਰ, ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ
menat	ਮੇਨਾਤ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚ ਦੈਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਨਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਇਕ ਤਵੀਤ)
menhir	ਮੈਨਹੀਰ
Menorah	ਮੈਨੋਰਾ
Mensa	ਮੈਂਸਾ, ਵੇਦੀ-ਪਟ
Menshevik	ਮੈਨਸ਼ੇਵਿਕ (ਰੂਸੀ ਸਮਾਜਤੰਤਰਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ)
mentifacts	ਕਲਪਨਾ-ਪ੍ਰਤੀਕ
Mentor	ਮੈਂਤੋਰ
merchant fleet	ਵਪਾਰੀ ਬੇੜਾ
Mesolithic Age	ਮੱਧ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ, ਮੀਜ਼ੋਲਿਥਿਕ ਯੁਗ
Mesozoic period	ਮੀਜ਼ੋਜ਼ੋਇਕ ਕਲਪ
message stick	ਸੰਦੇਸ਼-ਛੜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

metallikum	ਧਾਤ ਯੁਗ
metal work	ਧਾਤ ਸ਼ਿਲਪ, ਧਾਤ ਦਾ ਕਮ
metempsychosis	ਪੁਨਰ-ਜਨਮ, ਆਵਾਗੌਣ
method, archeological	ਪੁਰਾ-ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
metope	ਮੈਟੋਪ
metopic pattern	ਮੈਟੋਪੀ ਨਮੂਨਾ
metrology	ਮਾਪ ਵਿਗਿਆਨ ; ਮਾਪ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
micoquian	ਮਾਈਕੋਕੀ
micro core	ਲਘੂ ਕ੍ਰੋਡ, ਸੂਖਮ ਕੋਰ
micro graver	ਸੂਖਮ ਛੈਣੀ
Microlith	ਲਘੂ-ਪੱਥਰ, ਮਾਈਕ੍ਰੋਲਿਥ
Microlithic	ਲਘੂ ਪੱਥਰ —, ਲਘੂ ਪੱਥਰ ਸਬੰਧੀ, ਮਾਈਕ੍ਰੋਲਿਥਕ
micropaleontology	ਸੂਖਮ-ਫ਼ਾਸਿਲ ਵਿਗਿਆਨ, ਮਾਈਕ੍ਰੋਪੇਲੀਅਨਟਾੱਲੋਜੀ
midden	ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ, ਕੂੜੇ ਦਾ ਢੇਰ
Middle Acheulian	ਮੱਧ ਐਸ਼ੂਲੀ
Middle Levalloisean	ਮੱਧ ਲੇਵੈਲੋਸੀਆਈ
Middle Palaeolithic	ਮੱਧ ਪੁਰਾ-ਪੱਥਰ ਯੁਗੀ, ਮੱਧ ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ
migrant	ਪਰਵਾਸੀ
migrate	ਪਰਵਾਸ ਕਰਨਾ, ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣਾ
militarisation	ਸੈਨਿਕੀਕਰਣ
military	ਸੈਨਾ ; ਸੈਨਾ ਸਬੰਧੀ, ਸੈਨਿਕ-
military alliance	ਸੈਨਿਕੀ ਮਿੱਤਰਤਾ ਫੌਜੀ ਗਠਜੋੜ
military area	ਸੈਨਿਕ ਖੇਤਰ
military autocracy	ਸੈਨਿਕ ਨਿਰੰਕੁਸ਼ਤਾ ; ਸੈਨਿਕ ਇਕਤੰਤਰ
military blocks	ਸੈਨਿਕ ਗੁਟ
military deserter	ਭਗੌੜਾ ਸੈਨਿਕ
military despotism	ਸੈਨਿਕ ਨਿਰੰਕੁਸ਼ਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

military operation	ਸੈਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ
military tactics	ਯੁਧ-ਚਾਲਾਂ
militia	ਮਿਲੀਸ਼ੀਆ
Millearium Aureum	ਮਿਲੀਰਿਅਮ ਔਰੀਅਮ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਦੂਰੀ-ਸੂਚਕ ਥੰਮ੍ਹ)
millennium	ਸਹੰਸਰ ਕਾਲ (ਹਜ਼ਾਰ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਸਮਾਂ)
milling stone	ਪੀਹਣ-ਪੱਥਰ, ਪੁੜ
minaret	ਮੁਨਾਰਾ, ਮੀਨਾਰ, ਬੁਰਜੀ
Mindel Period	ਮਿੰਡੇਲ ਕਲਪ (ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਹਿਮ-ਕਾਲ)
mineralised	ਖਣਿਜੀਕ੍ਰਿਤ
Minerva	ਮਿਨਰਵਾ, ਸਰਸਵਤੀ
minister	ਮੰਤਰੀ
minor shrine	ਛੋਟਾ ਮੰਦਰ, ਛੋਟੀ ਦਰਗਾਹ
minotour	ਮਿਨੋਟਾਰ
minstrel	ਭੱਟ, ਰਬਾਬੀ
Minyae	ਮਿਨਯਾਈ
Miocene	ਮਾਇਓਸੀਨ
Miolithic	ਉੱਤਰ ਪੁਰਾ-ਪੱਥਰ ਯੁਗੀ, ਮਾਇਓਲਿਥਿਕ
Mishna	ਮਿਸ਼ਨਾ
mission	ਮਿਸ਼ਨ
Mitannian kingdom	ਮਿਤਾਨੀ ਸਲਤਨਤ
Mithras	ਮਿਥ੍ਰਾਸ (ਇਰਾਨੀ ਦੇਵਤਾ)
mixture, race	ਨਸਲ ਮਿਸ਼ਰਣ
Moabite	ਮੋਆਬੀ (ਮ੍ਰਿਤ ਸਾਗਰ ਦੇ ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ)
Moabite alphabet	ਮੋਆਬੀ ਵਰਣਮਾਲਾ
Moabite stone	ਮੋਆਬੀ ਪੱਥਰ
Moabitic	ਮੋਆਬੀ
Moabitish	ਮੋਆਬ ਸਬੰਧੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

mobocracy	ਖਾਰੌਤੰਤਰ, ਭੀੜਤੰਤਰ
Mogollon	ਮੋਗੋਲਨ
Moloch	ਮੋਲੋਕ
molossi	ਮੋਲੋਸੀ
monarch	ਰਾਜਾ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ
monarch, abdicating	ਸਿੰਘਾਸਨ-ਤਿਆਗੀ ਰਾਜਾ
monarch, deposed	ਸਿੰਘਾਸਨੋਂ ਉਤਾਰਿਆ ਰਾਜਾ
monarchist	ਰਾਜਤੰਤਰਵਾਦੀ
monarchomach	ਰਾਜਤੰਤਰ-ਵਿਰੋਧੀ
monarchomachic	ਰਾਜਤੰਤਰ ਵਿਰੋਧੀ— , ਰਾਜਤੰਤਰ ਵਿਰੋਧਤਾ-ਪੂਰਣ
monarchy	ਰਾਜਤੰਤਰ, ਰਾਜਤੰਤਰਵਾਦ
monarchy, absolute	ਪੂਰਣ ਰਾਜਤੰਤਰ
monarchy, benevolent	ਹਿਤਕਾਰੀ ਰਾਜਤੰਤਰ, ਉਪਕਾਰੀ ਰਾਜਤੰਤਰ
monastery	ਮੱਠ, ਵਿਹਾਰ, ਖਾਨਗਾਹ
monaulos	ਮੋਨਾਯੂਲਸ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਦਾ ਇਕ ਸੰਗੀਤ-ਸਾਜ਼)
money, feather	ਖੰਭ-ਮੁਦ੍ਰਾ
money, moon	ਚੰਨ-ਮੁਦ੍ਰਾ
money, ring	ਛੱਲਾ-ਮੁਦ੍ਰਾ
Mongol, Arctic	ਉੱਤਰੀ ਮੰਗੋਲ
Mongol, Classic	ਕਲਾਸਿਕ ਮੰਗੋਲ
Mongol, Indonesian	ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਅਨ ਮੰਗੋਲ
monochromatic	ਇਕ-ਰੰਗਾ
Monolithic	ਇਕ-ਪੱਥਰੀ, ਮੌਨੋਲਿਥਿਕ
monotheism	ਅਦਵੈਤਵਾਦ
Monroe Doctrine	ਮਨਰੋ ਸਿਧਾਂਤ (ਸਪੇਨ-ਅਮ੍ਰੀਕੀ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਦੀ ਬਗਾਵਤ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਯੂਰਪ ਦੀ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਧਮਕੀ ਕਾਰਨ ਸੰਨ 1823 ਵਿਚ ਅਮ੍ਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਰੋ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੰਦੇਸ਼)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Montreux Convention	ਮਾਂਨਟ੍ਰੇਕਸ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ (20 ਜੁਲਾਈ, ਸੰਨ 1936)
monument	ਯਾਦਗਾਰ, ਸਮਾਰਕ
moraine, medial	ਮੱਧ-ਮੋਰੇਨ
Moroccan Crisis	ਮਰਾਕੋ ਸੰਕਟ (ਸੰਨ 1905)
morpheus	ਮੌਰਫੀਅਸ (ਸੁਪਨ ਦੇਵਤਾ)
Mors	ਮੌਰਸ, ਯਮ
mortuary	ਮੁਰਦਾਖ਼ਾਨਾ, ਮਸਾਣ
mortuary chamber	ਮੁਰਦਾ-ਕਮਰਾ, ਲਾਸ਼ ਕਮਰਾ
mortuary monuments	ਮੁਰਦਾਖ਼ਾਨਾ ਸਮਾਰਕ
mortuary relics	ਮੁਰਦਾਖਾਨਾ ਅਵਸ਼ੇਸ਼
mosaic, feather	ਖੰਭ ਮੋਜ਼ੇਇਕ
masaic, stone	ਪੱਥਰ-ਮੋਜ਼ੇਇਕ
mosaic work	ਪੱਚੀਕਾਰੀ, ਮੋਜ਼ੇਇਕ ਸ਼ਿਲਪ
mote	ਟਿੱਲਾ, ਟਿੱਬਾ
mother country	ਮੂਲਦੇਸ਼, ਮਾਤ-ਭੂਮੀ
mother goddess	ਮਾਤਦੇਵੀ, ਮਾਂ-ਦੇਵੀ
motherland	ਮਾਤ-ਭੂਮੀ
mote	ਮੋਟ
moulded	ਸੱਚੇ ਵਿੱਚ ਢਲਿਆ
moulding	ਢਲਾਈ
mound	ਟਿੱਬਾ, ਟਿੱਲਾ
mound, Cahokia	ਕਾਹੋਕੀਆ ਟਿੱਬਾ
Mousterian culture	ਮੌਸਤਾਰੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
Mousterian Period	ਮੌਸਤਾਰੀ ਕਲਪ; ਮੌਸਤਾਰੀ ਕਾਲ
Mousterian tool	ਮੌਸਤਾਰੀ ਔਜ਼ਾਰ
mud brick	ਕੱਚੀ ਇੱਟ
mud mortar	ਗਾਰਾ
Mukden incident	ਮੁਕਡਨ ਘਟਨਾ (ਸੰਨ 1931)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

multifoil	ਬਹੁ-ਬਰਗਾ, ਬਹੁ-ਪੱਤਰਾ
multiracial government	ਬਹੁ-ਨਸਲੀ ਸਰਕਾਰ
multi-vallate	ਬਹੁ-ਪ੍ਰਾਚੀਰ–, ਬਹੁ-ਫਸੀਲੀ
mummy	ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੱਮੀ; ਮੱਮੀ
mummy board	ਮੱਮੀ ਬੋਰਡ
mural painting	ਕੰਧ-ਚਿੱਤਰ, ਦੀਵਾਰੀ ਚਿੱਤਰ
murder, funeral	ਮਿਰਤਕ ਸੰਸਕਾਰ ਕਤਲ (ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਅਮੀਰ ਆਦਮੀ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਗੁਲਾਮ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦਫਨਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਗਲੇ ਜਹਾਨ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਖਾਤਰ ਲਈ ਨੌਕਰ ਚਾਕਰ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿਣ)
murra	ਮੁੱਰਾ
music, religious	ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗੀਤ
mussel shell	ਸਿੱਪੀ
Mycenean vase	ਮਾਈਸੀਨੀ ਫੁਲਦਾਨ, ਮਾਈਸੀਨੀ ਕਲਸ਼
mysterious	ਰਹੱਸਪੂਰਣ, ਗੁਪਤ
myth	ਦੇਵ-ਕਥਾ, ਪੁਰਾਣ-ਕਥਾ, ਮਿਥਿਹਾਸ
myth, emergence	ਉਤਪਤੀ ਕਥਾ, ਨਿਕਾਸ ਕਥਾ
myth iconic	ਮੂਰਤੀ-ਕਥਾ (ਕਿਸੇ ਸਮਾਰਕ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਕਥਾ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

N

nabataei	ਨਬਾਤੀ
nacropolis	ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ, ਕਬਰਸਤਾਨ
naenia	ਨੇਨੀਆ
naos	ਨਾਓਸ (ਮਿਸਰ ਵਿੱਚ ਲਕੜੀ ਜਾਂ ਪੱਥਰ ਦਾ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਮੰਦਰ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਆਤਮਾ ਹਰ ਵੇਲੇ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ)
nation	ਰਾਸ਼ਟਰ ; ਕੌਮ
National Assembly (French)	ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ (ਫ਼ਰਾਂਸ), ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ (ਫ਼ਰਾਂਸ)
national consciousness	ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੇਤਨਤਾ
national flag	ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡਾ
national frontiers	ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹੱਦਾਂ
nationalism	ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ, ਕੌਮੀਅਤ
nationality	ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ, ਕੌਮੀਅਤ
national policy	ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੀਤੀ
nation state	ਰਾਸ਼ਟਰ-ਰਾਜ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

naveta	ਨਵੇਤਾ
navigation, inoffensive	ਦੋਸ਼-ਰਹਿਤ ਨੌ-ਚਾਲਣ
Nazi	ਨਾਜ਼ੀ
Nazi revolution	ਨਾਜ਼ੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ, ਨਾਜ਼ੀ ਇਨਕਲਾਬ
Nazism	ਨਾਜ਼ੀਵਾਦ
Neanderthal	ਨਿਐਂਡਰਥਲ
neanthropic types	ਨਵ-ਮਾਨਵੀ ਰੂਪ
necromancy	ਪ੍ਰੇਤ-ਵਿਦਿਆ
needle	ਸੂਈ ਸੂਆ
negotiation	ਗੱਲਬਾਤ, ਬਾਤਚੀਤ, ਵਾਰਤਾ
negotiation of peace	ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਰਤਾ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ
neighbour	ਗੁਆਂਢੀ, ਪੜੋਸੀ
neighbouring country	ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼
neighbourihg state	ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜ
neighbouring territory	ਗੁਆਂਢੀ ਇਲਾਕਾ
Nemesis	ਨੈਮੇਸਿਸ, ਬਦਲੇ ਦੀ ਦੇਵੀ
neo-fascist	ਨਵ-ਫ਼ਾਸਿਸਟ
Neolithic Age	ਨਵ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ, ਨੀਓਲਿਥਿਕ ਯੁਗ
Neptunus (Neptune)	ਜਲਦੇਵਤਾ, ਸਮੁੰਦਰ ਦੇਵਤਾ, ਨੈਪਚੂਨ
net, cast	ਸੁਟਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਜਾਲ
net, trawl	ਥੈਲੀ-ਜਾਲ
neutral	ਤਟੱਸਥ; ਨਿਰਪੱਖ
neutral powers	ਤਟੱਸਥ ਤਾਕਤਾਂ, ਨਿਰਪੱਖ ਤਾਕਤਾਂ
neutral states	ਤਟੱਸਥ ਰਾਜ; ਨਿਰਪੱਖ ਰਾਜ
New Economic Policy (N.E.P.)	ਨਵੀਨ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ
New Testament	ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ
new world	ਨਵਾਂ ਸੰਸਾਰ, ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆ
nice	ਨੀਸਾ (ਯੂਨਾਨੀ ਮਿਥਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵਿਜੈ-ਦੇਵੀ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

niche	ਤਾਕ, ਆਲਾ
nick	ਖਾਂਚਾ
nigritiae	ਨੀਗਰੋ ਲੋਕ
nobility	ਕੁਲੀਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ
nobles	ਕੁਲੀਨ
nodule	ਗੱਠ, ਗੰਢ, ਗਿਲਟੀ
nodule picks	ਗੰਢਦਾਰ ਕੁਦਾਲੀ, ਗਢਦਾਰ ਕੰਧਾਲੀ
nomad	ਖ਼ਾਨਾਬਦੋਸ਼
nomad, pastoral	ਪਸ਼ੂਚਾਰੀ ਖ਼ਾਨਾਬਦੋਸ਼
nomadic	ਖ਼ਾਨਾਬਦੋਸ਼—, ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ੀ
nomadic herding	ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ੀ ਪਸ਼ੂਚਾਰਣ
nomadism	ਖ਼ਾਨਾਬਦੋਸ਼ੀ
nomadism, primitive	ਆਦਿਮ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ੀ
no-man's land	ਬੇਮਾਲਕ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਭੂਮੀ, ਬੇਮਾਲਕ ਭੂਮੀ
nominate	ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ
non-aggression pact	ਹੱਲਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪੈਕਟ
non-aggression treaty	ਹੱਲਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਧੀ
non-belligerent	ਗੈਰ-ਜੰਗਕਾਰ; ਗੈਰ-ਜੰਗੀ
non-interference	ਗ਼ੈਰ-ਦਖ਼ਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ
Noremutiny	ਨੋਰ ਗਦਰ (ਮਈ, 1797)
Norse industry	ਨਾਰਵੇ-ਸਕੈਂਡੇਨੇਵੀਅਨ ਉਦਯੋਗ
North Atlantic Treaty	ਉੱਤਰ ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਸੰਧੀ
North East Frontier Agency	ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ ਸੀਮਾਂਤ ਏਜੰਸੀ ਨੀਫਾ
Norwich Crag	ਨਾਰਵਿਸ਼ੀ ਕ੍ਰਟਕ
nose plug	ਲੌਂਗ, ਕੋਕਾ; ਨੋਜ਼ ਪਲੱਗ
nose scraper	ਨੱਕਨੁਮਾ ਖੁਰਚਣੀ
nose studs	ਲੌਂਗ, ਕੋਕਾ
notched	ਦੰਦੇਦਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

notched blade	ਦੰਦੇਦਾਰ ਫਲਕ; ਦੰਦੇਦਾਰ ਬਲੇਡ
notched musical instrument	ਦੰਦੇਦਾਰ ਸੰਗੀਤ-ਸਾਜ਼
notified area	ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਇਲਾਕਾ
nuclear weapon	ਨਿਊਕਲੀ ਸ਼ਸਤਰ
numismatics	ਮੁਦ੍ਰਾ ਸ਼ਾਸਤਰ; ਸਿੱਕਾ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਟੈਂਕ-ਵਿਗਿਆਨ
nundara style	ਨੌਂਡਾਰਾ ਸ਼ੈਲੀ (ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ)
nuraghe	ਨੁਰਾਘੀ (ਪੁਰਾਤਨ ਕਾਂਸੀ ਯੁਗ ਦੀ ਸਾਰਡੀਨੀਆ ਵਿਖੇ ਲੱਭੀ ਇਕ ਇਮਾਰਤ, ਜੋ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਹੈ)
nymph	ਸੁਰ-ਸੁੰਦਰੀ; ਜਲ-ਪਰੀ, ਅਪਸਰਾ, ਹੂਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

O

obelisk	ਓਬੇਲਿਸਕ
object of occupation	ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼
oblate	ਚਪਟਾ
oblique edged	ਤਿਰਛੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵਾਲਾ
obolus	ਓਬੋਲਸ (ਇਕ ਮਾਪ)
obsidian	ਆੱਬਸਿਡੀਅਨ
obsidian tool	ਆੱਬਸਿਡੀਅਨ ਔਜ਼ਾਰ
occupation forces	ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ
occupation level	ਵਾਸ-ਪੱਧਰ
occupied territory	ਕਬਜ਼ੇ ਅਧੀਨ ਇਲਾਕਾ
occupying state	ਕਬਜ਼ਾਕਾਰੀ ਰਾਜ
oceanus	ਓਸ਼ੀਐਨਸ (ਸਮੁੰਦਰ-ਦੇਵਤਾ)
ochre-washed ware	ਗੇਰੂ ਰੰਗੇ ਬਰਤਨ
offensive alliance	ਜਾਰਿਹਾਨਾ ਗਠਜੋੜ
offering	ਚੜ੍ਹਾਵਾ, ਭੇਟ, ਬਲੀ
official recognition	ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਨਤਾ
ogee	ਓਜੀ
old catholics	ਓਲਡ ਕੈਥੋਲਿਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

oldoway	ਓਲਡੋਵੇ
Old Testament	ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ
oligarchy	ਅਲਪਤੰਤਰ
olorgesailie	ਓਲਰਗੇਸੈਲੀ
Oltenian pottery	ਓਲਤੇਨੀ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ
omphalos	ਓਮਫਲਸ
one-world	ਵਿਸ਼ਵ ਏਕਤਾ
one-world government	ਵਿਸ਼ਵ ਸਰਕਾਰ
open door policy	ਅਭੇਦ ਨੀਤੀ ; ਖੁਲ੍ਹਾ-ਦੁਆਰ ਨੀਤੀ
open negotiation	ਖੁਲ੍ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ
opisthodomos	ਪਿਛਲਾ ਕਮਰਾ
opium war	ਅਫ਼ੀਮ-ਯੁੱਧ (ਸੰਨ 1839 ਵਿਚ ਚੀਨੀਆਂ ਨੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸੌਦਾਗਰਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਅਫ਼ੀਮ ਕੈਂਟਨ ਵਿਖੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੰਨ 1839 ਤੋਂ 1842 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਚੀਨੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਾਈ ਹੋਈ; ਇਸ ਨੂੰ ਅਫ਼ੀਮ ਯੁੱਧ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)
Opsimiolithic	ਮੱਧ-ਉੱਤਰ ਪੱਥਰ ਯੁਗੀ, ਔਪਸੀਮਾਇਓ-ਲਿਥਿਕ
oracle bone	ਗ਼ੈਬੀ ਹੱਡੀ
oral tradition	ਜ਼ਬਾਨੀ ਪਰੰਪਰਾ, ਮੌਖਿਕ ਪਰੰਪਰਾ
orb	ਚੱਕਰ, ਦਾਇਰਾ
ordeal, fire	ਅਗਨੀ ਪਰੀਖਿਆ
ordovices	ਔਰਡੋਵਿਸੀਜ਼ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵੇਲਜ਼ ਦੇ ਕੈਲਟ ਲੋਕ)
Ordovician	ਔਰਡੋਵਿਸ਼ੀਅਨ ਕਲਪ, ਔਰਡੋਵਿਸ਼ੀਅਨ
Oregon question	ਔਰੇਗਨ ਸਮੱਸਿਆ (ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦ ਬਾਰੇ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

oriel window	ਝਰੋਖਾ
orientation	ਦਿਸ਼ਾ-ਸਥਿਤੀ, ਦਿਸ਼ਾ-ਸਥਿਤੀ ਗਿਆਨ
original contract	ਮੂਲ ਮੁਆਇਦਾ
ornament, bracket	ਕਮਾਨੀਦਾਰ ਗਹਿਣਾ
Orsini plot	ਆੱਰਸਿਨੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ (ਇਟਲੀ ਦੇ ਦੇਸ਼-ਭਗਤ ਔਰਸਿਨੀ ਦੁਆਰਾ 14 ਜਨਵਰੀ, 1858 ਨੂੰ ਨਪੋਲੀਅਨ ਤੀਜੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਲਕਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲ ਸਾਜ਼ਸ਼)
orthostat	ਖੜਾ ਪੱਥਰ, ਖੜੀ ਸ਼ਿਲਾ
orthostatic	ਖੜਾ, ਖੜੀ, ਖਲੋਤਾ
osiris	ਓਸਾਈਰਿਸ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਦਾ ਪਤਾਲ-ਦੇਵਤਾ)
ossuary	ਭਸਮ-ਪਾਤਰ, ਭਸਮੀ ਕਲਸ਼, ਅਸਥੀ-ਪਾਤਰ
ostraka	ਓਸਟ੍ਰਾਕਾ
ostrich feather fan	ਸ਼ੁਤਰ ਮੁਰਗ-ਖੰਭ-ਪੱਖਾ
outbreak of hostilities	ਯੁੱਧ-ਆਰੰਭ, ਲੜਾਈ ਛਿੜਨਾ
outline	ਖਾਕਾ, ਰੂਪ-ਰੇਖਾ
out-turned rim	ਬਾਹਰ-ਮੁਖੀ ਰਿਮ
outward measurement	ਬਾਹਰਲੀ ਪੈਮਾਇਸ਼, ਬਾਹਰਲਾ ਮਾਪ
oval coup d`e poing	ਅੰਡਾਕਾਰ-ਹੱਥ-ਕੁਹਾੜਾ
ovate	ਅੰਡਾਕਾਰ
overseas countries	ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਰਲੇ ਦੇਸ਼, ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਦੇਸ਼
overseas empire	ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਸਾਮਰਾਜ
overseas territory	ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਇਲਾਕਾ
Oxford movement	ਆੱਕਸਫੋਰਡ ਅੰਦੋਲਨ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

P

pacific blockade	ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਣ ਨਾਕਾਬੰਦੀ
pact	ਸਮਝੌਤਾ, ਪੈਕਟ
pact of alliance	ਗਠਜੋੜ ਸਮਝੌਤਾ
padiglione	ਪੈਡੀਗਲੋਨੀ
pagan	ਪੈਗਨ
paganism	ਪੈਗਨਵਾਦ
pagan superstition	ਪੈਗਨ-ਵਹਿਮ
painted grey ware	ਚਿਤ੍ਰਿਤ ਭੂਰੇ ਬਰਤਨ
painted pebble	ਚਿਤ੍ਰਿਤ ਪੱਥਰ-ਗੀਟੇ
painted pottery	ਚਿਤ੍ਰਿਤ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ
painting, cave	ਗੁਫਾ-ਚਿੱਤਰ ; ਗੁਫ਼ਾ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ
painting, cogul rock	ਕੋਗੁਲ ਸ਼ਿਲਾ ਚਿੱਤਰ ; ਕੋਗੁਲ ਸ਼ਿਲਾ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ
painting, figure	ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਚਿੱਤਰ ; ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ
painting, Lascaux	ਲੈਸਕੋ ਚਿੱਤਰ ; ਲੈਸਕੋ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ
painting, Niaux cave	ਨਿਓ ਗੁਫ਼ਾ ਚਿੱਤਰ; ਨਿਓ ਗੁਫਾ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ
painting, Polychromic	ਬਹੁ-ਰੰਗਾਂ ਚਿੱਤਰ, ਬਹੁਰੰਗੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ
painting, rock	ਸ਼ਿਲਾ ਚਿੱਤਰ; ਸ਼ਿਲਾ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

palaeoclimatology	ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਜਲਵਾਯੂ ਵਿਗਿਆਨ
palaeographer	ਪੁਰਾ-ਲਿਪੀ-ਵਿਗਿਆਨੀ
palaeography	ਪੁਰਾ-ਲਿਪੀ-ਵਿਗਿਆਨ, ਪੁਰਾ-ਲਿਪੀ
pala fitta	ਪੈਲੇਫ਼ਿੱਟ
palaoanthropic	ਪੁਰਾ-ਮਾਨਵੀ, ਪੁਰਾ ਮਾਨਵ ਸਬੰਧੀ
paleobotany	ਪੁਰਾ-ਬਨਸਪਤੀ-ਵਿਗਿਆਨ, ਫ਼ੌਸਿਲ ਬਨਸਪਤੀ-ਵਿਗਿਆਨ
paleoecology	ਪੁਰਾ-ਸਥਿਤੀ ਵਿਗਿਆਨ
paleolithic	ਪੁਰਾ-ਪੱਥਰ ਯੁਗੀ, ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ
paleolithic age	ਪੁਰਾ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ, ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ ਯੁਗ
Paleosimia	ਪੈਲੀਓਸੀਮੀਆ
Paleozoic	ਪੈਲੀਓਜ਼ੋਇਕ
pales	ਪੈਲਸ (ਇਕ ਦੇਵੀ)
palici	ਪੈਲਿਸੀ
palisade	ਜੰਗਲਾ, ਕਟਹਿਰਾ
pan-Africanism	ਸਰਬ-ਅਫ਼ਰੀਕਾਵਾਦ
Panama Scandal	ਪਾਨਾਮਾ ਸਕੈਂਡਲ
pan-American Union	ਸਰਬ-ਅਮਰੀਕੀ ਯੂਨੀਅਨ
pan-Arabism	ਸਰਬ-ਅਰਬਵਾਦ
pan-Asianism	ਸਰਬ-ਏਸ਼ੀਆਵਾਦ
pan-Budhism	ਸਰਬ-ਬੁੱਧਵਾਦ
Pandora	ਪੈਂਡੋਰਾ
panel	ਦਿੱਲਾ ; ਪੈਨਲ
pan-Germanism	ਸਰਬ-ਜਰਮਨਵਾਦ
pan-Hellanism	ਸਰਬ-ਯੂਨਾਨਵਾਦ
pan-Iberianism	ਸਰਬ-ਆਇਬੇਰੀਆਵਾਦ
pan-Islamism	ਸਰਬ-ਇਸਲਾਮਵਾਦ
pan-Slavism	ਸਰਬ-ਸਲਾਵਵਾਦ
pantheon	ਦੇਵਕੁਲ; ਸਰਬ-ਦੇਵ-ਅਸਥਾਨ, ਪੈਂਥੀਆੱਨ
pan-Turanism	ਸਰਬ-ਤੂਰਾਨਵਾਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

papacy	ਪੋਪਤੰਤਰ, ਪੈਪੇਸੀ
papal state	ਪੋਪ-ਰਾਜ
Papyrus	ਪੈਪਾਈਰਸ (ਮਿਸਰ ਦਾ ਇਕ ਪੌਦਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਗੁੱਦੇ ਤੋਂ ਕਾਗ਼ਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ)
Paranthropus	ਪੈਰੈਂਥਰਾਪਸ (ਅਤਿਅੰਤ ਨਵੀਨ ਕਾਲੀਨ)
parapet	ਕਿੰਗਰਾ, ਬਨੇਰਾ, ਪਰਕੋਟਾ
Parapithecus	ਪੈਰਾਪਿਥੀਕਸ (ਅਲਪ ਨਵੀਨ ਕਾਲੀਨ)
parietal art	ਭਿੱਤੀ-ਕਲਾ
Paris peace conference	ਪੈਰਿਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਾਨਫਰੰਸ
parliament	ਸੰਸਦ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ
parliamentary reform	ਸੰਸਦੀ ਸੁਧਾਰ
particoloured	ਬਹੁ-ਰੰਗੀ, ਰੰਗ ਬਰੰਗਾ
pastoral	ਚਰਾਗਾਹੀ
patina	ਪੈਟੀਨਾ : ਕਾਈ
patinate	ਕਾਈ ਲਗਣਾ
patinated coins	ਕਾਈ ਲੱਗੇ ਸਿੱਕੇ, ਜ਼ੰਗ ਲੱਗੇ ਸਿੱਕੇ
patjitan	ਪਾਤਜਿਤਨ
patriarchy	ਪਿਤਾ-ਪ੍ਰਧਾਨਤੰਤਰ, ਪਿਤਾ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜ
patrico	ਪ੍ਰੋਹਿਤ
patrilineal	ਪਿਤਰਵੰਸ਼ੀ
patriliny	ਪਿਤਰਵੰਸ਼ਤਾ
patrimonial	ਪਿਤਰੀ, ਮੌਰੂਸੀ
patrimony	ਪਿਤਰੀ ਧਨ, ਵਿਰਸਾ
patriotic war	ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀਪੂਰਣ ਯੁੱਧ
pavilion	ਮੰਡਪ
peace breaker	ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਜਕ
pebble tool	ਪੱਥਰ-ਔਜ਼ਾਰ
pelasgi	ਪੈਲਾਸਗੀ
penates	ਕੁਲ-ਦੇਵਤਾ, ਗ੍ਰਿਹ-ਦੇਵਤਾ, ਪੈਨੇਟੀਜ਼
peninsula	ਉਪ-ਦੀਪ, ਪੈਨਿਨਸੁਲਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

peninsular war	ਉਪ-ਦੀਪੀ ਯੁੱਧ
pent	ਛੱਜਾ
people	ਲੋਕ, ਜਨ
people, Abkhasians	ਅਬਖਾਸੀ ਲੋਕ
people, Ainu	ਆਈਨੂ ਲੋਕ
people, Akkadians	ਅੱਕਾਦੀ ਲੋਕ
people, beaker	ਬੀਕਰ ਲੋਕ
people, Beechuana	ਬੀਚੂਆਨਾ ਲੋਕ
people, Damara	ਡਾਮਰਾ ਲੋਕ
people, Eskimo	ਐਸਕੀਮੋ ਲੋਕ
people, Georgian	ਜਾਰਜੀਆਈ ਲੋਕ
people, Kartvelian	ਕਾਰਤਵੇਲੀ ਲੋਕ
people, Kitchen midden	ਕਿਚਨ ਮਿਡਨ ਲੋਕ
people, Lezghian (Lashin)	ਲੈਜ਼ਘਿਨ ਲੋਕ
people, Madeleine	ਮਾਦੇਲੀਨ ਲੋਕ
people, Melanesian	ਮੈਲੇਨੇਸੀਆਈ ਲੋਕ
people, Mingrelian	ਮਿੰਗਰੇਲ਼ੀਆਈ ਲੋਕ
people, Mongoloid	ਮੋਂਗੋਲਾਇਡ ਲੋਕ
people, Negrito	ਨੀਗ੍ਰੀਟੋ ਲੋਕ
people, Osset	ਓਸੈਟ ਲੋਕ
people, Papuan	ਪੈਪੂਅਨ ਲੋਕ
people, Proto-Malay	ਪ੍ਰੋਟੋ-ਮਲਾਏ ਲੋਕ
people, Pygmy	ਪਿਗਮੀ ਲੋਕ, ਬੌਣੇ ਲੋਕ
people, Swahili	ਸਵਾਹਿਲੀ ਲੋਕ
people, Tocharian	ਤੋਖਾਰੀ ਲੋਕ
people, Veddah	ਵੇਦਾ ਲੋਕ
perforated adze	ਛੇਕਦਾਰ ਤੇਸਾ
Period	ਕਲਪ, ਕਾਲ
Period, Aeneolithic	ਨਵੀਨਤਮ ਪੱਥਰ ਕਲਪ, ਏਨੀਓਲਿਥਿਕ ਕਲਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Period, Eocene	ਈਓਸੀਨ ਕਲਪ
Period, Eolithic	ਈਓਲਿਥਕ ਕਲਪ
Period, Holocene	ਹੋਲੋਸੀਨ ਕਲਪ
Period, Mesolithic	ਮੀਜ਼ੋਲਿਥਿਕ ਕਲਪ
Period, Microlithic	ਮਾਈਕ੍ਰੋਲਿਥਿਕ ਕਲਪ
Period, Miocene	ਮਾਇਓਸੀਨ ਕਲਪ
Period, Mississippian	ਮਿਸੀਸਿਪੀਅਨ ਕਲਪ
Period, Neolithic	ਨੀਓਲਿਥਿਕ ਕਲਪ
Period, Oligocene	ਔਲੀਗੋਸੀਨ ਕਲਪ
Period, Palaeolithic	ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ ਕਲਪ
Period, Palaeolithic (Lower)	ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ ਕਲਪ (ਹੇਠਲਾ)
Period, Palaeolithic (Mid)	ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ ਕਲਪ (ਮੱਧ)
Period, Palaeolithic (Pre)	ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ ਕਲਪ (ਆਰੰਭਿਕ)
Period, Palaeolithic (Upper)	ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ ਕਲਪ (ਉਪਰਲਾ)
Period, Pliocene	ਪਲਾਇਓਸੀਨ ਕਲਪ
Period, Pluvial	ਪਲੂਵੀਅਲ ਕਲਪ
Period, Pluvial (Inter)	ਪਲੂਵੀਅਲ ਕਲਪ (ਅੰਤਰ)
Period, Tertiary	ਟਰਸ਼ਰੀ ਕਲਪ
periodic	ਨਿਯਤਕਾਲੀ
peripteral	ਪਰਿਸਤੰਭੀ
peristyle	ਪਰਿਸਤੰਭ
personal supremacy	ਨਿੱਜੀ ਸਰਬ-ਉੱਚਤਾ
petrifaction	ਅਸ਼ਮੀਕਰਣ, ਪੱਥਰ ਬਣਾਉਣਾ
petrifiable	ਅਸ਼ਮੀਕਰਣਯੋਗ, ਪੱਥਰ ਬਣਾਉਣਯੋਗ
petrification	ਅਸ਼ਮੀਕਰਣ, ਪੱਥਰ ਬਣਾਉਣਾ
petrified	ਅਸ਼ਮੀਕ੍ਰਿਤ, ਪੱਥਰ ਬਣਾਇਆ
petrifier	ਅਸ਼ਮੀਕਾਰਕ, ਪੱਥਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ
petrify	ਅਸ਼ਮੀਕਰਣ ; ਅਸ਼ਮੀਕਰਣ ਕਰਨਾ ਪੱਥਰ ਬਣਾਉਣਾ
petroglyph	ਪੱਥਰ-ਕਾਟ ; ਚਟਾਨ-ਤਰਾਸ਼ੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

petrologist	ਪੱਥਰ-ਵਿਗਿਆਨੀ
petrology	ਪੱਥਰ-ਵਿਗਿਆਨ
phalanx	ਫਲੈਂਕਸ
phallicism	ਲਿੰਗ-ਉਪਾਸਨਾ
phallic worship	ਲਿੰਗ-ਪੂਜਾ
phallus	ਲਿੰਗ
Pharaoh	ਫਰਊਨ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਦੇ ਸਮਰਾਟਾਂ ਦੀ ਉਪਾਧੀ)
Philistines	ਫਿਲਿਸਤੀਨੀ
Phoenician traders	ਫਿਨੀਸ਼ਿਆਈ ਵਪਾਰੀ
Phrygia	ਫਰਿਜੀਆ
Phrygian	ਫਰਿਜੀਆਈ
Phrygian alphabet	ਫਰਿਜੀਆਈ ਵਰਣਮਾਲਾ
phyllite	ਫ਼ਿਲਾਈਟ
pick	ਗੈਂਤੀ
Pict's house	ਪਿਕਟ ਘਰ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਇੰਗਲੈਂਡ)
pictograph	ਚਿੱਤਰ-ਲੇਖ
pictographic script	ਚਿੱਤਰ-ਲਿਪੀ
pictographic sign	ਚਿੱਤਰ-ਚਿੰਨ੍ਹ
pictones	ਪਿਕਟੋਂਸ
pict tower	ਪਿਕਟ-ਮੀਨਾਰ
Picus	ਪਾਈਕਸ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਇਟਲੀ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ-ਦੇਵਤਾ)
pile settlement	ਪਾਈਲ ਬਸਤੀ, ਬੱਲੀ ਬਸਤੀ
pilum	ਪਾਈਲਮ (ਰੋਮ ਦੇ ਪਿਆਦਾ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਇਕ ਭਾਰੀ ਬੱਲਮ/ਬਰਛਾ)
pin, disc	ਗੋਲ ਪਿੰਨ
pin, eyelet	ਅੱਖੂਆ ਪਿੰਨ
pin, knot-headed	ਗੰਢ-ਸਿਰਾ ਪਿੰਨ
pin, racket	ਰੈਕਟ ਪਿੰਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

pin, sunflower	ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਪਿੰਨ
pin, wheel	ਚੱਕਰ-ਪਿੰਨ
pise	ਪੀਜ਼ੇ
pitched battle	ਘਮਸਾਨ ਲੜਾਈ
pitchi	ਪਿਤਚੀ
pit comb ware	ਪਿਟਕੌਂਬ ਬਰਤਨ
Pithecanthropus	ਪਿਥੀਕੈਨਥ੍ਰੌਪਸ
Pithecanthropus erectus	ਪਿਥੀਕੈਨਥ੍ਰੌਪਸ ਈਰੈਕਟਸ
Pithecanthropus Pekinensis	ਪਿਥੀਕੈਨਥ੍ਰੌਪਸ ਪੈਕੀਨੈਨਸਿਸ
pithecoid	ਪਿਥੀਕਾਇਡ
pithos	ਢੋਲ-ਆਕਾਰੀ ਬਰਤਨ, ਪਿਥੌਸ
pithos burial	ਪਿਥੌਸ ਦਫ਼ਨੀਣ
Pitstone hill	ਪਿਟਸਟੋਨ ਪਹਾੜੀ
pit tomb	ਗਰਤ ਮਕਬਰਾ, ਟੋਆ-ਮਕਬਰਾ
plano convex brick	ਸਮ-ਉੱਤਲ ਇੱਟ
plateau	ਪਠਾਰ, ਪੱਬੀ
plebiscite	ਰਾਏ ਸ਼ੁਮਾਰੀ, ਪਲੈਬੀਸਾਈਟ (ਕਿਸੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਸਲੇ ਉਤੇ ਮਤਦਾਨ)
plinth	ਕੁਰਸੀ (ਕੰਧ ਜਾਂ ਥੰਮ੍ਹ ਦੀ)
pliocene	ਪਲਾਇਓਸੀਨ
Plough, share	ਫਾਲਾ (ਹਲ ਦਾ)
plummet (plumb)	ਸਾਹਲ
plural nationality	ਅਨੇਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ
plutocracy	ਧਨਾਢਤੰਤਰ
point, Font-Robert	ਫ਼ਾਂਟ-ਰਾਬਰਟ-ਨੋਕ
point, Mousterian	ਮੌਸਤਾਰੀ ਵੇਧਨੀ
point, plain lance	ਸਾਦੇ ਭਾਲੇ ਦੀ ਨੋਕ
pointed arch	ਨੋਕਦਾਰ ਡਾਟ, ਨੋਕਦਾਰ ਮਹਿਰਾਬ
pointed core implement	ਨੋਕਦਾਰ ਕੋਰ-ਸੰਦ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

pointed coup-d'e-poing	ਨੁਕੀਲਾ ਹੱਥ-ਕੁਹਾੜਾ
pointing	ਟੀਪਕਾਰੀ, ਟੀਪ
point	ਨੋਕਦਾਰ ਹਥਿਆਰ
polar region	ਧਰੁਵੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
polished stone implement	ਪਾਲਿਸ਼ਕ੍ਰਿਤ ਪੱਥਰ-ਔਜ਼ਾਰ
Polish partitions	ਪੋਲੈਂਡ-ਵਿਭਾਜਨ
political asylum	ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਰਣ
political independence	ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ
political refugee	ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰਫ਼ੂਜੀ
political terrorism	ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤ੍ਰਾਸਵਾਦ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਹਿਸ਼ਤ
poll	ਮਤਦਾਨ, ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣਾ, ਵੋਟਾਂ ਪੈਣੀਆ
polyandry	ਬਹੁ-ਕੰਤ ਪ੍ਰਥਾ
polychromatic	ਬਹੁ-ਰੰਗਾ
polychrome vase	ਬਹੁ-ਰੰਗਾ ਫੁਲਦਾਨ, ਬਹੁ-ਰੰਗਾ ਕਲਸ਼
polygonal cist	ਬਹੁ-ਭੁਜੀ ਸਮਾਧੀ
polyhedral	ਬਹੁ-ਬਾਹੀ, ਬਹੁ-ਤਲੀ, ਬਹੁ-ਮੁਖੀ
polyhedric graver	ਬਹੁ-ਬਾਹੀ ਛੈਣੀ, ਬਹੁ-ਮੁਖੀ ਛੈਣੀ
Pompeia	ਪੋਮਪੇਈਆ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਦਾ ਇਕ ਕਬੀਲਾ)
poor law	ਨਿਰਧਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ
poparchy	ਪੋਪਸ਼ਾਹੀ, ਪੋਪਤੰਤਰ
popular front	ਲੋਕ ਮੋਰਚਾ
porch	ਡਿਉਢੀ, ਪੋਰਚ
porthole cist	ਝਰੋਖੇਦਾਰ ਸਮਾਧੀ
porthole stone	ਝਰੋਖਾ-ਪੱਥਰ
portrait figure	ਪ੍ਰਤਿਮਾ, ਮੂਰਤੀ
pot, bone	ਅਸਥੀ ਪਾਤਰ
pot-sherd	ਠੀਕਰਾ, ਠੀਪਰ
pottery	ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ, ਕੁੰਭਾਰੀ-ਕੰਮ
pottery, Assyrian	ਅਸੀਰੀ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ
pottery, Celtic	ਸੈਲਟਿਕ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

pottery, Gudivada	ਗੁੜੀਵਾੜਾ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ
pottery, incrusted	ਪੇਪੜੀਦਾਰ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ
pottery, inlaid	ਜੜਾਊ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ
pottery, killed	ਕਬਰ ਉਤੇ ਤੋੜੇ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ
pottery, knobbed	ਘੁੰਡੀਦਾਰ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ
pottery, painted	ਚਿਤ੍ਰਿਤ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ
pottery, scraped	ਖਰਚੇ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ
pottery, wavylined	ਲਹਿਰੀਏਦਾਰ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ
pottery clay	ਕੁੰਭਾਰੀ ਮਿੱਟੀ
pottery coffin	ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤਾਬੂਤ
pottery industry	ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡਾ ਉਦਯੋਗ, ਕੁੰਭਾਰੀ ਉਦਯੋਗ
pottery kiln	ਆਵਾ
pottery sequence	ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ ਕ੍ਰਮ
pottery type	ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ ਕਿਸਮ
Praefect (Prefect)	ਪ੍ਰੀਫੈਕਟ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਦਾ ਇਕ ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟ)
Praetor (Pretor)	ਪ੍ਰੇਟਰ (ਰੋਮਨ ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟ)
preamble	ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ
Pre-Challean	ਪੂਰਵ-ਸ਼ੈਲੀਅਨ
pre-chelles design	ਪੂਰਵ-ਸ਼ੈਲੀਅਨ ਡੀਜ਼ਾਈਨ
predynastic	ਪੂਰਵ-ਰਾਜਬੰਸੀ
prehistoric	ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸਕ
prehistoric archaeology	ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੁਰਾਤਤਵ
Presidency	ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ
President	ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ; ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ; ਸਭਾਪਤੀ; ਪ੍ਰਧਾਨ
President, Vice	ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ
presidentship	ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ
presidium	ਪ੍ਰੀਜ਼ੀਡੀਅਮ
pressure flaking	ਦਾਬ-ਸ਼ਲਕਣ
pre-Tardenoisian	ਪੂਰਵ ਤਾਰਦੇਨੋਜ਼ੀ
pricker	ਵੇਦਨੀ, ਵਿੰਨ੍ਹਣੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

priest	ਪੁਜਾਰੀ, ਪ੍ਰੋਹਿਤ, ਪਾਦਰੀ
priest king	ਪ੍ਰੋਹਿਤ-ਰਾਜਾ
primary interment	ਪਹਿਲਾ ਦਫ਼ਨ, ਮੁਢਲਾ ਦਫਨ
primary rock	ਮੂਲ ਚਟਾਨ, ਮੁਢਲੀ ਚਟਾਨ
Prime Minister	ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
primigenius	ਆਦਿ ਮਾਨਵ, ਮੁਢਲਾ ਮਨੁੱਖ
primitive habitation	ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਬਸਤੀ
primitive horde	ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮੂਹ, ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਝੁੰਡ
primitive morality	ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਦਾਚਾਰ
prince	ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦਾ, ਪ੍ਰਿੰਸ
prince consort	ਪ੍ਰਿੰਸ ਕੰਸੋਰਟ (ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦਾ ਪਤੀ)
princess	ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ, ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦੀ
Principal Allied Powers	ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਇਤਹਾਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ
principality	ਜਗੀਰ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪੈਲਿਟੀ
privy purse	ਪ੍ਰਿਵੀ ਪਰਸ
proclamation	ਘੋਸ਼ਣਾ, ਐਲਾਨ
proclamation of emergency	ਸੰਕਟਕਾਲ-ਘੋਸ਼ਣਾ
promenade	ਪ੍ਰਮੇਨਾਡ
Prometheus	ਪ੍ਰੋਮੀਥੀਅਸ (ਯੂਨਾਨੀ ਮਿਥਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵ ਸਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ)
promontory fort	ਅੰਤ੍ਰੀਪ ਕਿਲ੍ਹਾ
propaganda	ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡਾ, ਪ੍ਰਚਾਰ
Pro-pliopithecus	ਪ੍ਰੋ-ਪਲਾਇਓਪਿਥੀਕਸ
propraetor	ਪ੍ਰੋਪ੍ਰੀਟਰ (ਰੋਮ ਗਣ-ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦੰਡ-ਅਧਿਕਾਰੀ)
propulsor, javelin	ਨੇਜ਼ਾ ਪ੍ਰਖੇਪਕ
propylaeum	ਮੁੱਖ ਦੁਆਰ
protectorate	ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧੀਨ ਰਾਜ, ਪ੍ਰੋਟੈਕਟੋਰੇਟ
protesting state	ਵਿਰੋਧਕਾਰੀ ਰਾਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

protoanthropic	ਆਦਿ-ਮਾਨਵੀ
protocol (to a treaty)	(ਸੰਧੀ ਦੀ) ਪੂਰਵ ਲਿਖਤ, ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ
protogenes	ਆਦਿ-ਜੀਵ
protohistoric archaeology	ਆਦਿ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੁਰਾਤਤਵ
proto-Homo	ਆਦਿ-ਮਾਨਵ, ਪ੍ਰੋਟੋ-ਹੋਮੋ
protolog	ਆਦਿ ਵਰਣਨ, ਮੂਲ ਵਰਣਨ
protomorph	ਆਦਿ-ਰੂਪ
protoparent	ਆਦਿ-ਜਣਨਹਾਰ
proto-Ubaid shrine	ਆਦਿ-ਉਬੈਦ ਪੂਜਾ-ਸਥਾਨ
provisional government	ਆਰਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ
provocation	ਉਤੇਜਨਾ, ਭੜਕ
pro-Zoinist	ਯਹੂਦੀ ਸਮਰਥਕ
psycho-biological ego	ਮਨੋ-ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਹਉਮੈ
psychohistory	ਮਨੋ-ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ
publican	ਪਬਲੀਕਨ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਦਾ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ)
public debt	ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਜ਼ਾ, ਕੌਮੀ ਕਰਜ਼ਾ, ਲੋਕ-ਕਰਜ਼ਾ
public inscription	ਲੋਕ ਸ਼ਿਲਾ-ਲੇਖ, ਸਰਵਜਨਕ ਸ਼ਿਲਾ-ਲੇਖ
public opinion	ਲੋਕ-ਰਾਏ
public order	ਲੋਕ-ਅਮਨ
public relations	ਲੋਕ-ਸੰਪਰਕ
Punic war	ਪਿਊਨਿਕ-ਯੁਧ (ਰੋਮ ਅਤੇ ਕਾਰਥੇਜ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਯੁੱਧ)
pylon	ਮੰਦਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦੁਆਰ, ਪਾਈਲੋਨ
pyramid	ਪਿਰਾਮਿਡ (ਮਿਸਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਧੀ ਸਤੂਪ)
pyramidalism	ਪਿਰਾਮਿਡਵਾਦ, ਪਿਰਾਮਿਡ ਮਿਥਿਹਾਸ
pyramidion	ਛੋਟਾ ਪਿਰਾਮਿਡ
pyramid of Cheops	ਕਿਆਂਪਸ ਦਾ ਪਿਰਾਮਿਡ
pyramidologist	ਪਿਰਾਮਿਡ ਵਿਗਿਆਨੀ
pyramid text	ਪਿਰਾਮਿਡ ਲੇਖ
pyriform	ਨਾਸ਼ਪਾਤੀਨੁਮਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Q

Quadi	ਕੁਏਡੀ
quadrans	ਕੁਐਡਰੈਨ
quadripartite	ਚਾਰ-ਪੱਖੀ, ਚਾਰ-ਧਿਰੀ
quadruple alliance	ਚਾਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗਠਜੋੜ
quaestor	ਕੁਅਸਟਾਰ
quarring	ਪੱਥਰ-ਖੋਦਣਾ, ਪੱਥਰ ਖੁਣਨਾ
Quaternary	ਕੁਆਟਰਨਰੀ ਮਹਾ ਕਲਪ, ਚੌਥਾ ਮਹਾ ਕਲਪ
Quaternary rocks	ਕੁਆਟਰਨਰੀ ਚਟਾਨਾਂ, ਚੌਥਾ ਮਹਾ ਕਲਪੀ ਚਟਾਨਾਂ
queen mother	ਰਾਜ ਮਾਤਾ
quern	ਚੱਕੀ, ਕੁਅਰਨ
quinquereme	ਪੰਜ ਚੱਪੂਆਂ ਵਾਲੀ ਬੇੜੀ, ਪੰਜ ਚੱਪੂ ਬੇੜੀ
Quit India Movement	"ਭਾਰਤ ਛੱਡੋ" ਅੰਦੋਲਨ
quiver	ਤਰਕਸ਼

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

R

race, pygmy	ਬੌਣੀ ਨਸਲ, ਗਿਠ ਮੁਠੀਆ ਨਸਲ, ਪਿਗਮੀ ਨਸਲ
race, Scytho-Aryan	ਸ਼ਕ-ਆਰੀਆ ਨਸਲ
race, Scytho-Greek	ਸ਼ਕ-ਯੂਨਾਨੀ ਨਸਲ
race, Scytho-Median	ਸ਼ਕ-ਮੇਡੀ ਨਸਲ
race, Secondary	ਗੌਣ ਨਸਲ
race, Somali	ਸੋਮਾਲੀ ਨਸਲ
race, Teutonic	ਟਿਊਟਨੀ ਨਸਲ
race, umbrian	ਅਬਰੀ ਨਸਲ
race, Xnthochroi	ਜ਼ੈਨਥਾਂਕਰਾਂਈ ਨਸਲ, ਕਾਕੇਸ਼ਿਆਈ ਨਸਲ
race difference	ਨਸਲੀ ਭੇਦ, ਨਸਲ-ਅੰਤਰ
racialism	ਨਸਲਵਾਦ
racial segregation	ਨਸਲੀ ਵਖਰੇਵਾਂ
raciation	ਨਸਲੀਕਰਣ
raciology	ਨਸਲ-ਵਿਗਿਆਨ
racism	ਨਸਲਵਾਦ
Ramapithecus	ਰਾਮਾਪਿਥੀਕਸ
ramp	ਢਾਲ, ਢਲਾਨ, ਰੈਂਪ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Ras-shamra	ਰਾਸ-ਸ਼ਾਮਰਾ
rath	ਰਾਥ (ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਬਣੀ ਇਕ ਗੋਲਾਕਾਰ ਇਮਾਰਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਰਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ)
rattle	ਛੁਣ ਛੁਣੀ, ਰੈਟਲ
rebellion	ਬਗ਼ਾਵਤ, ਵਿਦਰੋਹ
rectangular tomb	ਆਇਤਾਕਾਰ, ਮਕਬਰਾ
recurved	ਪ੍ਰਤਿਵਰਤਿਤ, ਦੁਬਾਰਾ ਮੁੜਿਆ
red crag	ਲਾਲ ਟਿੱਬਾ, ਲਾਲ ਟਿੱਲਾ, ਲਾਲ ਚਟਾਨ-ਖੰਡ
Red cross bowl	ਰੈੱਡ-ਕਰਾੱਸ ਪਿਆਲਾ
red ochre	ਲਾਲ ਗੇਰੂ, ਲਾਲ ਓਕਰ
red on red technique	ਲਾਲ (ਭਾਂਡੇ) ਉਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਤਕਨੀਕ
red ware province	ਲਾਲ ਬਰਤਨ ਖੇਤਰ
reed hut	ਸਰਕੜੇ ਦੀ ਝੌਂਪੜੀ
reel	ਰੀਫ
reet	ਚਰਖੀ, ਗਰਾਰੀ, ਰੀਲ
re-election	ਪੁਨਰ-ਚੋਣ
Reform Act	ਰਿਫ਼ਾਰਮ ਐਕਟ, ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ
reformation	ਸੁਧਾਰ, ਧਰਮ-ਸੁਧਾਰ, ਰੈਫ਼ਰਮੇਸ਼ਨ
Reform Bill	ਰਿਫਾਰਮ ਬਿੱਲ
refuse, cultural	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਕ ਅਵਸ਼ੇਸ਼
regalia	ਰਾਜ-ਚਿੰਨ੍ਹ, ਰਾਜ-ਭੂਸ਼ਣ
regency	ਰੀਜੈਂਸੀ
regent	ਰੀਜੈਂਟ
regicide	ਸ਼ਾਹ-ਘਾਤ, ਰਾਜੇ ਦਾ ਕਤਲ; ਸ਼ਾਹ-ਘਾਤੀ, ਰਾਜੇ ਦਾ ਕਾਤਲ
regilding	ਮੁੜ ਮੁਲੰਮਾ ਕਰਨਾ
reginum	ਰੈਜ਼ੀਨਮ (ਪੁਰਾਤਨ ਰੋਮ ਵਿਚ ਸੈਨਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

region of war	ਯੁੱਧ-ਖੇਤਰ
regur	ਰੇਗਰ
Reich	ਰਾਈਕ (ਜਰਮਨ ਕਾਮਨਵਲਥ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)
reigning family	ਸ਼ਾਸਕ ਪਰਿਵਾਰ
rein ring	ਰਾਸ ਕੜਾ
relic casket	ਅਵਸ਼ੇਸ਼-ਸੰਦੂਕ
relic receptacle	ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਤਰ
relics, notional	ਅਮੂਰਤ ਅਵਸ਼ੇਸ਼
relief	ਮੰਥਤਕਾਰੀ, ਉਕਰਕਾਰੀ, ਸਹਾਇਤਾ
relief, bas-	ਪੱਧਰੀ ਮੰਥਤਕਾਰੀ
relief, half-	ਅਰਧ-ਮੰਥਤਕਾਰੀ
relief, high	ਉੱਚੀ ਮੰਥਤਕਾਰੀ
relief, Imgig	ਇਮਗਿਗ ਮੰਥਤਕਾਰੀ
relief pattern	ਮੰਥਤਕਾਰੀ ਨਮੂਨਾ, ਮੰਥਤਕਾਰੀ ਪੈਟਰਨ
religio-magical	ਜਾਦੂ-ਟੂਣੇ ਸਬੰਧੀ, ਤੰਤਰ ਮੰਤਰ ਸਬੰਧੀ
religion	ਧਰਮ
religion, mystery	ਰਹੱਸਮਈ ਧਰਮ
religionate	ਧਾਰਮਿਕ ਬਣਾਉਣਾ
religioner	ਕੱਟੜ ਧਰਮੀ, ਕੱਟੜ ਪੰਥੀ
religionism	ਧਾਰਮਿਕਤਾ, ਧਰਮਵਾਦ
religionist	ਕੱਟੜ ਧਰਮੀ, ਕੱਟੜ ਪੰਥੀ
religious megalith	ਧਾਰਮਿਕ ਮਹਾ-ਸ਼ਿਲਾ
Remi	ਰੇਮੀ
remmon	ਰਿਮਨ
Remonstrance, Grand	ਮਹਾ ਵਿਰੋਧ-ਪੱਤਰ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੀਮਾਂਸਟਰੈਂਸ
renaissance	ਪੁਨਰ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ, ਰਿਨੇਸਾਂਸ
renunciation of war	ਯੁੱਧ-ਤਿਆਗ
repatriate	ਦੇਸ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ
repatriation	ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ, ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

representative peers	ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਪੀਅਰ
reprimand	ਫਿਟਕਾਰਨਾ, ਫਿਟਕਾਰ
republic	ਗਣਤੰਤਰ, ਗਣਰਾਜ
residuary sovereignty	ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਭੁਤਾ
result	ਸਿੱਟਾ, ਨਤੀਜਾ, ਫਲ
revolution, agrarian	ਭੌਂ-ਸੁਧਾਰ-ਕ੍ਰਾਂਤੀ
revolution, food producing	ਅੰਨ-ਉਤਪਾਦਨ-ਕ੍ਰਾਂਤੀ
revolution, industrial	ਉਦਯੋਗਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
Rhexolani	ਰੇਕਸੋਲੇਨੀ (ਯੁੱਧ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੂਸੀ ਪੂਰਵਜ)
rhyton	ਰਾਈਟੋਨ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਆਦਿ ਪੀਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸਿੰਗ, ਪਸ਼ੂ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਿਰ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਬਣਿਆ ਇਕ ਪਿਆਲਾ)
ribbed ware	ਧਾਰੀਦਾਰ ਬਰਤਨ
rice	ਚਾਵਲ, ਤੇਲ
right	ਅਧਿਕਾਰ, ਹੱਕ
right, birth	ਜਮਾਂਦਰੂ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਨਮ ਅਧਿਕਾਰ
right, civil	ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ
right, constitutional	ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ
right, political	ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ
right of asylum	ਸਰਣ-ਅਧਿਕਾਰ
right of embassy	ਰਾਜਦੂਤ ਸਬੰਧੀ ਅਧਿਕਾਰ
right of legation	ਰਾਜਦੂਤ ਸਬੰਧੀ ਅਧਿਕਾਰ
right of possession	ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ
right of self defence	ਆਤਮ-ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ
right of war	ਯੁੱਧ-ਅਧਿਕਾਰ
right to nationality	ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ
rigid constitution	ਬੇਲਚਕ ਸੰਵਿਧਾਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ring base	ਗੋਲ ਆਧਾਰ, ਮੰਡਲ-ਆਧਾਰ
ring building	ਗੋਲ ਨਿਰਮਾਣ
rings, concentric	ਸਮਕੇਂਦਰ ਘੇਰੇ
ring well	ਗੋਲ ਖੂਹ, ਮੰਡਲ ਖੂਹ
riparian state	ਤੱਟਵਰਤੀ ਰਾਜ
rippled Badarian vase	ਲਹਿਰੀਏਦਾਰ ਬਾਡੇਰੀ ਕਲਸ਼
Riss	ਤੀਜਾ ਹਿਮ-ਕਾਲ (ਯੂਰਪ), ਰਿੱਸ
rites	ਸੰਸਕਾਰ, ਰਹੁ-ਰੀਤਾਂ, ਰਸਮਾਂ
rites, burial	ਦਫ਼ਨੌਣ ਸੰਸਕਾਰ, ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ
rites, fertility	ਉਰਵਰਤਾ ਸੰਸਕਾਰ, ਉਪਜਾਊਪਣ ਸੰਸਕਾਰ
rites, magical	ਜਾਦੂ-ਟੂਣਾ
rites, religious	ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਕਾਰ
ritual	ਕਰਮਕਾਂਡ; ਕਰਮਕਾਂਡੀ
ritual behaviour	ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਵਿਵਹਾਰ
ritual ceremony	ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਰਸਮ
ritualist	ਕਰਮਕਾਂਡੀ
ritual monument	ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਸਮਾਰਕ
ritual objects	ਕਰਮਕਾਂਡੀ-ਸਮੱਗਰੀ
ritual value	ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਮਹੱਤਵ
river, boundary	ਸੀਮਾ-ਦਰਿਆ
river, international	ਅਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਰਿਆ
rock architecture	ਸ਼ਿਲਾ ਉਸਾਰੀ-ਕਲਾ
rock born	ਸ਼ਿਲਾ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ
rock dwelling	ਸ਼ਿਲਾ ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ
rocker pattern	ਰੌਕਰ ਨਮੂਨਾ
rock shelter	ਸ਼ਿਲਾ-ਘਰ, ਸ਼ਿਲਾ ਅੜਤਲਾ
roll cornice	ਕੁੰਡਲਦਾਰ ਕਾਰਨਸ
rolled rim	ਕੁੰਡਲਦਾਰ ਰਿਮ, ਕੁੰਡਲਦਾਰ ਕੋਰ
Roman road	ਰੋਮਨ ਮਾਰਗ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Rongo	ਰੋਂਗੋ
roof, gabled	ਤਿਕੋਣੀ ਛੱਤ
Rossen-Danubian Settlers	ਰੋਸਨ ਡੈਨਿਊਬ ਵਾਸੀ
rostro carinate	ਰਾਸਟ੍ਰੋ-ਕੈਰੀਨੇਟ (ਇਕ ਔਜ਼ਾਰ)
rouletted ware	ਬੇਲਨ-ਆਕਾਰੀ ਬਰਤਨ
round barrow	ਗੋਲ ਸਤੂਪ
round end scraper	ਗੋਲ ਕਿਨਾਰਾ ਖੁਰਚਣੀ
round scraper	ਗੋਲ ਖੁਰਚਣੀ
Round Table conference	ਗੋਲ ਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ
royal burial	ਸ਼ਾਹੀ ਦਫ਼ਨੀਨ
royal cemetery	ਸ਼ਾਹੀ ਕਬਰਸਤਾਨ, ਸ਼ਾਹੀ ਸਮਾਧਾਂ
royal family	ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ
royal tomb	ਸ਼ਾਹੀ ਮਕਬਰਾ
rubbish shoot	ਕੂੜਾ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਨਾਲੀ
rule of law	ਵਿਧੀ-ਸ਼ਾਸਨ
ruler	ਸ਼ਾਸਕ
rump parliament	ਬਕਾਇਆ ਸੰਸਦ, ਰੰਪ ਸੰਸਦ (ਸੰਸਦ ਦਾ ਉਹ ਭਾਗ, ਜਿਹੜਾ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਸੰਨ 1648 ਤੋਂ 1653 ਅਤੇ 1659 ਦੀ ਸੰਸਦ)
russet	ਗੇਰੂਆ, ਬਦਾਮੀ
ruteni	ਰੂਤੇਨੀ
Rutuli	ਰੂਤੂਲੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

S

Sabazius	ਸੇਬੇਜ਼ੀਅਸ (ਸੱਪ-ਦੇਵਤਾ)
sabbath	ਸੈਬਥ, ਆਰਾਮ ਦਾ ਦਿਨ
Sabines	ਸੈਬਾਈਨ ਲੋਕ
Sacae	ਸ਼ਕ (ਲੋਕ)
sacrifice	ਕੁਰਬਾਨੀ, ਬਲੀਦਾਨ, ਤਿਆਗ
saddle back quern	ਕਾਠੀਹਾਰ ਚੱਕੀ
sadducees	ਸਦੂਕਿਸ
sagger	ਸੈਗਰ
salus	ਸੈਲਸ (ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੀ ਦੇਵੀ)
Samarra pottery	ਸਮਰਾ ਦੇ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ (Samarra-ਇਰਾਕ ਦਾ ਇਕ ਨਗਰ)
samian ware	ਸੈਮੌਸੀ ਬਰਤਨ (Samos-ਏਜੀਅਨ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਦੀਪ)
samnite	ਸੈਮਨਾਈਟ ਲੋਕ
sanctity of treaty	ਸੰਧੀ ਦੀ ਪਵਿਤਰਤਾ
sanctuary	ਸ਼ਰਣ-ਸਥਾਨ, ਪਵਿਤਰ ਸਥਾਨ
sanctum	ਧਰਮ-ਸਥਾਨ
sand stone rubber	ਬਾਲੂ-ਪੱਥਰ-ਰਬੜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

sanhedrin	ਸੈਨਹੇਡਰਿਨ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯਹੂਦੀ ਸਭਾ ਜਾਂ ਪਰਿਸ਼ਦ)
sarcophagus	ਪੱਥਰ ਦਾ ਤਾਬੂਤ
sarcoptes	ਸਾਰਕੋਪਟੀਸ
satrap	ਸਤਰਪ
saturnalia	ਸੈਟਰਨੇਲੀਆ (ਸੈਟਰਨ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ)
saturnus	ਸੈਟਰਨਸ, ਸੈਟਰਨ, ਸ਼ਨੀ
satyr	ਸੇਟਰ
sauce boat	ਚਟਨੀ ਪਾਤਰ
savage aborigines	ਵਹਿਸ਼ੀ ਆਦਿਵਾਸੀ ਲੋਕ
savagerous	ਵਹਿਸ਼ਿਆਨਾ
savagery	ਵਹਿਸ਼ੀਪੁਣਾ
savagism	ਵਹਿਸ਼ੀ ਅਵਸਥਾ
savagize	ਵਹਿਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਵਹਿਸ਼ੀਕਰਣ
saw, flint	ਚਕਮਾਕ ਆਰਾ
Saxon	ਸੈਕਸਨ
Saxo-Thuringian Corded wares	ਸੈਕਸੋ-ਥੁਰਿੰਜੀ ਡੋਰੀਦਾਰ ਬਰਤਨ
scaffolding	ਮਚਾਨ; ਪੈੜ ਬੰਨ੍ਹਣਾ
scalloped axe-head	ਸਕੈਲਾਂਪਨੁਮਾ ਕੁਹਾੜੀ ਦਾ ਸਿਰਾ
scarab	ਸਕੈਰਬ
scaraboid	ਸਕੈਂਰਬਨੁਮਾ
scarf joint	ਸਕਾਰਫ਼ ਜੋੜ
scarlet ware	ਕਿਰਮਚੀ ਬਰਤਨ
sceptre	ਸ਼ਾਹੀ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਸ਼ਾਹੀ ਡੰਡਾ
scimitar-shaped knife	ਖੜਗ-ਆਕਾਰ ਚਾਕੂ
scooped enclosures	ਟੋਆਨੁਮਾ ਵਾੜੇ
scraper, concave	ਕਮਾਨਨੁਮਾ ਖੁਰਚਣੀ
scraper, convex	ਗੁੰਬਦਨੁਮਾ ਖੁਰਚਣੀ
scraper, disk	ਚਕਲੀਨੁਮਾ ਖੁਰਚਣੀ
scraper, nose	ਨਾਸ-ਆਕਾਰੀ ਖੁਰਚਣੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

scraper, notched	ਦੰਦੇਦਾਰ ਖੁਰਚਣੀ
scraper, round	ਗੋਲ ਖੁਰਚਣੀ
scribe	ਲੇਖਕ, ਕਾਤਬ
script, ideographic	ਭਾਵ-ਲਿੱਪੀ
scroll work	ਬੇਲਬੂਟੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ
sculptural art	ਮੂਰਤੀ ਕਲਾ, ਬੁੱਤ-ਕਲਾ
sculpture, cup	ਪਿਆਲਾ ਮੂਰਤੀ ਕਲਾ
sculpture, Hellenic	ਯੂਨਾਨੀ ਮੂਰਤੀ ਕਲਾ
sculpture, Le Bordeills	ਲੇ ਬੋਰਦੇਈ ਮੂਰਤੀ ਕਲਾ
sculptured monolithic idol	ਇਕ ਪੱਥਰੀ ਮੂਰਤੀ
sculptured objects	ਪੱਥਰ ਘੜੀਆਂ ਵਸਤਾਂ
sculptured slab	ਪੱਥਰ-ਘੜੀ ਸਿਲ
sculptured tomb	ਪੱਥਰ-ਘੜਿਆ ਮਕਬਰਾ
sculpturing tool	ਪਥਰ ਘੜਨ ਦਾ ਔਜ਼ਾਰ
Scylla	ਸਿੱਲਾ (ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਤਟ ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਰਾਖਸ਼ਨੀ)
scythe	ਦਾਤਰੀ
seal, cylinder	ਬਲਨ-ਆਕਾਰੀ ਮੁਹਰ
sea letter	ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ ਪੱਤਰ (ਜੰਗ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਪੱਤਰ ਹਰ ਇਕ ਤਟੱਸਥ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ)
searched Vessel	ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਿਆ ਜਹਾਜ਼
seasonal camp	ਮੌਸਮੀ ਕੈਂਪ
seasonal migration	ਮੌਸਮੀ ਪਰਵਾਸ
sea warfare	ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੰਗ
seceding state	ਅਲਗ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਰਾਜ
secession	ਅਲਹਿਦਗੀ, ਅਲੱਗ ਹੋਣਾ
secessionist	ਅਲੱਗਵਾਦੀ
secondary interment	ਗੌਣ ਦਫਨ, ਦੁਬਾਰਾ ਦਫਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

cretary	ਸਕੱਤਰ
secretary, military	ਮਿਲਟਰੀ ਸਕੱਤਰ
sect	ਸੰਪਰਦਾਇ
secularism	ਧਰਮ-ਨਿਰਪੇਖਤਾ
Security Council	ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ, ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਕੌਂਸਲ
selene	ਸੇਲੇਨੀ (ਸੋਮ ਦੇਵੀ)
self government	ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ
Semi-Mangoloid	ਅਰਧ-ਮੰਗੋਲੀ
semi-nomadic	ਅਰਧ-ਖ਼ਾਨਾਬਦੋਸ਼ੀ
semite	ਸਾਮੀ
senator	ਸੈਨਿਟ-ਮੈਂਬਰ, ਸੈਨੇਟਰ
Senones	ਸੈਨੋਨੀਜ਼ (ਉੱਤਰੀ ਇਟਲੀ ਦੇ ਸੈਲਟਿਕ ਲੋਕ)
separatism	ਅਲੱਗਵਾਦ
sepulchral chalice	ਸਮਾਧੀ-ਕਟੋਰਾ
Sequani	ਸਿਕਵਾਨੀ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗਾੱਲ ਦਾ ਇਕ ਕਬੀਲਾ)
sequence, dating	ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕਾਲ-ਨਿਰਧਾਰਣ
sequence table	ਕ੍ਰਮ-ਸਾਰਣੀ
seraph	ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਾ
Serapis	ਸੈਰਾਪਿਸ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ, ਯੂਨਾਨ ਅਤੇ ਰੋਮ ਦਾ ਇਕ ਦੇਵਤਾ)
serf	ਲਾਮ, ਗ਼ੁਦਾਸ (ਖੇਤੀ ਸਬੰਧੀ)
serfdom	ਗ਼ੁਲਾਮੀ, ਦਾਸਤਾ (ਖੇਤੀ ਸਬੰਧੀ)
seriation	ਕਾਲ–ਅਨੁਕ੍ਰਮ; ਕਾਲ-ਅਨੁਕਮਣ
serpentine bracket	ਕੁੰਡਲਦਾਰ ਬਰੈਕਟ
serrated blade	ਦੰਦੇਦਾਰ ਫਾਲਾ, ਦੰਦੇਦਾਰ ਬਲੇਡ
sesklo-style	ਸੈਸਕਲੋ-ਸ਼ੈਲੀ
session	ਸੈਸ਼ਨ, ਇਜਲਾਸ
Sesterce	ਸੈੱਸਟਰਸ (ਇਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮਨ ਸਿੱਕਾ)

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

setekh	ਸੈਟੇਖ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਮੱਮੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ)
settlement site	ਬਸਤੀ-ਸਥਾਨ
shadow picture	ਛਾਇਆ-ਚਿੱਤਰ
shaft grave	ਟੋਆ-ਕਬਰ, ਗਰਤ-ਕਬਰ
shaft grave tomb	ਟੋਆ-ਮਕਬਰਾ
shaman	ਸ਼ਾਮਨ
shang	ਸ਼ਾਂਗ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਚੀਨ ਦਾ ਇਕ ਰਾਜਬੰਸ)
sheikhdom	ਸੇਖ-ਰਾਜ
shekel	ਸ਼ੈਕਲ (ਬੈਬਿਲੋਨੀਆ ਫਿਨੀਸ਼ੀਆ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਤ ਇਕ ਤੋਲ ਅਤੇ ਸਿੱਕਾ)
shell bracelet	ਸੰਖ ਦੀ ਚੂੜੀ, ਸੰਖ ਦਾ ਕੜਾ, ਸਿੱਪ ਦੀ ਚੂੜੀ)
shell inlay	ਸਿੱਪੀ-ਮੀਨਾਕਾਰੀ, ਸਿੱਪ-ਮੀਨਾਕਾਰੀ
shell mound	ਸੰਖ-ਟਿੱਲਾ
shell work	ਸੰਖ-ਸ਼ਿਲਪ, ਸਿੱਪੀ ਦਾ ਕੰਮ
shelter hut	ਆਸਰਾ-ਝੁੱਗੀ, ਪਨਾਹ-ਝੁੱਗੀ, ਸ਼ਰਣ-ਝੁੱਗੀ
shibboleth	ਸ਼ਿਬੋਲੈੱਥ: ਅਭਿਗਿਆਨ, ਸੰਕੇਤ-ਸ਼ਬਦ
ship, death	ਕਿਸ਼ਤੀਨੁਮਾ ਤਾਬੂਤ
shipping	ਜਹਾਜ਼ਰਾਨੀ
shofar	ਸ਼ੋਫਰ (ਇਕ ਯਹੂਦੀ ਸੰਗੀਤ-ਸਾਜ਼)
shore	ਥੰਮ੍ਹੀ, ਥੂਨੀ, ਕਿਨਾਰਾ (ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ)
shoring	ਥੰਮ੍ਹੀ ਲਾਉਣਾ, ਥੂਨੀ ਬੰਨ੍ਹਣਾ
short parliament	ਅਲਪਕਾਰੀ ਸੰਸਦ
shrine	ਦੇਵ-ਮੰਦਰ, ਦਰਗਾਹ
shute (chute)	ਪਰਨਾਲਾ
Sibae	ਸ਼ਿਵਿ
sibyl	ਸਿਬਿਲ
sica	ਖੰਜਰ
sickle	ਦਾਤਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

sickle, jaw bone	ਜਬਾੜਾ-ਦਾਤਰੀ
side section	ਪਾਸੇ ਦੀ ਕਾਟ, ਬਗਲੀ ਕਾਟ
siege	ਘੇਰਾ; ਘੇਰਾ ਪਾਉਣਾ
sigillate	ਮੁਹਰ-ਅੰਕਿਤ; ਛਾਪਿਆ ਹੋਇਆ
signet	ਸਾਹੀ-ਮੁਹਰ, ਸਿਗਨੈੱਟ
Silurian Period	ਸਿਲੂਰੀਅਨ ਕਲਪ
Silvanus	ਵਣ-ਦੇਵਤਾ
Simeon	ਸਿਮੀਅਨ (ਇਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਬੀਲਾ)
Simon Commission	ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ
Simulacra	ਮਕਬਰਾ-ਚਿੱਤਰ
sine die	ਅਨਿਸਚਿਤ ਕਾਲ ਲਈ
single barbed harpoon	ਇਕ ਕੰਡੇ ਵਾਲਾ ਹਾਰਪੂਨ
siren	ਜਲਪਰੀ
sistrum	ਸਿਸਟ੍ਰਮ (ਇਕ ਸੰਗੀਤ-ਸਾਜ਼)
site, shadow	ਛਾਇਆ-ਸਥਾਨ
site, type	ਪ੍ਰਕਾਰ-ਸਥਾਨ
site index	ਸਥਾਨ-ਇੰਡੈਕਸ
skin work	ਚਮੜੇ ਦਾ ਕੰਮ, ਚਰਮ ਸ਼ਿਲਪ
skull, Keilor	ਕੀਲਰ ਖੋਪਰੀ
slaughter stone	ਬਲੀ-ਸ਼ਿਲਾ, ਜ਼ਿਬ੍ਹਾ-ਪੱਥਰ
slave	ਗ਼ੁਲਾਮ, ਦਾਸ
slave, born	ਜਮਾਂਦਰੂ ਗ਼ੁਲਾਮ
slave, tomb	ਮਜ਼ਾਰ-ਗ਼ੁਲਾਮ
slave owner	ਗ਼ੁਲਾਮ-ਮਾਲਕ, ਦਾਸ-ਸੁਆਮੀ
slavery	ਦਾਸਤਾ, ਗ਼ੁਲਾਮੀ
slave trade	ਦਾਸ-ਵਪਾਰ, ਬਰਦਾ ਫ਼ਰੋਸ਼ੀ
slave trade, abolition of the	ਦਾਸ-ਵਪਾਰ-ਅੰਤ
slaves, emancipation of	ਦਾਸ-ਮੁਕਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Slavicism	ਸਲਾਵਵਾਦ
slavocracy	ਦਾਸਤੰਤਰ
slavocrat	ਦਾਸਤੰਤਰਵਾਦੀ, ਦਾਸ ਪ੍ਰਥਾਵਾਦੀ
sleeper beam	ਸਲੀਪਰ-ਸਤੀਰ
small mastaba	ਛੋਟਾ ਮਸਤਬਾ
snow house	ਹਿਮ-ਘਰ, ਬਰਫ਼ ਦਾ ਘਰ
soak pit	ਸੋਖਣ ਟੋਆ
soak well	ਸੋਖਣ ਖੂਹ
social	ਸਮਾਜਿਕ
social adaptation	ਸਮਾਜਿਕ ਅਨੁਕੂਲਣ
social adjustment	ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਯੋਜਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ
social attitude	ਸਮਾਜਿਕ ਰਵੱਈਆ
social authority	ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਕਾਰ; ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ
social behaviour	ਸਮਾਜਿਕ ਵਤੀਰਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਹਾਰ
social boycott	ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ
socialism	ਸਮਾਜਵਾਦ
socialist	ਸਮਾਜਵਾਦੀ, ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ
socio-cultural ego	ਸਮਾਜਿਕ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਹਉਮੈ
socket	ਖੋਲ, ਕੋਟਰ, ਸਾੱਕਟ
Solemn League and Covenant	ਸਾਲਮ ਲੀਗ ਅਤੇ ਕਾੱਵੇਨੈਂਟ
solemnly	ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ
solidus	ਸੋਲੀਡਸ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਦਾ ਸੋਨੇ ਦਾ ਸਿੱਕਾ)
Solo man	ਸੋਲੋ ਮਾਨਵ
solution by arbitration	ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਹਲ
solution by conciliation	ਸੁਲਹ ਦੁਆਰਾ ਹਲ
Solutrean Epoch	ਸੋਲਿਊਤਰੀ ਮਹਾ ਯੁਗ
Somnus	ਸੋਮਨਸ (ਨੀਂਦ ਦੀ ਦੇਵੀ)
sophist	ਸੋਫਿਸਟ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨ ਦੇ ਸਿਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

sostratus	ਸੋਸਟ੍ਰੈਟਸ
Sothis	ਸੋਥਿਸ
soul house	ਰੂਹ-ਵਾਸ
soul scot (soul shot)	ਸੋਲ ਸਕਾੱਟ (ਮਿਰਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚੋਂ ਪਾਦਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ੁਲਕ)
souterrain	ਸੁਰੰਗ, ਤਹਿਖਾਨਾ
sovereign	ਪ੍ਰਭਤਾਧਾਰੀ
sovereign democratic republic	ਪ੍ਰਭਤਾਧਾਰੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗਣਰਾਜ
sovereign state	ਪ੍ਰਵਤਾਧਾਰੀ ਰਾਜ
sovereignty	ਪ੍ਰਭਤਾ
sovereignty, territorial	ਇਲਾਕਾਈ ਪ੍ਰਭਤਾ
sovereignty, defacto	ਵਾਸਤਵਿਕ ਪ੍ਰਭਤਾ
sovereignty de jure	ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਤਾ
sovereignty of states	ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਤਾ
spacer	ਅੰਤਰਕ, ਸਪੇਸਰ
spacer bead	ਅੰਤਰਕ ਮਣਕਾ
Spanish Civil war	ਸਪੇਨ ਦਾ ਘਰੇਲੂ ਯੁੱਧ
spatula	ਸਪੈਚੁਲਾ
speaker	ਸਪੀਕਰ
spear	ਬੱਲਮ, ਨੇਜ਼ਾ, ਭਾਲਾ
spear-head	ਬੱਲਮ-ਸਿਰਾ, ਨੇਜ਼ਾ-ਸਿਰਾ
spear point	ਬੱਲਮ ਨੋਕ, ਨੇਜ਼ਾ ਨੋਕ
spear thrower	ਭਾਲਾ ਪ੍ਰਖੇਪਕ
species, evolutionary unity of	ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਕਾਸਾਤਮਕ ਏਕਤਾ
species, sub	ਉਪ-ਜਾਤੀ
Speenhamland System	ਸਪੀਨਹੈਮਲੈਂਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ)
speleology	ਗੁਫ਼ਾ-ਖੋਜ ਵਿਦਿਆ, ਗੁਫ਼ਾ-ਵਿਦਿਆ
Spes	ਸਪੇਜ਼ (ਆਸ ਦੀ ਦੇਵੀ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Sphinx	ਸਫ਼ਿੰਕਸ, ਨਰਸਿੰਘ (ਇਕ ਦਿਉਟੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਧੜ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਤੇ ਸਿਰ ਤੀਵੀਂ ਦਾ ਸੀ । ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਰਕ ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ)
sphragistics	ਮੁਹਰ-ਵਿਦਿਆ, ਮੁਦ੍ਰਾ-ਵਿਦਿਆ
spiral, angular	ਕੋਣੀ ਕੁੰਡਲ
spiral pattern	ਕੁੰਡਲਦਾਰ ਨਮੂਨਾ
spirit, corn	ਅੰਨ ਦੇਵਤਾ, ਅੰਨ-ਦੇਵ
spirit, water	ਜਲ ਦੇਵਤਾ, ਜਲ-ਦੇਵ
spitzharfe	ਸਪਿਤਜ਼ਾਰਫ਼ੇ (ਇਕ ਸੰਗੀਤ-ਸਾਜ਼)
splayed rim	ਢਲਵਾਂ ਕਿਨਾਰਾ
splendid isolation	ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਵੇਕਲਾਪਣ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਕਾਂਤ
splintered	ਖੰਡਿਤ, ਤੋੜਿਆ ਹੋਇਆ
splintered rock	ਖੰਡਿਤ ਸ਼ਿਲਾ, ਤੋੜੀ ਹੋਈ ਚਟਾਨ
spokeshave	ਅਵਤਲ ਖੁਰਚਣੀ, ਗੋਲ ਰੰਦਾ
spokeshave of iron	ਲੋਹੇ ਦਾ ਗੋਲ ਰੰਦਾ
square pit	ਵਰਗਾਕਾਰੀ ਟੋਆ, ਚੌਰਸ ਖੱਡ
squat arch	ਪਸਤ ਮਹਿਰਾਬ
squat pot	ਪੇਂਦੇਦਾਰ ਭਾਂਡਾ
squatter	ਧਰਨਾਮਾਰ, ਚੌਂਕੜੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ
squinch arch	ਬਗ਼ਲੀ ਮਹਿਰਾਬ
stage, animistic	ਚੇਤਨਵਾਦ ਅਵਸਥਾ
stage, barter	ਵਸਤ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਅਵਸਥਾ
stage, Ipswichian	ਇਪਸਵੀਚੀਅਨ ਅਵਸਥਾ
stage, nomadic	ਟੱਪਰੀਵਾਸ ਅਵਸਥਾ, ਖ਼ਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਅਵਸਥਾ
stage, pastoral	ਚਰਵਾਹੀ ਅਵਸਥਾ, ਚਰਾਗਾਹੀ ਅਵਸਥਾ
stage, Pleistocene	ਪਲੀਸਟੋਸੀਨ ਅਵਸਥਾ, ਨਵੀਨਤਮ ਯੁਗ ਅਵਸਥਾ
stage, preanimistic	ਪੂਰਵ ਚੇਤਨਵਾਦ ਅਵਸਥਾ
stalactite	ਅਵਰੋਹੀ ਸ਼ੰਕੂ, ਸਟੈਲਕਟਾਈਟ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

stalagmite	ਆਰੋਹੀ ਸ਼ੰਕੂ, ਸਟੈਲਗਮਾਈਟ
standard ware	ਮਿਆਰੀ ਬਰਤਨ
staple	ਨੋਕਦਾਰ ਛੱਲਾ, ਕੁੰਡੀ, ਸਟੇਪਲ
state, buffer	ਮੱਧਵਰਤੀ ਰਾਜ
state, federal	ਸੰਘ ਰਾਜ
state, modern	ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜ
state, sovereign	ਪ੍ਰਭੁਤਾਧਾਰੀ ਰਾਜ
state, totalitarian	ਇਕ-ਤੰਤਰੀ ਰਾਜ
state policy	ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ
state revenue	ਰਾਜ ਮਾਲੀਆ, ਰਾਜ ਦੀ ਆਮਦਨ
statesman	ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨ
state territory	ਰਾਜ ਦਾ ਇਲਾਕਾ, ਰਾਜ-ਖੇਤਰ
statuette	ਛੋਟੀ ਮੂਰਤੀ; ਛੋਟਾ ਬੁੱਤ
status quo	ਯਥਾ ਪੂਰਵ ਸਥਿਤੀ
steatite bead work	ਸੇਲਖੜੀ ਮਣਕਾਕਾਰੀ, ਸੇਲਖੜੀ ਮਣਕਾ-ਸ਼ਿਲਪ
steatite seal	ਸੇਲਖੜੀ ਮੁਦ੍ਰਾ, ਸੇਲਖੜੀ ਮੁਹਰ
steeple	ਸਿਖਰ, ਮੁਨਾਰਾ
Steinheim skull	ਸਟਾਇਨਹੀਮ ਖੋਪਰੀ
stellate	ਤਾਰੇ ਵਰਗਾ
stemmed axe	ਡੰਡੀਦਾਰ ਕੁਹਾੜੀ, ਡੰਡੀਦਾਰ ਗੰਡਾਸਾ
step flaking	ਸੋਪਾਨ ਸ਼ਲਕਨ
step well	ਬਾਉਲੀ
stick, digging	ਖੁਦਾਈ ਛੜ, ਖੋਦਣ ਦੀ ਸੋਟੀ
stick, prayer	ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਛੜ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੀ ਸੋਟੀ
stippling	ਬਿੰਦੂ ਚਿਤਰਾਵਾ, ਬਿੰਦੂ ਚਿਤਰਣ
stone, bottle	ਕੱਚ-ਪੱਥਰ
stone, figure	ਮੂਰਤੀ ਪੱਥਰ, ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਪੱਥਰ
stone, notched	ਦੰਦੇਦਾਰ ਪੱਥਰ
stone, sarsen	ਸਾਰਸੇਨ ਪੱਥਰ
stone, three-cornered	ਤਿਕੋਣਾ ਪੱਥਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Stone Age	ਪੱਥਰ-ਯੁਗ
stone-arrow straightener	ਪੱਥਰ-ਤੀਰ ਸੋਧਕ
stone axe	ਪੱਥਰ-ਕੁਹਾੜਾ, ਪੱਥਰ ਦੀ ਕੁਹਾੜੀ
stone axe culture	ਪੱਥਰ-ਕੁਹਾੜਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ
stone bird	ਪੱਥਰ-ਪੰਛੀ, ਪੱਥਰ ਦਾ ਪੰਛੀ
stone celt	ਪੱਥਰ-ਸੈਲਟ
stone circle	ਪੱਥਰ-ਘੇਰਾ
stone collar	ਪੱਥਰ-ਹਸਲੀ
stone drill	ਪੱਥਰ-ਵਰਮਾ
stone flaking process	ਪੱਥਰ-ਸ਼ਲਕਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ, ਪੱਥਰ ਸ਼ਲਕਨ ਅਮਲ
stone grinding	ਪੱਥਰ ਦੀ ਪਿਸਾਈ
stone henge	ਸਟੋਨ ਹੈਂਜ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰਾਂ)
stone money	ਪੱਥਰ-ਮੁਦ੍ਰਾ
stone ware	ਪੱਥਰ ਦੇ ਬਰਤਨ
stone work	ਪੱਥਰ-ਸ਼ਿਲਪ : ਪੱਥਰ ਦੀ ਚਿਣਾਈ
storage jar	ਸੰਗ੍ਰਿਹਿ ਭਾਂਡਾ, ਸੰਗ੍ਰਿਹਿ ਮਰਤਬਾਨ
strategic areas	ਜੰਗੀ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ
strategy	ਯੁੱਧ-ਕਲਾ ; ਦਾਅ-ਪੇਚ
stratigraphical evidence	ਪਰਤ ਪ੍ਰਮਾਣ, ਸਤੱਰ ਪ੍ਰਮਾਣ
stratigraphical sequence	ਪਰਤ ਕ੍ਰਮ, ਸਤੱਰ ਕ੍ਰਮ
stratigraphic geology	ਪਰਤ ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨ, ਸਤੱਰ ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨ
stratigraphy	ਪਰਤ-ਵਿਗਿਆਨ, ਸਤੱਰ-ਕ੍ਰਮ ਵਿਦਿਆ
stratum, contact	ਸੰਪਰਕ-ਪਰਤ, ਸੰਪਾਰਕ ਸਤੱਰ
streamer	ਪਤਾਕਾ, ਫਰੇਰਾ
Strepy design	ਸਟ੍ਰੇਪੀ ਡੀਜ਼ਾਈਨ (Strepy-ਬੈਲਜੀਅਮ ਵਿਚ ਇਕ ਸਥਾਨ)
Strepy implement	ਸਟ੍ਰੇਪੀ ਅਜ਼ਾਰ
striae	ਧਾਰੀ, ਝਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

strife	ਸੰਘਰਸ਼, ਲੜਾਈ, ਝਗੜਾ
strigil	ਝਾਵਾ
strike a light	ਅੱਗ ਸੁਲਗਾਉਣਾ, ਅੱਗ ਬਾਲਣਾ
striking platform	ਪ੍ਰਹਾਰ ਥੜ੍ਹਾ
strip lynchet	ਪੱਟੀ-ਲਿੰਚੈੱਟ
stroke burnished ware	ਰਗੜ ਕੇ ਲਿਸ਼ਕਾਏ ਬਰਤਨ
stronghold	ਗੜ੍ਹੀ, ਗੜ੍ਹ, ਕੋਟ
strut bracket	ਟੇਕ-ਬ੍ਰਕਟ
stucco	ਗੱਚ
stylized	ਰੂੜ੍ਹੀਕ੍ਰਿਤ; ਵੰਨਗੀਕ੍ਰਿਤ
stylobate	ਦਾਸਾ
sub-conical	ਅਰਧ-ਸ਼ੰਕੂ ਰੂਪੀ
sub-conical mound	ਅਰਧ-ਸ਼ੰਕੂ-ਟਿੱਲਾ
subjugated territory	ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਇਲਾਕਾ
subterranean chamber	ਜ਼ਮੀਨਦੋਜ਼ ਕਮਰਾ, ਤਹਿਖ਼ਾਨਾ
succession	ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ, ਜਾਨਸ਼ੀਨੀ
successor	ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ, ਜਾਨਸ਼ੀਨ
Suebi	ਸਏਬੀ (ਜਰਮਨ ਕਬੀਲੇ)
suffrage	ਵੋਟ-ਅਧਿਕਾਰ
suffrage, adult	ਬਾਲਗ਼ ਵੋਟ-ਅਧਿਕਾਰ
suffrage, universal	ਸਰਬ ਵੋਟ-ਅਧਿਕਾਰ
suffrage, woman (female-suffrage)	ਇਸਤਰੀਆਂ ਲਈ ਵੋਟ-ਅਧਿਕਾਰ
Sumarra ware	ਸੁਮਾਰਾ ਬਰਤਨ
Sumerian	ਸਮੇਰੀ
surface finds	ਧਰਾਤਲ ਲੱਭਤਾਂ
surface indication	ਧਰਾਤਲ ਸੰਕੇਤ
surrender, unconditional	ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਸਮਰਪਣ
survey, archaeological	ਪੁਰਾਤਤਵੀ ਸਰਵੇਖਣ
Swanscombe skull	ਸਵੈਨਸਕੋਂਬੀ ਖੋਪਰੀ
Swastika symbol	ਸਵਾਸਤਿਕ ਪ੍ਰਤੀਕ, ਸਵਾਸਤਿਕਾ ਚਿਨ੍ਹ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

swept back horns	ਪਿਛਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜੇ ਸਿੰਗ
swept forward horns	ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਮੁੜੇ ਸਿੰਗ
sword, Hallstatt	ਹਾਲਸਟਾਟ ਤਲਵਾਰ
synchronic	ਇਕ-ਕਾਲੀ
systadial	ਸਮ ਅਵਸਥਿਕ ; ਸਮ ਵਿਕਾਸ-ਪੱਧਰ
system, grid	ਗ੍ਰਿੜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

T

table, glacier	ਹਿਮਾਨੀ ਛੱਤ, ਹਿਮ ਪਟਲ
tablet, Eugubine	ਯੂਗੁਬਿਨ ਪੱਟੀ
tane (kane)	ਤਾਨੇ (ਕਾਨੇ)
tanged arrow head	ਚੂਲਦਾਰ ਤੀਰ-ਨੋਕ
tapia	ਟਾਪੀਆ
tarbelli	ਤਾਰਬੇਲੀ
Tardenoisian	ਤਾਰਦੇਨੋਜ਼ੀ
tarsier	ਤਾਰਸੀਅਰ
Tasian beaker	ਤਾਸ਼ੀ ਬੀਕਰ
tauri	ਤੌਰੀ
taurobolium	ਰਕਤ-ਬਪਤਿਸਮਾ
taurodontism	ਟਾਰੋਡਾਂਟਤਾ
tax	ਟੈਕਸ, ਕਰ; ਟੈਕਸ ਲਾਉਣਾ
technique, block on block	ਖੰਡਾ-ਖੰਡੀ ਤਕਨੀਕ
technique, burin	ਬਿਊਰਿਨ ਤਕਨੀਕ
tectiform	ਤੰਬੂਰੂਪ
tell	ਟਿੱਲਾ
temple, doric	ਡੌਰਿਕ ਮੰਦਰ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

Ten Commandments	ਦਸ ਆਦੇਸ਼ (ਯਹੂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਈਸਾਈਆਂ ਲਈ ਆਸਮਾਨ ਤੋਂ ਉਤਰੇ ਅਤੇ ਮੂਸਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਦਸ ਹੁਕਮ)
tephrochronology	ਟੈਫ਼ਰੋਕ੍ਰੋਨੌਲੋਜੀ
termination of mission	ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ
territorial	ਪ੍ਰਾਦੇਸ਼ਿਕ, ਇਲਾਕਾਈ
territory	ਇਲਾਕਾ, ਖੇਤਰ, ਰਾਜ-ਖੇਤਰ
territory, enemy	ਦੁਸਮਨ ਇਲਾਕਾ, ਦੁਸ਼ਮਨ ਦੇਸ਼
territory, conquered	ਜਿੱਤਿਆ ਇਲਾਕਾ
Tertiary Period	ਟਰਸ਼ਰੀ ਕਲਪ
testamentary guardian	ਵਸੀਅਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ
test pit	ਜਾਂਚ-ਟੋਆ ; ਪਰਖ-ਟੋਆ
tetrapolis	ਟੈਟਰਾਪੋਲਿਸ (ਚਾਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਜਾਂ ਨਗਰਾ ਦਾ ਗਰੁਪ ਜਾਂ ਫੇਡਰੇਸ਼ਨ)
Teuton	ਟਿਊਟਨ
tewha-tewha	ਤੇਵਾ-ਤੇਵਾ
theocracy	ਧਰਮਤੰਤਰ
theodolite survey	ਥੀਓਡੋਲਾਈਟ ਸਰਵੇਖਣ
theory, arboreal	ਬ੍ਰਿਛ-ਜੀਵਨ ਸਿਧਾਂਤ
theory, culture epoch	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਮਹਾ-ਯੁਗ ਸਿਧਾਂਤ
theory, Divine Origin	ਦੈਵੀ ਉਤਪਤੀ ਸਿਧਾਂਤ
theory, evolutionary	ਵਿਕਾਸ ਸਿਧਾਂਤ
theory, family tree	ਬੰਸਾਵਲੀ ਸਿਧਾਤ, ਵੰਸ਼-ਬ੍ਰਿਛ ਸਿਧਾਂਤ
theory, pedigree	ਬੰਸਾਵਲੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਵੰਸ਼-ਬ੍ਰਿਛ ਸਿਧਾਤ
theory, singsong	ਅਨਰਗਲ-ਗਾਨ-ਸਿਧਾਤ, ਨਿਰੰਤਰ-ਗਾਨ-ਸਿਧਾਂਤ
theriomorph	ਜੰਤੂ-ਰੂਪੀ ਵਸਤੂ ; ਜੰਤੂ-ਰੂਪ
theriomorphic god	ਜੰਤੂ-ਰੂਪੀ ਦੇਵਤਾ
theriomorphism	ਜੰਤੂ-ਰੂਪੀ ਦੇਵਵਾਦ
thersites	ਥਰਸਾਇਟੀਜ਼

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

third glacial period	ਤੀਜਾ ਹਿਮ-ਕਾਲ
tholoi	ਥੋਲੋਈ
Thoth	ਥੋਥ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਦਾ ਦੇਵਤਾ)
throne, miniature	ਛੋਟਾ ਸਿੰਘਾਸਨ
thrower, spear	ਭਾਲਾ ਪ੍ਰਖੇਪਕ
time, proto-historic	ਆਦਿ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਲ
time, savage	ਬਰਬਰ ਕਾਲ, ਜੰਗਲੀ ਕਾਲ
time sequence	ਕਾਲ-ਅਨੁਕ੍ਰਮ
Titan	ਟਾਇਟਨ (ਯੂਨਾਨੀ ਮਿਥਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਦੇਵਤਾ)
toga	ਚੋਗਾ, ਟੋਗਾ
toilet pot	ਸ਼ਿੰਗਾਰਦਾਨ
toilet spoon	ਸ਼ਿੰਗਾਰ-ਚਮਚਾ
tomb, beehive	ਛੱਤਾਨੁਮਾ ਮਕਬਰਾ
tomb, robber	ਮਕਬਰਾ ਚੋਰ
tong-a-tong	ਟਾਂਗ-ਏ-ਟਾਂਗ (ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਾਂਸ ਦਾ ਇਕ ਸੰਗੀਤ-ਸਾਜ਼)
tool, antler	ਸਿੰਗ-ਔਜ਼ਾਰ
tool, biface	ਦੋ-ਮੁਖੀ ਔਜ਼ਾਰ, ਦੋ-ਮੂੰਹਾ ਔਜ਼ਾਰ
tool, blade	ਫਲਕ-ਔਜ਼ਾਰ
tool, composite	ਬਹੁ-ਮਤਵੀ ਔਜ਼ਾਰ
tool, flake	ਸ਼ਲਕ ਔਜ਼ਾਰ
tool, Microlithic	ਮਾਈਕ੍ਰੋਲਿਥਿਕ ਔਜ਼ਾਰ, ਸੂਖਮ ਪੱਥਰ ਯੁਗੀ ਔਜ਼ਾਰ
tool, Palaeolithic	ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ ਔਜ਼ਾਰ, ਪੁਰਾ-ਪੱਥਰ ਯੁਗੀ ਔਜ਼ਾਰ
tool, pebble	ਪੱਥਰ-ਗੀਟਾ ਔਜ਼ਾਰ
tool, Tertiary	ਟਰਸ਼ਰੀ ਔਜ਼ਾਰ, ਤੀਜੇ ਯੁਗ ਦਾ ਔਜ਼ਾਰ
tool, uniface	ਇਕਮੁਖੀ ਔਜ਼ਾਰ, ਇਕ-ਮੂੰਹਾ ਔਜ਼ਾਰ
tooth, dragon	ਅਜਗਰ-ਦੰਦ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ell	ਕਛੂਏ ਦਾ ਖੋਲ
totalitarianism	ਇਕ-ਦਲਵਾਦ, ਸਰਬਪੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀਵਾਦ
totalitarian regime	ਇਕ-ਦਲੀ ਸ਼ਾਸਨ, ਸਰਬਪੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ-ਧਾਰੀ ਸ਼ਾਸਨ
totem	ਟੋਟੇਮ
totem animal	ਟੋਟੇਮ-ਪ੍ਰਾਣੀ
totem cult	ਟੋਟੇਮ ਉਪਾਸ਼ਨਾ
totemic principle	ਟੋਟੇਮੀ ਸਿਧਾਂਤ
totem kin	ਟੋਟੇਮ-ਸਜਾਤੀ
totem pole (totem post)	ਟੋਟੇਮ ਥੰਮ੍ਹ, ਟੋਟੇਮ ਖੰਭਾ
totonac	ਟੋਟਾਨੀ
tournette	ਚਕਰੀ, ਚੱਕ, ਘੁੰਮਣ ਵਾਲਾ ਚੱਕ (ਜਿਸ ਉਤੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)
trade agency	ਵਪਾਰ ਏਜੰਸੀ
traffic in human beings	ਮਾਨਵ-ਵਪਾਰ
traffic in slaves	ਗ਼ੁਲਾਮ-ਵਪਾਰ, ਦਾਸ-ਵਪਾਰ
tranchet	ਪੱਥਰ ਦੀ ਛੈਣੀ, ਟ੍ਰੈਂਚਟ
transfer of territory	ਇਲਾਕਾ-ਬਦਲੀ, ਇਲਾਕਾ-ਇੰਤਕਾਲ
transverse arrowhead	ਆਡਾ ਤੀਰ-ਮੁਖ, ਆਡਾ ਤੀਰ-ਸਿਰਾ
trap, pit	ਟੋਆ-ਕੁੜੱਕੀ, ਟੋਆ-ਫੰਦਾ
trap door	ਚੋਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ, ਚੋਰ ਬੂਹਾ
trapeze	ਸਮਲੰਬ, ਕਸਰਤੀ ਝੂਲਾ
treason	ਰਾਜਧਰੋਹ
treason, high	ਘੋਰ ਰਾਜਧਰੋਹ
treaties, mutual guarantee	ਪਰਸਪਰ ਗਰੰਟੀ ਸੰਧੀਆਂ
treaty	ਸੰਧੀ
treaty, bilateral	ਦੋ-ਪੱਖੀ ਸੰਧੀ
treaty, commerial	ਵਪਾਰਿਕ ਸੰਧੀ
treaty, neutrality	ਤਟੱਸਥਤਾ ਸੰਧੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

treaty instrument	ਸੰਧੀ ਲਿਖਤ
treaty-making power	ਸੰਧੀਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਸੰਧੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ
treaty of extradition	ਪ੍ਰਤਿਅਰਪਣ ਸੰਧੀ
treaty of peace	ਸ਼ਾਂਤੀ-ਸੰਧੀ
treaty of protection	ਬਚਾਓ-ਸੰਧੀ
treaty port	ਸੰਧੀ-ਬੰਦਰਗਾਹ
treaty provisions	ਸੰਧੀ-ਉਪਬੰਧ
tree, sacred	ਪਵਿੱਤਰ ਬ੍ਰਿਛ
trial cutting	ਜਾਂਚ-ਕਾਟ
Triassic	ਟ੍ਰਾਇਐਸਿਕ ਕਲਪ
tribal area	ਕਬੀਲਾ-ਖੇਤਰ, ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕਾ
tribe	ਕਬੀਲਾ
tribe, Akka	ਅੱਕਾ ਕਬੀਲਾ (ਬੈਲਜੀਅਮ ਕਾਂਗੋ ਤੇ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਕਬੀਲਾ)
tribe, Bantu	ਬਾਂਤੂ ਕਬੀਲਾ
tribe, Chenchu	ਚੇਂਚੂ ਕਬੀਲਾ
tribe, Nama	ਨਾਮਾ ਕਬੀਲਾ
tribe, Scytho-Dravidian	ਸ਼ਕ-ਦਰਾਵੜ ਕਬੀਲਾ
tribune	ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ (1. ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ, 2. ਕਬਾਇਲੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ)
tributary state	ਕਰਦਾਇਕ ਰਾਜ, ਕਰਦ ਰਾਜ, ਬਾਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰ ਰਾਜ
trilithon	ਟ੍ਰਾਈਲਿਥਨ, ਤਿੰਨ ਪੱਥਰੀ ਸਮਾਰਕ
tripartite pact	ਤ੍ਰੈ-ਪੱਖੀ ਪੈਕਟ, ਤ੍ਰੈ-ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤਾ
triple alliance	ਤਿੰਨ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗਠਜੋੜ (ਸੰਨ 1688 ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਾਂਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਸਵੀਡਨ ਅਤੇ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਇਕ ਗਠਜੋੜ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

triple entente	ਤਿੰਨ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮ-ਹਿਤ (ਇਹ ਸਮ-ਹਿਤ ਫਰਾਂਸ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਸੰਨ 1907 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਨ 1917 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ)
tripsacum	ਟ੍ਰਿਪਸਾਕਮ
Triton	ਟ੍ਰਾਈਟਨ (ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਦੇਵਤਾ)
triumphal arch	ਵਿਜੈ-ਦੁਆਰ, ਜਿਤ-ਦਰਵਾਜ਼ਾ
triumvir	ਟ੍ਰਾਇਮਵੀਰ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪਦ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ)
tronder	ਟ੍ਰੌਂਡਰ
truce	ਜੰਗ-ਵਿਰਾਮ ਸੰਧੀ, ਆਰਜ਼ੀ ਜੰਗਬੰਦੀ
trumpet-shaped beaker	ਤੁਰ੍ਹੀਨੁਮਾ ਬੀਕਰ
trunnion celt	ਟਰੱਨੀਅਨ ਸੈਲਟ
trustee	ਨਿਆਸਧਾਰੀ, ਟ੍ਰਸਟੀ
trustee powers	ਨਿਆਸਧਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰ
trust territory	ਨਿਆਸ-ਖੇਤਰ
tube, blow	ਫੂਕਣੀ
tubular support	ਨਲਕੀਨੁਮਾ ਟੇਕ
tui	ਤੁਈ (ਮੈਲੇਨੇਸ਼ੀਆ ਦਾ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਢੋਲ)
tulip beakers	ਟਿਊਲਿਪ ਬੀਕਰ
tumulus	ਸਤੂਪ
type, Australoid	ਆਸਟ੍ਰੇਲਾਈ ਪ੍ਰਕਾਰ
type, culture	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਕਾਰ
type, Mongoloid	ਮੰਗੋਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ
type, fossil	ਪ੍ਰਕਾਰ-ਫ਼ੌਸਿਲ, ਟਾਈਪ ਫ਼ੌਸਿਲ
typhon (typhogus)	ਤਾਈਫਨ
typologoical series	ਪ੍ਰਕਾਰ-ਕ੍ਰਮ
typology	ਪ੍ਰਕਾਰ-ਵਿਦਿਆ
tyranny	ਅੱਤਿਆਚਾਰ, ਅੱਤਿਆਚਾਰੀ ਸ਼ਾਸਨ
tyrant	ਅੱਤਿਆਚਾਰੀ ਸ਼ਾਸਕ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

U

ubii	ਯੂਬੀ (ਜਰਮਨੀ ਦਾ ਇਕ ਕਬੀਲਾ)
ugaritic	ਉਗਾਰਿਤੀ
ullikummi, the song of	ਉਲੀਕੁਮੀ ਦਾ ਗੀਤ
ultimatum	ਅਲਟੀਮੇਟਮ, ਅੰਤਮ ਚਿਤਾਵਨੀ
ultra vire	ਅਖਤਿਆਰੋਂ ਬਾਹਰ
umbri (Ombire, Ombrici)	ਅੰਬਰੀ
umiak	ਉਮੀਅਕ (ਇਕ ਖੁਲ੍ਹੀ ਐਸਕੀਮੋ ਕਿਸ਼ਤੀ, ਜੋ ਲਕੜੀ ਦੇ ਫ਼ਰੇਮ ਦੀ ਬਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਖੱਲ ਨਾਲ ਛੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ)
unbaked clay	ਕੱਚੀ ਮਿੱਟੀ
under world deity	ਪਾਤਾਲ ਦੇਵਤਾ, ਪਾਤਾਲ ਦੇਵ
under world god	ਪਾਤਾਲ ਦੇਵਤਾ, ਪਾਤਾਲ ਦੇਵ
Unetice pottery	ਯੂਨੇਟਿਸ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ
unfriendly powers	ਅਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼
unifacial	ਇਕ ਮੁਖੀ, ਇਕ ਮੂੰਹਾ
unification	ਏਕੀਕਰਣ
unilateral declaration	ਇਕ-ਤਰਫੀ ਘੋਸ਼ਣਾ
union	ਸੰਘ, ਯੂਨੀਅਨ; ਸੁਮੇਲ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

United Europe	ਸੰਯੁਕਤ ਯੂਰਪ
United Nations Advisoy Council	ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ
United Nations Emergency Force	ਸਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਕਟਕਾਲੀ ਸੈਨਾ
United Nations Information Centre	ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੂਚਨਾ ਕੇਂਦਰ
United Nations Special Committee on Palestine (UNSCOP)	ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਫ਼ਿਲਸਤੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮੇਟੀ
United Nations Special Committee on the Balkans	ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਾਲਕਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮੇਟੀ
univallate fort	ਇਕ-ਦੀਵਾਰੀ ਕਿਲ੍ਹਾ
universal peace	ਵਿਸ਼ਵ-ਸ਼ਾਂਤੀ
universal respect	ਸਰਬ-ਦੇਸ਼ੀ ਸਤਿਕਾਰ, ਵਿਸ਼ਵ ਸਤਿਕਾਰ,
unrecognised Government	ਮਾਨਤਾ-ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰਕਾਰ, ਮਾਨਤਾ-ਰਹਿਤ ਸਰਕਾਰ
unsolemn war	ਅਘੋਸ਼ਿਤ ਯੁੱਧ
Upper Palaeolithic Age	ਉਪਰਲਾ ਪੈਲੀਓਲਿਥਿਕ ਯੁਗ, ਉਪਰਲਾ ਪੁਰਾ-ਪੱਥਰ ਯੁਗ
uprising	ਵਿਦਰੋਹ
urfirnis	ਉਰਫ਼ਰਨਿਸ
urim and thummim	ਉਰਿਮ ਅਤੇ ਥਮਿਮ
urn	ਕਲਸ਼, ਭਸਮੀ ਪਾਤਰ
urn, cinerary	ਭਸਮੀ ਕਲਸ਼, ਭਸਮੀ ਪਾਤਰ
urn, Santa-Marta	ਸੈਂਟਾ ਮਾਰਟਾ ਕਲਸ਼
urn field	ਕਲਸ਼-ਖੇਤਰ
uruk	ਉਰੁਕ
use of force	ਬਲ-ਪ੍ਰਯੋਗ
ushabiti	ਊਸ਼ਬਤੀ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚ ਮੰਮੀ ਨਾਲ ਸਮਾਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਮੂਰਤੀ)
utilitarian	ਉਪਯੋਗਤਾਵਾਦੀ
utilitarianism	ਉਪਯੋਗਤਾਵਾਦ
utopia	ਯੂਟੋਪੀਆ, ਕਾਲਪਨਿਕ ਰਾਜ; ਆਦਰਸ਼-ਪੂਰਣ ਸਮਾਜ; ਆਦਰਸ਼ਪੂਰਣ ਸਥਿਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

V

vacuna	ਵੈਕੂਨਾ (ਇਕ ਦੇਵੀ)
vase, Aegean	ਏਜੀਅਨ ਕਲਸ਼, ਏਜੀਅਨ ਫੂਲਦਾਨ
vassal state	ਅਵਰਾਜ; ਸਾਮੰਤ ਰਾਜ
vaulted interior	ਗੁੰਬਦ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਭਾਗ
vaulted tomb	ਗੁੰਬਦੀ ਮਕਬਰਾ
Venus	ਵੀਨਸ (ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਦੇਵੀ)
vessel, food	ਖੁਰਾਕ ਭਾਂਡਾ
vessel, mortuary	ਕੁਸਮੀ ਭਾਂਡਾ
vessel, sacred	ਪਵਿੱਤਰ ਭਾਂਡਾ
vessel of war	ਯੁੱਧ-ਪੋਤ
vestibule	ਡਿਉਢੀ, ਜਲੌਖਾਨਾ
veto	ਵੀਟੋ, ਨਿਖੇਧ-ਅਧਿਕਾਰ; ਵੀਟੋ ਕਰਨਾ
viable	ਜੀਵਨ-ਯੋਗ
Vice President	ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
vice regent	ਉਪ-ਰੀਜੈਂਟ
Viceroy	ਵਾਇਸਰਾਏ
victor	ਵਿਜੇਤਾ, ਜੇਤੂ
villanova	ਵਿਲੈਨੋਵਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

viniculture	ਅੰਗੂਰਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ
visa	ਪ੍ਰਵੇਸ਼-ਪੱਤਰ, ਵੀਜ਼ਾ
visa, entry	ਪ੍ਰਵੇਸ਼-ਵੀਜ਼ਾ
visa, exit	ਬਾਹਰ-ਗਮਨ ਵੀਜ਼ਾ
vitreous slip	ਕੱਚ ਦਾ ਲੇਪ; ਚਮਕਦਾਰ ਲੇਪ
vitrified fort	ਕੈਂਚਿਤ ਕਿਲ੍ਹਾ (ਅਜਿਹੇ ਕਿਲ੍ਹੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਥਰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਰਗੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ)
viva-voce negotiation	ਜ਼ਬਾਨੀ ਵਾਰਤਾ, ਜ਼ਬਾਨੀ ਗੱਲਬਾਤ
volsci	ਵੋਲਸਕੀ (ਪੁਰਾਤਨ ਇਟਲੀ ਦੇ ਲੋਕ, ਜੋ ਲਾਤੀਨੀ ਅਤੇ ਸਿਆਮੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ)
voluntary merger	ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਮੇਲ, ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਵਿਲੀਨਤਾ
volunteer	ਵਲੰਟੀਅਰ
volute	ਮਰਗੋਲ; ਚੂੜੀਦਾਰ, ਚੱਕਰਦਾਰ ਸੰਖ
vote	ਵੋਟ; ਵੋਟ ਦੇਣਾ
vote, casting	ਨਿਰਣਾਇਕ ਵੋਟ
vote, secret	ਗੁਪਤ ਵੋਟ
vote censure	ਨਿਖੇਧੀ-ਪ੍ਰਸਤਾਵ
vote of confidence	ਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਵੋਟ, ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਦਾ ਮਤਾ
voter	ਵੋੱਟਰ, ਮਤਦਾਤਾ
votive inscription	ਸੰਕਲਪਿਤ ਲੇਖ, ਮੰਨਤ ਲੇਖ
Volcanus (Vulcan)	ਵਲਕੇਨਸ (ਵਲਕੇਨ), ਅਗਨੀ ਦੇਵਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

W

Wadjak skull	ਵਾਜਾਕ ਖੋਪਰੀ
wagon, funerary	ਮਾਤਮੀ ਗੱਡੀ
walking, fire	ਅੱਗ ਉਤੇ ਚਲਣਾ
wall, battlemented	ਮੋਰਚੇਦਾਰ ਕੰਧ
wand	ਛੜੀ, ਡੰਡਾ (ਜਾਦੂ ਆਦਿ ਦਾ)
wandering potter	ਰਮਤਾ ਕੁਮ੍ਹਿਆਰ, ਫੇਰੀ ਵਾਲਾ ਕੁਮ੍ਹਿਆਰ
war	ਯੁੱਧ
war, civil	ਖ਼ਾਨਾਜੰਗੀ, ਘਰੇਲੂ ਯੁੱਧ
war, imperfect	ਅਪੂਰਣ ਯੁੱਧ
war, out-break of	ਯੁੱਧ-ਆਰੰਭ
war, perfect	ਪੂਰਣ ਯੁੱਧ
war cabinet	ਯੁੱਧਕਾਲੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ
war crime	ਯੁੱਧ-ਅਪਰਾਧ
war damage	ਯੁੱਧ-ਹਰਜਾਨਾ
ware, Apulian	ਅਪੂਲੀ ਬਰਤਨ
ware, lattice burnished	ਚਮਕੀਲੇ ਜਾਲੀਦਾਰ ਬਰਤਨ
ware, plumbate	ਸਿੱਕੇ ਰੰਗੇ ਬਰਤਨ, ਮਟਿਆਲੇ ਬਰਤਮ
warfare	ਯੁੱਧ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

warfare, global	ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ
warfare, guerilla	ਗੁਰੀਲਾ ਯੁੱਧ, ਛਾਪਾਮਾਰ ਲੜਾਈ
war jagir	ਜੰਗੀ ਜਗੀਰ, ਫ਼ੌਜੀ ਜਗੀਰ
war powers	ਯੁੱਧ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ
war treason	ਯੁੱਧ-ਧਰੋਹ
war zone	ਯੁੱਧ-ਖੇਤਰ
wash	ਘੱਲ; ਹੜ ਦੀ ਮਲ
weapon	ਸ਼ਸਤਰ, ਹਥਿਆਰ
weet weet	ਵੀਟ-ਵੀਟ, (ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਆਦਿ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਖਿਡੌਣਾ)
welfare state	ਹਿਤਕਾਰੀ ਰਾਜ
Western Union	ਪੱਛਮੀ ਸੰਘ, ਪੱਛਮੀ ਯੂਨੀਅਨ
wheel spoke	ਪਹੀਏ ਦਾ ਆਰਾ, ਪਹੀਏ ਦੀ ਅਰ
will of states	ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ
wind-mill	ਪੌਣ-ਚੱਕੀ, ਪਵਨ-ਚੱਕੀ
wind-mill hill culture	ਵਿੰਡ-ਮਿਲ ਹਿਲ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ)
wooden mallet	ਕਾਠ ਦੀ ਮੁੰਗਲੀ, ਲਕੜੀ ਦੀ ਮੁੰਗਲੀ
wood fibre work	ਲਕੜੀ ਦੇ ਰੇਸ਼ੇ ਦਾ ਕੰਮ
woodwork	ਲਕੜੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਕਾਠ-ਸ਼ਿਲਪ
world citizenship	ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਗਰਿਕਤਾ
world state	ਵਿਸ਼ਵ-ਰਾਜ
world war	ਵਿਸ਼ਵ-ਯੁੱਧ, ਸੰਸਾਰ-ਯੁੱਧ
worship, ancestor	ਪਿੱਤਰ-ਪੂਜਾ
worship, animal	ਪਸ਼ੂ-ਪੂਜਾ
worship, devil	ਦੈਂਤ-ਪੂਜਾ, ਸ਼ੈਤਾਨ ਪੂਜਾ
worship, fire	ਅਗਨੀ-ਪੂਜਾ, ਅਗਨ-ਪੂਜਾ
worship, hero	ਵੀਰ-ਪੂਜਾ, ਬੀਰ-ਪੂਜਾ
worship, mother	ਮਾਤ-ਪੂਜਾ
worship, nature	ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ-ਪੂਜਾ, ਕੁਦਰਤ-ਪੂਜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

worship, serpent	ਨਾਗ-ਪੂਜਾ
writing, defective	ਅਪੂਰਣ ਲਿਖਤ
writing, picture	ਚਿੱਤਰ-ਲਿਖਤ
writing, plene	ਪੂਰਣ ਲਿਖਤ
wronged state	ਅਪਕਾਰਿਤ ਰਾਜ (ਉਹ ਰਾਜ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ)
wurm	ਵੂਰਮ (ਯੂਰਪ ਦਾ ਚੌਥਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਹਿਮਾਨੀ ਕਲਪ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

X

xanthoderm(=yellow skin)	ਪੀਤ-ਚਰਮ, ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਚਮੜੀ
xiuh coatl	ਹਿਊ ਕੋਟਲ (ਅਗਨੀ-ਸੱਪ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Y

yankee	ਯਾਂਕੀ, ਅਮ੍ਰੀਕੀ
yankee imperialism	ਅਮ੍ਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ
yayoi	ਯਾਯੋਈ (250 ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣ ਪੱਛਮੀ ਜਾਪਾਨ ਦੀ ਨਵ-ਪੱਥਰ ਯੁਗੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ)
yellow peril	ਪੀਲੀ-ਜਾਤੀ ਡਰ (ਗੋਰੀ ਨਸਲ ਨੂੰ ਚੀਨੀ ਜਾਂ ਜਾਪਾਨੀ ਨਸਲ ਤੋਂ ਡਰ)
yoke shaped symbol	ਜੂਲਾਨੁਮਾ ਪ੍ਰਤੀਕ
yurt	ਯੁਰਟ (ਸਾਇਬੇਰੀਆ ਦੇ ਖ਼ਾਨਾਬਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਤੰਬੂ)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Z

Zababa	ਜ਼ਬਾਬਾ (ਸੁਮੇਰ ਦਾ ਯੁੱਧ ਦੇਵਤਾ)
Zarangae	ਜ਼ਰੈਂਗ ਜਨ (ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਟ੍ਰਾਂਜ਼ਿਆਨਾ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ)
Zend-Avesta	ਜ਼ੈਂਦ-ਅਵਸਤਾ (ਪਾਰਸੀ ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥ)
Zephyrus	ਜ਼ੈਫ਼ਿਰਸ (ਇਕ ਵਣ-ਦੇਵਤਾ)
Zeugma	ਜ਼ਿਊਗਮਾ (ਫ਼ਰਾਤ ਨਦੀ ਤੇ ਸਲਿਊਕਸ ਨਾਈ-ਕੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਸਾਇਆ ਇਕ ਨਗਰ)
Zeus	ਜ਼ੂਸ (ਇਕ ਯੂਨਾਨੀ ਦੇਵਤਾ)
Zhob Valley	ਜ਼ੌਬ ਘਾਟੀ (ਉੱਤਰੀ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵਿਚ)
Ziggurat	ਜ਼ਿਗੂਰਾਤ (ਬੈਬੇਲੋਨੀਆ ਦਾ ਇਕ ਚੋਟੀ-ਦਾਰ ਮੰਦਰ)
Ziggurat, Great	ਮਹਾਨ ਜ਼ਿਗੂਰਾਤ
Zinoviev letter	ਜ਼ਿਨੋਵਿਵ ਪੱਤਰ
Zionism	ਯਹੂਦੀਵਾਦ, ਜ਼ੀਅਨਵਾਦ
Zlota pottery	ਜ਼ਲੋਟਾ ਮਿੱਟੀ-ਭਾਂਡੇ (ਜ਼ਲੋਟਾ—ਪੋਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਥਾਨ)
zoomorph	ਪਸ਼ੂ-ਚਿੱਤਰ; ਪਸ਼ੂ-ਚਿੱਤਰਣ
Zulu war	ਜ਼ੁਲੂ ਯੁੱਧ (ਸੰਨ 1879)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

B - 4570

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ

ਵਲੋਂ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੱਧਰ ਤਕ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਲਈ

ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ

ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ-ਪੁਸਤਕਾਂ

1.	ਰਸਾਇਣ-ਵਿਗਿਆਨ	Chemistry	ਛਪ ਚੁੱਕੀ ਹੈ
2.	ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ	Political Science	" " "
3.	ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੇ ਪਦਨਾਮ	Administration and Designations	" " "
4.	ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ	Public Administration	" " "
5.	ਭੂਗੋਲ	Geography	" " "
6.	ਬਜਟ	Budget	" " "
7.	ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ	Physics	" " "
8.	ਇਤਿਹਾਸ	History	" " "
9.	ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ	Civics	" " "
10.	ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨ	Geology	ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿਚ
11.	ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨ	Economics	" "
12.	ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨ	Sociology	ਤਿਆਰੀ ਅਧੀਨ
13.	ਗਣਿਤ	Mathematics	" "
14.	ਬਨਸਪਤੀ-ਵਿਗਿਆਨ	Botany	" "
15.	ਪ੍ਰਾਣੀ-ਵਿਗਿਆਨ	Zoology	" "
16.	ਸਿਖਿਆ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸਿਖਿਆ	Education and Physical Education	" "
17.	ਵਣਜ	Commerce	" "
18.	ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ	Psychology	" "
19.	ਦਰਸ਼ਨ ਸ਼ਾਸਤਰ	Philosophy	" "
20.	ਸਬਜੈਕਟ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀਆਂ	Chemistry and Physics	" "

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org